

Budapest 62
T. c.Postafiók 282.
Cs. p.

„Ujság” szerkesztősége

Reggeli Ujság

14. évfolyam

NOVISZAD, 1933 NOVEMBER 5, VASÁRNAS

260. szám

Politikai fantazmagóriák

A Reggeli Ujság számára írta
dr. TAPAY-SZABO LÁSZLO egyetemi tanár

Budapest, november 4.

Teljesen megbízható képet kapni arról, hogy mi van egy másik országban, mindig nehéz dolog volt, mert a többség normális viszonyok között mindig csöndes és azok, akik lehangosabbak, ritkán hű kifejezői a nép eszme- és érzés-világának. A határokon túl csak abból ítélni lehet az emberek, amit hallanak, vagy olvasnak, s így a valóságos helyzet félreismerésének lehetősége mindig fennáll. De különösen fennáll a félreismerés lehetősége akkor, mikor a nép nyugalmi állapotát gazdasági vagy politikai válság vagy valami szenvedély zavarja. Hogy ilyenkor a »csend« teljesen azonos-e a nyugalommal, azt kívülről nem lehet megítélni.

Tény, hogy a külföldön élő magyarok a budapesti lapok szerkesztőségeitől feltűnően nagy számban kérnek tájékoztatást arról,

hogy mi készül most Magyarországon?

Néhány évig a fasiszta szervezkedést várták, most pedig, az ősz beállta óta a magyarországi hitlerizmusról beszélnek sokat a külföldön.

Ennek nyilvánvalóan az az oka, hogy

a magyar kormány a fasiszta szervezkedés elé nem gördített komoly akadályokat.

Kiadtak ugyan egy rendeletet, mely a horogkeresztes jelvények, zászlók, stb. viselését tiltja, de ezt a rendeletet nem hajtják végre valami halálös komolysággal. Ha a hitlerizmus szervezői apróbb szabálytalanságokat követnek el, például az egyesületi jog terén, a kormány nem siet lesújtani rájuk. Például szerepelhet itt

a »Német Birodalom Barátainak Magyarországi Alkalmi Egyesülete«

anélkül, hogy jóváhagyott alapszabályokkal dicsekedhetnék, s vezetői ellen a legcsekélyebb kihágási büntetést sem alkalmazták; ez azonban nem azt jelenti, hogy ennek az »alkalmi egyesületnek« a működését a rendőrség egyáltalán nem veszi tudomásul.

Ha ennek az egyesületnek a gyűlésére összeverődnek két-három száz ember, a gyűlést azonnal szétkergetnék s a vezetőik ellen megindulna a kihágási eljárás.

Azonban mindaddig, míg az elég hosszú idővel rendelkező egyesület gyűléseire

»tíz-nyolc embernél nagyobb« tömegek nem lehet összehívni,

akkor a kormány és a rendőrség beavatkozásával nem akarja növelni ennek a társaságnak a politikai jelentőségét.

Ez a társaság bizalmáról és ragaszkodásáról akarja biztosítani a Führert, s felírta, hogy külsőpolitikájával teljesen egyetért.

Ha ezt egy számottevő politikai párt cselekedné, annak mindenesetre nagy jelentősége lenne, mert nincsen olyan ország, mely megtérne egy politikai pártot, ha ez egy idegen állam vezérpolitikusa iránt fejezné ki bizalmát és ragaszkodását; s ha egy komoly politikai párt mondaná azt, hogy egy idegen állam külsőpolitikájával ért egyet, ezt mindenesetre kifogásolná az illető pártnak saját hazai kormánya.

A politikai életben a legegység követelmény, hogy a külsőpolitikai terén mindenki a saját államának állásfoglalásaihoz alkalmazkodjon, —

sőt ehhez hozzátehetjük, hogy speciálisan a magyar politikában az újabb korban általánosan elfogadott elv, hogy még az ellenzéknek is a kormány külsőpolitikájához kell alkalmazkodni. A belpolitikai kérdésekben elterjednek egymástól nézetek s ha kedvünk tartja, minden belpolitikai kérdésben hadakozhatunk is egymással.

A külsőpolitikai kérdésben azonban ugyanazon állam polgárai nem állhatnak szemben egymással,

mert minden államnak első rangú érdeke, hogy kifelé, idegen államokkal szemben, összes polgárai egy egységes frontban álljanak, egységes vezetés alatt. Miután ez az elv a magyar politikai életben általánosan el van fogadva, —

el sem képzelhető, hogy a külön utak követését, s valamely idegen kormány vezető szerepét a magyar állam és a magyar kormány megengedhetné.

Ha ilyenféle vonatkozások mégis elhangoztak, ez csak abban az esetben történhetik meg, hogy ha

az ilyen irányu megmozdulásnak semmi reális alapja nincsen.

Ha komoly elemek, melyeknek bizonyos súlya is van, egy idegen állam külsőpolitikáját vallanak magukra nézve irányadónak, ellenük hazaárulási vádat emelnének és további működésüket azonnal beszüntetnék.

A »Német Birodalom Barátainak Magyarországi Alkalmi Egyesülete«

című, valójában inkább csak papíron létező »szervezet« élén.

Hohenlohe Károly Egon herceg áll.

Ez a herceg a Hohenlohe család katolikus ágából származik. Mint fiatal pap, Erdélybe került és nagyszabedű plébános lett. Már prépost rangja is volt, mikor a papi rendből és a katolikus egyházból kilépett és megnősült. A világi életben az elhelyezkedés persze rendkívül nehéz, de akinek hercegi címe van, az még talál vállalatokat, melyek igazgatóságukba bevásárolják, vagy képviselőségükkel megbízzák. Hohenlohe herceg, bár fáradt hatatlansága közismert, a közgazdasági élet terén eddig még nem tudott nevezetes sikereket aratni, ami nem is csoda, mert ifjú korában nem erre a pályára készült. De nem készült a politikai pályára sem és nem valószínű, hogy ezen a téren babérok várnának rá.

Érdekes, hogy

noha Magyarországon két Hitler-párt is van, Hohenlohe herceg egy harmadik, valóban párányi csoportot képvisel, tehát még a meglévő szervezetekbe se kapcsolódott bele.

Az egyik Hitler-párt vezére Meskó Zoltán képviselő, a másiké Böszörményi Zoltán író és költő. Csak ennek az utóbbi csoportnak van bizonyos tábora. Böszörményi mint író és költő kétségtelenül tehetséges ember. Normális viszonyok között, »a régi jó békeidőkben« — az irodalom bizonyára lekötötte volna energiáit, melyek igen bőségesek. Ma azonban az irodalmi pálya csak négy-öt embernek pálya Magyarországon. Nem

csoda, ha Böszörményi a politika felé sodródott, és miután szélső-radikális elveket vall bizonyos kérdésekben, nem csoda az sem, hogy vannak, akik saját gondolataik és érzelmeik képviselője a Böszörményi pártot tartják legalkalmasabbnak. A legutóbbi biharmegyei választás azonban ahol ez a párt első ízben állított jelöltet, azt mutatja, hogy Böszörményi tábora

a politikai érvényesüléstől még messze van,

Olyankor, mikor egy országban két párt is van, mely nem vallott elveiben hanem csak elismert vezéreinek személyében különbözik egymástól, azt sem lehet tudni, hogy a két párt közül melyik és mikor fog beolvadni a másikba s az egymással rivalizáló vezetők közül melyik fog felül maradni? Tény továbbá az is, hogy

Magyarországon pénz nélkül politikát csinálni nem lehet,

a pénzről pedig csak azt mondhatjuk, hogy »az ma a legkevesebb«.

Belátható időn belül semmiféle meglepetés sem képzelhető el a magyar politikai életben.

A nép még abba a helyzetbe se juthat, hogy egyáltalán tudomásul vegye azokat a politikai fantazmagóriákat, melyek alkalmilag napvilágot látnak, — annál kevésbé lehet feltételezni, hogy a nép valamely politikai kaland megvalósításának eszközeül megszerezhető lenne.

Ha a kormány nem az elnyomás, hanem az elnézés álláspontjára helyezkedik az époló fantasztikus, amely jelentéktelen mozgolódásokkal szemben, úgy

ezt csak abszolút fölényének tudatában cselekszi.

Ma Magyarországon politikai vonatkozásban semmi esetre sem várható semminő meglepetés, sőt hosszú ideig semminő változás sem.

Olaszország nyugtalansággal szemléli a máltai eseményeket

Az olasz sajtó szerint az angolok megsértették a sziget lakóinak legegységibb szabadságjogait

Rómából jelentik: Málta szigete az angol fennhatóság elmozdította a kormányt és diktatori hatalommal ruházta fel az angol főkormányzót. A máltai kormány elmozdítása

Olaszországban nagy nyugtalanságot keltett.

A római sajtó az angol hatóságok eljárásában támadást lát az

olasz kultúra ellen. A lapok óvatkodnak határozott állást foglalni az ügyben, csupán kiküldött tudósítók jelentését közlik, de a közlemények címe elárulja, hogy az olasz sajtó helyteleníti az angol hatóságok fellépését. Az egyik közlemény címe például így hangzik: »A sziget legegységibb szabadságjogainak megsértése«.

HALLO

Bern

A svájci kormány 82 millió frank rendkívüli hitel megszavazását kéri a parlamenttől, a svájci hadsereg fegyver-állományának és hadianyag készleteinek kiegészítésére.

Brüsszel

Az 1934. évi állami költségvetés 370 millió frank kiadást irányoz elő. Különösen nagy tétellel szerepel az állam fegyvergyár fejlesztése, valamint a határvédelmi erők kiépítése. A rendkívüli költségvetésben 750 millió frank kiadás két éven belül teljesítendő katonai beruházásokra szolgál.

Párizs

A francia kormány éjjel után 2 órakor 320 szavazattal 32 szavazat ellenében bírságot szavazott a Sarraut kormányának.

A francia kormány a nagyvezérkarral együtt elhatározta, hogy a jövőévtől kezdve ötesztendőn keresztül, a francia hadsereg létszámát már 1935-ben 370 ezer emberre fogja csökkenteni.

Washington

A kormány 135 millió dollárt juttatott a vasúti társaságoknak vasúti építkezések azonnali megkezdése céljából. Remélik, hogy ez az intézkedés sok ezer munkást juttat kenyérre.

Bécs

Az orvosok társaságának tegnapi ülésén Schahl doktor bejelentette, hogy sikerült néki igen nagy százalékos arányban meggyógyítani a szizofrémiát, vagyis az ifjúkori agylágyulást. A gyógyításhoz a gyógyszeres kezelést alkalmazták.

Ma délelőtt nyílik meg a noviszádi képzőiskola

Tijesics Petar neve nem ismeretlen Noviszád város közönsége előtt. A jelenlegi festőművész már többször rendezett Noviszádon műveiből kiállítást és minden alkalommal szép anyagi és erkölcsi sikert ért el. Ilyenformán a művész ma megnyíló kiállítása iránt már előre is nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A tárlatot ma, vasárnap délelőtt ünnepélyes keretek között dr. Barisics Sztóján a dunai bánág osztályfőnöke nyitja meg a fiúreál gimnázium nagytermében. A képzőiskola november 20-ig tart.

Merénylet Stahremberg ellen

Bécsből jelentik: Csak tegnap délután derült ki, hogy Stahremberg herceg ellen pénteken Vöcklabruckban merényletet kíséreltek meg. A herceg az ottani Heimwehr szervezet esti szemlájén vett részt, mikor hirtelen

kiadott a villany lágy és papírbombák robbant a herceg közelében.

A robbanás nagy pánikot keltett, de rövidesen kiderült, hogy emberéletben nem okozott kárt, sőt anyagi veszteséget sem.

Bilo kuda Ki-Ki svuda

Negyvenhat kilo robbanóanyagot találtak a beográdi állomáson

Beográdból jelentik: Petkovics-Nikolics Milan Beograd, Bitoljszka ucila 36. számú címzéssel egy bolgár határmenti vasúti állomásról 150 kilogramos láda érkezett a beográdi állomásra. A vasúti hatóságok azonban egész Beograd területén nem találtak meg ezt a Petkovics-Nikolics Milan vegyeslevegőszedőt és miután a „mez” jelzéssel ellátott láda gyanús volt, érte lettek az estről a rendőrséget. A rendőrigazgatóság közvegi felbontották a ládát és abban két petróleumkannát találtak, a kannák mindegyikében 23 kilo robbanóanyag és egy-egy pokolgép volt elhelyezve. A pokolgépek hét napon belül kellett volna robbania.

Két évre ítélték a szentai utonálló áldéleki véket

A szubotivai törvényszéken Radovics Sztetén hármas tanácsa tegnap ítélték Krisztinov Gyuro és Nagy Imre szentai napszámosok bűnyűjében. A vádlottak június 19-én a csanaviri országúton detektíveknek adták ki magukat, igazoltatták Karaba Páter földművest és Krisztinov lakására vittek, ahol 315 dinárt elraboltak tőle. Az ügyet először hármas tanács tárgyalta, de átírták a vádat és kimondták az öt év börtönre ítélték őket.

A tegnapi tárgyaláson az elsőrendű vádlott beismerő vallomást tett. Nagy azonban tagadott. A szembesítésnél Krisztinov Nagy ellen vallott, ugyisintén a tanúk is. A bíróság rablásért két-két évi börtönre ítélte őket.

Robbantanak a lázadó farmerek Amerikában

Washingtonból jelentik: Roosevelt gazdasági terve ellen az amerikai farmerek újabb támadást indítottak. A dakotai farmerek igen harcias hangulatban vannak és kijelentették, hogy készek bármely pillanatban felrobbantani a hidakat a szemeket, hogy megakadályozzák az élelmiszer szállítást.

Százkilométeres gyorsasággal közlekednek a vicinálisok Németországban

Berlinből jelentik: A német birodalmi vasút árszáma napszámosok tervei között ki, a személyforgalom meggyorsítására. Jelentékenyen fokozni akarják a vonatok menetsebességét, meg rövidítik a vonatok állomáson való tartózkodását a vasúti kocsikat is könnyebbé teszik.

Cél, hogy a birodalom bármely részéből Berlinbe és vissza lehessen utazni 24 óra alatt.

Az egyik északi állam kormányzója jelentette, hogy államának északi részében a farmerek több-helyen

dinamittal felrobbantották a tejgazdaságukat és sajtgyárakat és hegyveresen szembe szálltak a kivezényelt miliciával.

A farmerek géppuskákat is szereztek, azonkívül könnyfakasztó bombákat. Több állam kormányzója sürgős intézkedést kért Washingtontól, hogy megakadályozzák az elkerülhetetlennek látszó vérengzéseket.

Ford elbocsátta valamennyi munkását

Newyorki jelentés alapján a napokban bejárta a világsajtót az a hír, hogy Ford az autókirály kapitulál Rooseveltnek és kijelentette, hogy elgondolja a kormány munkaködéjét. Fordot, mint ismeretes, Johnson újjáépítő diktátor azzal fenyegette meg, hogy fogságba voni, ha hét napon belül nem írja alá a kormány feltételeit.

Ford aláírta a feltételeket, de behódolásában nem sok a köszönet. Ford ugyanis kijelentette, hogy

minden vállalatának valamennyi alkalmazóját elbocsátja. A munkáselbocsátás kilencezres turnusokban történik. Tegnap szombaton kilencezer munkás már meg is kapta elbocsátó levelét és a jövő szombaton a második kilencezre kerül a sor.

Ford elhatározása óriási anyagi veszteséget jelent Amerikára, viszont a kormánynak nem áll módjában, hogy megakadályozza az autókirály végső és végzetes elhatározásának keresztülvitelét.

A noviszádi kirakatverseny eredménye

Hét első, 32 második és 11 harmadik díj kerül kiosztásra

A noviszádi hét alkalmával megtartott kirakatversenyen a noviszádi kereskedők legnagyobb része szerepelt. A bírálóbizottság most döntött a kirakatverseny eredményéről és ezúttal hét kereskedőt arany, 32 kereskedőt ezüst és 11 kereskedőt bronz diplomával jutalmaz.

Első díjat, arany diplomát nyertek a következők: Dungyev Szteva, Rale les Milos, Fuksz Gyorgye, Jakovljevic Szt. Paja, Reitzer és Kriszthaber, Nisevics Száva és Union cukorkaüzlet.

Második díjjal, ezüst oklevéllel tüntették ki a következőket: Holik Rudolf, Jakovljevic és Keszer, Teokarovic Viada, Tatarszki Zarko, Mirosvajevics Testverek, „Stof” kereskedelmi társaság, Farkas Mór, Milutinovic Szlavko Klein Jenő, Burgardt Dániel, Jug Elektro, Truppel Béla, Gelb villany vállalat, Dietrich E., „Humanik” cipőkereskedés, Laksz A., Zsivojnovics Koszta, „Szoa” drogéria, „Zora” drogéria, Forgics Benő, Szeidling Pál, Ivkovic Nikola templomdíszítmények kereskedése, Menrath L. és Fia, Krausz Eduard, Aich Nándor, Derner Leopold, Misics Testverek, Zima és Tarsa, Ivkovic Gyorgye ut., „Pischinger” cukorkaüzlet, Meind Gyula, Pusics Emil.

A harmadik díjat, a bronz oklevelet a következő kereskedők nyerték: Kulai szövetraktár, Karger Antun, Kapamadzija és Vuceserics, Steinberger Jolán, „Dika” cipőkereskedés, Zágrebi cipőlerakat, Goldberg Illés, Buchmüller István, Mauthner Edmund, Hajdu sportmagazin, Hodoványi A.

Meghülésnél, náthaláznál, mandulalobnál, torokgyulladásnál, valamint idegfájalmaknál és szaglásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz rendszeres gyomor- és bélműködést biztosít.

APOLYA ERŐSÍTSE TÁPLÁLJA

ARCBORET

a SOA NARANCS CSODAKRÉMMEL DOBOZA 6-, 10-, 15- ÁRUSITJA MINDEN PATIKA és DROGÉRIA

Fizesse elő a Reggel Újság

Kedden, november 7-én indul meg az Esti Kurirban

A nagy összeomlás titkai

című cikksorozat, amely a történelem legmegrázóbb és legizgalmasabb fejezetének: a négyéves világháború kuliszákmögötti eseményeit tárja az olvasó elé.

Érdekl-e önt, hogy mi történt a világháború utolsó esztendejében a frontokon, frontok mögött, a királyi udvarok ragyogó és titokzatos magányában, különböző vezérkarok hét lakattal lezárt hivatalainak ajtóit mögött?

Keddtől, november 7-iktől kezdve vegye meg mindenképpen az Esti Kurirt és olvassa el ezt a minden eddiginél szenzációsabb új cikksorozatot. Az Esti Kurir ára számonként D. 2, szombatonként a 60 oldalas sárga rádióműsorral D. 3

Ugyancsak kedden, november 7-én kezd meg az Esti Kurir naptárszelvényeinek közlését. Ettől kezdve 25 napon át minden nap megjelenik egy-egy ilyen szelvény. Aki 20 db. ilyen különböző sorszámu szelvényt összegyűjt, a szelvények ellenében ingyen kapja meg az Esti Kurir zsebnaptárát, amely a mindennapi élet megbízhatóbb kalauza.

A villamosáram agyonvágott egy pékinast Bácskijarekon

Tegnap délután Noviszádról bizottság szállt ki helyszíni szemlére

Tegnap délelőtt 10 óra tájban megrendítő szerencsétlenség játszódott le Bácskijarekon. Stahl Boldizsár 14 éves kátyi születésű pékinas, aki Diel Henrik pékmesztérnél van alkalmazásban, a kemencéből a kenyereket szedte ki, közben felvette a közelben lévő villanylámpát, hogy bevilágítson a kemencébe és megnézzze, nem maradt-e benn több kenyér.

A villanylámpa vezetékében szigetelési hiba volt és a

fogalat erősen megrázta a fiu kezét. Stahl Boldizsár megijedt és első meglepetésében a közelben lévő vizesdészába nyomta a lámpát.

A szerencsétlen pékinas nem tudta, hogy a víz jó vezető és így történt, hogy

a villanyvezeték a vízbe érve még erősebb rázó hatást váltott ki és Stahl Boldizsárt a magasfeszültségű áram agyon sújtotta.

A pékinas a helyszínen szörnyethalt.

Az esetről azonnal jelentést tettek a noviszádi ügyészségnek, ahonnan tegnap délután Papricsics Milán vizsgálóbíró és az államügyész vezetésével bizottság szállt ki a helyszínre a vizsgálat megejtése végett.

Karhatalommal vezetik elő a tanukat

Stein Mária, az uzsorasággal vádolt uriaszony ügyének tárgyalására

A noviszádi törvényszék harmas tanácsa Ivanovics Petar elnökle mellett tegnap tárgyalta harmadikban Stein Mária bácsko gradistei asszony ügyét. Mint ismeretes, Stein Mária az államügyészség zsarolással vádolja, mert 1921 évtől 1930-ig kihasználva a falubeliek anyagi helyzetét, különböző összegeket adott kölcsönbe, azonban a kölcsönökért a megengedettnél nagyobb kamatot számított.

Az ügyben először 1931 március 10-én hozott ítéletet a törvényszék és ez alkalommal Stein Mária 2 évi börtönbüntetésre és 50.000 dinár pénzbüntetésre ítélték. A másik tárgyalás 1932 november 24-én volt, amikor az asszonyt 3 hónapi fogházbüntetésre és 6.000 dinár pénzbüntetésre ítélték a törvényszék.

Mindkét esetben az államügyész újrafelvételi kérvénye következében a semmitűszék elé került az ügy és a semmitűszék mindkét esetben új tárgyalást rendelt el.

A tegnapi tárgyaláson a tanuk egy része nem jelent meg, mire a tárgyalást elnapolták. A legközelebbi tárgyalásra a tanukat karhatalommal vezetik elő.

Porcellánedények, üvegáruk
a legnagyobb választékban
DERNER L. A belvárosi templomnál 4266

SARG-FÉLE

KALODONT

Öfelsége Mária királyné a zágrebi középiskolai menhely felszentelési ünnepélyén

Tizezrekre menő tömeg lelkesen tüntetett Öfelsége a királyné mellett

Zágrebből jelentik: Tegnap délelőtt tartották meg ünnepélyes ke-retek között a zágrebi középiskolai menhely felszentelését, amelyen megjelent Öfelsége Mária királyné is.

Már a kora reggeli órákban szokatlan forgalom volt a zágrebi utcákon. A villamosok tömegesen szállították az embereket a vasutállomásra, ahol tizezrekre menő lelkes tömeg gyűlt egybe a felséges királyné fogadtatására. Bár a királyné látogatása inkább hivatalos jellegű volt,

Zágreb lakossága hatalmas tüntetést rendezett Öfelsége a királyné tiszteletére és ez az ünnepelés valóságos nemzeti tüntetéssé változott át.

A vasutállomás elsőosztályu várótermét erre az alkalomra gyönyörűen feldíszítették, a váróterem ajtajából a sinekig virágokkal tele hintett szőnyeget terítettek. A fogadtatáson Zágreb valamennyi számottevő kiválósága megjelent, míg

az állomás előtti tér egészen a Zrinyevácón és a Jelasics téren keresztül a Mesznicska uccában lévő királyi udvarig feketélt a polgárok tömegétől.

Az állomáson Öfelsége a királyné fogadtatására megjelentek: Svrljugáné udvarhölgy, dr. Perovics Ivó szávai bán feleségével, dr. Szrkulj Sztepan feleségével, Matica Pavao

erdőügyi miniszter feleségével, Hadzsi báni helyettes, Mazsuranics és Svrljuga volt miniszterek, Demetrovics volt miniszter feleségével, dr. Krbek polgármester feleségével, Pavlina alpolgármester, Doszitej metropolita, Stipetics egyetemi rektor, Márics tábornok, hadseregparancsnok, Szalisz Szévisz katolikus püspök, társadalmi és kulturregyesületek képviselői és sokan mások.

Nyolc óra négy perckor futott be a különvonat az állomásra.

A szolnoki ablakában Öfelsége Mária királyné állt és barátságosan integetett a lelkes éljenzésbe kitörő tömeg felé.

A királyné Grujics Mirka udvarhölgy kíséretében kiszállt a vonatból és elvonult a szokolisták és népviseletbe öltözött kisleányok sorfala előtt. Svrljuga udvarhölgy virágcsokrot nyújtott át a királynénak, akit ezután Perovics bán és utána a többiek üdvözöltek.

A királynét azután Draskovics Jelisava asszony, a menhely elnöknője üdvözölte alkalmi beszéddel, majd Öfelsége a királyné elhagyta az állomás épületét.

Az állomásból kijövet a királynét újabb lelkes éljenzés és tüntetés fogadta. A királyné ezután a két udvarhölgy kíséretében a Zrinyevácón, a Jelasics téren és a Mesznicska uccán keresztül a

királyi udvarba hajtatott, utjában fogadta a lelkes tüntetést, amely elvonulását kísérte.

A királyi palotában Öfelsége a királyné 11 óráig tartózkodott, majd résztvett a középiskolai menhely felszentelési ünnepélyén.

A felszentelési ünnepély.

A menhely bejáratánál Mária királyné a menhely elnöknője és számos más előkelő hölgy fogadta. Öfelsége Mária királynét a bejáratnál dr. Ivkovicné üdvözölte, majd a felséges királyné bevonult az új épületbe. Itt

egy második gimnazista kisleány alkalmi verssel köszöntötte a királynét és virágcsokrot nyújtott át neki.

Az egyik tanteremben a királynét dr. Bauer Ante zágrebi katolikus érsek várta több tekintélyes polgárral együtt. Itt szentelték fel az otthont. A felszentelési szertartáson résztvettek Perovics bán, Marics tábornok, Grujics és Svrljuga udvarhölgyek, valamint más előkelőségek. Mária királyné uzatán megtekintette az otthont és visszavonult a királyi palotába. A visszatérésnél a polgárság újból lelkesen tüntetett Öfelsége a királyné és a felséges királyi ház mellett.

A szubotícai aszfaltügyben elrendelték dr. Sztipics Károly volt polgármester anyagi felelősségének megállapítását

November 15-én veszi át a város a drága aszfaltot

A szubotícai aszfaltozás ügyében megindított vizsgálat mind érdekesebb fejleményeket produkál. A városi közigazgatási bizottság pénteken délután Ifkovics Ivandékics Iván polgármester elnökle mellett újabb ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy

elrendelik a vizsgálatot dr. Sztipics Károly volt polgármester anyagi felelősségének megállapítására.

A közigazgatási bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az 1886 évi 23-ik törvényeikk első bekezdése értelmében a nyugdíjazott tisztviselőt is anyagi felelősség ter-

heli a hivatalos működése alatt esetleges mulasztásokért, ha csak felmentvényt nem kér a felelősség alól. Dr. Sztipics Károly ezt elmulasztotta és így a közigazgatási bizottság a felelősségének megállapítására törekszik.

Az aszfaltügyben minden bizonynyal meglepőek lesznek a fejlemények. Az a nézet merült fel, hogy a város dr. Sztipics polgármestersége idején minden fedezet nélkül rendelte meg a 17 millió dináros munkát, amelyért értékénél aránytalanul többet fizetett a vállalkozóknak. A költségvetésben nem volt fedezet az aszfalttrészetekre, a szerződés pedig oly magas késedelmi kamatok fize-

tésére kötelezte a várost, hogy tartozása az utóbbi évek alatt milliókkal szaporodott. Az ügy ma már olyan nagy jelentőségű, hogy a város tartozása legfőbb akadálya a költségvetés egysúlyának.

Mint értesülünk, a város vezetősége által kiküldendő bizottság november 15-én veszi át véglegesen az aszfaltozási munkákat a zemuni és beográdi vállalkozóktól.

A LEGJOBB HARISNYA

Megérkezett az új rádiócsoda

TELEFUNKEN 640 W. L.

4+1 csöves super készülék elektrodinamikus hangszórával

Abszolút szelektivitás — Ötszörös Bandfilter és oscilláló kör — Tökéletes hangtisztaság — Szabályozható hangszínezet — Bámulatosan egyszerű „egy gomb” kezelés — Megvilágított kettős állomáskutató — 70 beírott és hitelesített adóval.

Képviselő: **Iványi Ernő cég, Noviszád**
Kralja Aleksandra 5. Telefon 27-47

30 évi tapasztalat
PROSPEKTUS INGYEN

Ma kezdődik a kragujeváci gimnázium centennáriumnak megünneplése

A két napig tartó ünnepség a Sumadija legnagyobb kulturális eseménye — A jubileumon öfelsége a király, a királyi kormány és a dunai bán is képviseltetik magukat

Ma, vasárnap tartják meg fényes külsőségek között a kragujeváci gimnázium fennállásának 100 éves évfordulóját. A 100 éves jubileum nevezetes dátum a Sumadija kulturtörténetében, mert a gimnázium egy évszázadon keresztül egymásután adta a szerb nemzetnek kiválóságait. Ebből a gimnáziumból került ki Pasics Nikola, Jugoszlávia nagynevű politikusa, innen indult el számtalan sok költő, író és művész és ez a gimnázium volt a bölesője Jugoszlávia nagyjainak. Matkovics Dobrica dunai bán is Kragujevácon érettségizett.

A jubileumi ünnepség rendezőbizottsága gondoskodott arról, hogy ennek a kulturtörténelmi eseménynek minél nagyobb jelentőséget adjon és hogy azt lehetőleg minél nagyobb szabásúvá emelje. A rendezőbizottság küldöttségileg megjelent öfelsége Alekszandar királynál és megkérte öfelségét, vállalja el az ünnepség védnökségét. Öfelsége megígérte, hogy a küldöttség kérését teljesíti és az ünnepségen képviselteti magát. Varnava pátriárkát ugyancsak

meghívták a jubileumra, valamint dr. Szrskics Milán miniszterelnököt, dr. Kumanudi Kosztát, a szkupszina elnökét, dr. Tomasics szenátusi elnököt és Matkovics Dobrica dunai bán. Az előkelőségek megígérték, hogy az ünnepségen résztvesznek.

A város erre az alkalomra kijavíttatta az uccaburkolatokat, kitataroztatta a gimnázium épületét, a gimnázium előtti vaskaput eltávolította és a bejárat elé lépcsőket építtetett, úgy hogy ilymódon a gimnázium épülete sokkal impozánsabb külsőt nyert. A gimnázium dísztermét felékesítették és már elhelyezték az emléktáblát.

A rendezőbizottság már előre gondoskodott a vendégek elhelyezéséről. A két napig tartó jubileumi ünnepségre nagyszámu idegent várnak a városba. Az államvasutak vezérigazgatósága az ünnepség látogatóinak feláru utazási kedvezményt biztosított.

Az ünnepségek alkalmából képzőművészeti, néprajzi, gazdasági és történelmi kiállítást, valamint muzeumot rendeztek.

Dr. Textor:

A bácskai és bánati apátságok és prépostságok története

Abrahámi (Abráni) apátság

Katona történetirő és a kalocsai Schematismus őri ezt az apátságot. A feljegyzések szerint ez az apátság bizony meg volt már a 13. században, mert IV. Béla király 1263-ban megérősíti az alapítólevelüket. Az apátság a ciszterciata rendé volt és egy Dalacha nevű folyó (?) mellé építették. Ez a folyó a hasonló nevű helységtől kapta a nevét. Ma már sen a folyó, sem pedig a helység nem létezik, ha csak a Kalocsát érintő Vajast nem értjük alatta. Bogyszló dunamenti kis község mellett van egy Dalacha nevű erdő s az innen nem messze eső Sükösd mellett ma is látható egy zárdarom, melyet ma is az Abrahámi apátság romjainak tartanak. Valamikor a Duna medre más volt, mint ma; Bács-Bodrog és Tolna-megye határai jobban összeestek. Innen magyarázható tehát az, hogy az apátsá-

got hol Tolna, hol pedig Bács-Bodrog-megyébe helyezik.

Az apátságot IV. Béla Mózes nevű tárnokmestere, Miklós, István mesterek, gróf Miklós fia stb. alapították, a király pedig 1263-ban jóváhagyta az alapító levelet. A ciszterciaták bizony nem voltak szegények, ezek a gavallér magyar főurak minden jóval ellátták őket. Kaptak egy Malalu nevű községet a tizedszedési joggal, 20 szolgát, 10 sertést, 4 lovat, egy malmot, három járnos ökröt; egy nagy birtokot, melynek határai régen a szemmel, nem pedig az ölmérővel mérték. fállal bekezdett palotát, 20 juhát, 2 kanecát, 4 kecskét stb. Az apátság fennállott egész a mohácsi vészig. E gyászos es-tavenztést követő években az abrahámi apátság is megszűnt, a birtokai pedig az Eszterházy grófok kezébe kerültek. 1735-ben per utján kényszerítették az Eszterházyakat, hogy a lefoglalt apátsági birtokok fe-

jében 1200 forintot fizessen Patacsics Gábor kalocsai érseknek, aki ezt az összeget az idejében épült kalocsai szemináriumra fordította.

A bátmonostori apátság

Az apátság romjai még ma is láthatók. A monostor Baja és Szombor között volt a Dunának egyik holt ága mellett. Nem volt önálló apátság, hanem a Tolna megyei Bathai apátsághoz tartozott. Az alapítót nem ismeri a történelem. Elfogadott vélemény az, hogy a bathai főapátság szervezte. Az apátság a benecské volt. A 18. században a romjai még meg voltak, a templom apsisa ép-ségben állott és görögkeleti szerzetesek használták.

Az apátság mellett volt egy villa is megfelelő földdel, melyet a kalocsai érsek évi 300 márkáért birt bérbe. Idővel a bathai főapátság és a kalocsai érsek között fizetési összelölönbözések voltak, amit a pápa rendezett a kolostor javára. A szerzetesek a történelem feljegyzése szerint tevékeny lelkipásztói munkát fejtettek ki. Az apátság templomában igen soknak szemelátára csoda is történt: mise alatt a szent ostyában Krisztust magát látták. Az apátság mellett elterülő helységet is Bát-nak hívták, innen nevezték el állítólag a megyét is Bácsmegyének. A templom és a kolostor 200 lépés hosszú és 70 lépés magas volt. Valóságos vár volt, mely védte a szerzeteseket minden veszélytől. Katona történetirő írja, hogy az apátság mellett elterülő Bát községben voltak görögkeleti szerzetesek is, akik az apátság elpusztulása után elfoglalták annak templomát. A 18. században az apátság a Grassalkovichok birtoka volt. A templom és az apátság a török pusztítás áldozata lett.

Ez a valódi Kolini Cikória

Kolinska

PRAVA Kolinska CIKORIA

CIKORIA

A gajdéli prépostság

1779-ben a kalocsai érsekség övkönyvet adott (Schematismus), amelyben már szerepel a gajdéli prépostság. E prépostságot más néven gajdobrai prépostságnak is mondják. Eredete igen homályos, övkönyveink csak annyit tudnak róla, hogy a bács megyei Gajdobra helység Bács, Palánka és Noviszád között létezett. Romjai a múlt században még meg voltak, a templom falai is küzdöttek a pusztító enyészet ellen. Pázmány Péter is tesz említést a prépostságról és azt írja, hogy a törökök pusztították el ugyanakkor, amikor feldúlták Kalocsát és a bátmonostori apátságot.

Bútor

minden kivitelben és árban a legnagyobb választékban kapható:

L. Menrath és fia
bútorházában
Novisád, Kr. Alexandra 16

Pénteken este megalakult a Jadranszka Sztrázsa noviszádi helyi bizottsága

Pénteken este a Jadranszka Sztrázsa helyiségében dr. Petrics Bruno felelbbviteli tanácselnök vezetése mellett tartotta első alakuló ülését a Jadranszka Sztrázsa noviszádi helyibizottsága. Az ülésen megalakult a bizottság, amelynek tagjai a következők: Elnök dr. Petrovics Bruno felelbbviteli bírósági tanácselnök, alelnök Mogin Mandies Darinka, titkárok Ingycs Pávle noviszádi árvaszéki gondnok és Atanackovics Lázár újságíró, pénztárnok Petrovics Váza az állami folyamhajózási ügynökség főnöke.

Fedor orvos, Defilipisz N. vasutállomási raktárfőnök, Mosztarcsics Szrbivoj báni tisztviselő, Horvát Vilko selyemgyári pénztáros. A felügyelő bizottság tagjai Angyelkovic Miodrag adófőnök, Kovácsévics Szvetozár, a Szrpszka Banka volt tisztviselője, Raletics Milos kereskedő, Graecsanin Ante adóhivatali tisztviselő és Tyulum Jován kereskedő.

Az igazgatóság tagjai: Popovics Mara, dr. Mrvosné Jovánka, ing. Sztájies Jován báni tanácsos, Osztójies Nikola I. oszt. kapitány, Jovánovics Miodrag rendőrkapitány, dr. Moga Milán orvos, Popov Milán kereskedő, Sztanojics Zsivko iparos, Ljubojevics Nikola üzletvezető, Draschen Lélja korvettkapitány, dr. Rádics

A Jadranszka Sztrázsa helyi bizottságának első ülésén megjelent Obuljen Miho, a kereskedelmi és iparkamara jogi tanácsosa, a Jadranszka Sztrázsa kerületi bizottságának első alelnöke is ak iutmutatásokat adott a helyi bizottság tagjainak a jövő működésre vonatkozólag.

A J. Szt. helyi bizottsága azonnal megkezdi munkáját céljainak elérésére. Tagfelvétel az egyesület irodájában a Kraljica Marija bulváron levő kereskedőifjak ott honában történik.

Szénássy Karcsi

művészi játéka lángralobbantotta a hűvös Észak lakóinak szívét

A világhírű noviszádi hegedűművész rövidesen Jugoszláv turnéra indul

Szénássy Karcsi, a világhírű noviszádi hegedűművész hosszú hónapok óta Európa legszűkebb államait járja. Szénássy eredetileg csupán rövid észak-európai művészturnét szándékozott lebonyolítani, első fellépése után azonban

az ajánlatok olyan tömegével lepék el, hogy a nyárcsúszig tartó, még most sem ért véget.

Észak-európai hangversenysorozatát Kopenhágában kezdte meg Szénássy Karcsi, ahol egymásután három hangversenye volt. Kopenhágából közel ötezer kilométeres tengeri utazás után az izlandi Reykjavíkbe vitorlázott a fiatal művész, ahol nem kevesebb, mint tizenkét hangversenyen lépett fel. A tizenharmadik hangversenyt jótékony célra rendezte egy tüdőbetegszanatóriumban.

Rettenetes érzés volt — írja levelében Szénássy Karcsi —. Szívem, torkom összeszorult a meceni sem tudó tüdőbetegek láttára. Alig tudtam játszani.

Viharos tengeren tette meg az utat Szénássy vissza Dániába, ahol a Freudsborgban villában

a dán király és a királyi udvar tagjai előtt játszott óriási sikerrel.

Szeptember 10-én Norvégiába utazott a művész, ahol tíz hangversenyt adott. — Széltében hosszában átutaztam ezt

a vidéket — írja — és mondhatom, Norvégia a világ legszebb országa.

Norvégiából újból Dániába vezetett vissza Szénássy Karcsi hódító útja. Itt újabb hat hangversenyre kötött szerződést, amelyből levele megírásáig, október 30-ig három már el is hangzott, óriási sikerrel. Jövő nyárra több hónapot betöltő művészturnéra szerződtek az északi államokban a világhírű noviszádi hegedűművészt.

Szénássy Karcsi levelében jelzi, hogy Beogradból meghívást kapott jugoszláviai turnéra.

A művészkörut az eddigi tervek szerint november 14-én kezdődnek Beogradban. Ha tehát a turné létrejön, úgy Szénássy Karcsi talán még ebben a hónapban Jugoszláviában hangversenyez és egészen bizonyosra vehető, hogy hangverseny körútjából

Noviszádot sem hagyja ki.

Longyelországból is rendkívül előnyös ajánlatot küldtek Szénássy Karcsinak, az ajánlat elfogadásáról még nem döntött.

Legutóbbi levelét noviszádi testi-lelki jóbarátjának, Dietrich Frigyesnek küldte Noviszádra. A levelet így fejezi be:

— Sajnos, pihenni nincs időm és ki tudja, hogy mikor lesz? Szórakozás sincsen. Láthatod abból is, hogy már június óta nem — ping-pongoltam...

„A német zsidók szavazata csak „igen“ lehet, mindazok ellenére, amit nekünk el kellett viselnünk“

Berlinből jelentik: A német zsidók birodalmi képviselői a jövővasárnapi birodalmi gyűlési választása és a népszavazásra felhívást bocsátott ki, amely többek között így szól:

— A német nép összességével együtt bennünket zsidókat mint állampolgárokat szintén felszólított az államhatalom, hogy

szavazatunkkal helyeseljük a

birodalmi kormány külügyi politikáját.

amely Németország egyenjogúságát követeli a népek között, sürgeti a nemzetek megbékülését és az egész világ békéjét.

Mindazok ellenére, amit nekünk el kellett viselnünk,

a német zsidók szavazata, csak „igen“ lehet.

Az elszigeteltség politikája örültség — mondotta az angol külügyi államtitkár

Anglia folytatja a leszerelés munkáját, hogy megakadályozza a fegyverkezés versenyének kiújulását

Londonból jelentik: A külügyi államtitkár egy tegnapi gyűlésen elmondott beszédében visszautasította a locarnói szerződés ellen irányuló politikai hadjáratot.

— Locarno nem bizonyos hatalmak szövetezése más hatalmak ellen, hanem a francia—német határ egyetemleges biztosítása, bármely oldalról jövő támadás ellen.

Hogy az esetleges összeütközésbe Anglia beavatkoznék-e, az kizárólag Angliától függ. Bármilyen intézkedés megtételéhez a Népszövetség tanácsának beegyezése szükséges, már pedig Anglia tagja ennek a tanácsnak, hozzájárulása nélkül határozni nem lehet.

Anglia most még nagyhatalom és haktér nagyhatalmi kötelezettségei elől, úgy viselnie kell ennek végzetes következményeit.

Az elszigeteltség politikája örültség.

A légi fegyvernemek fejlődése következtében Anglia megszűnt szigetnek lenni.

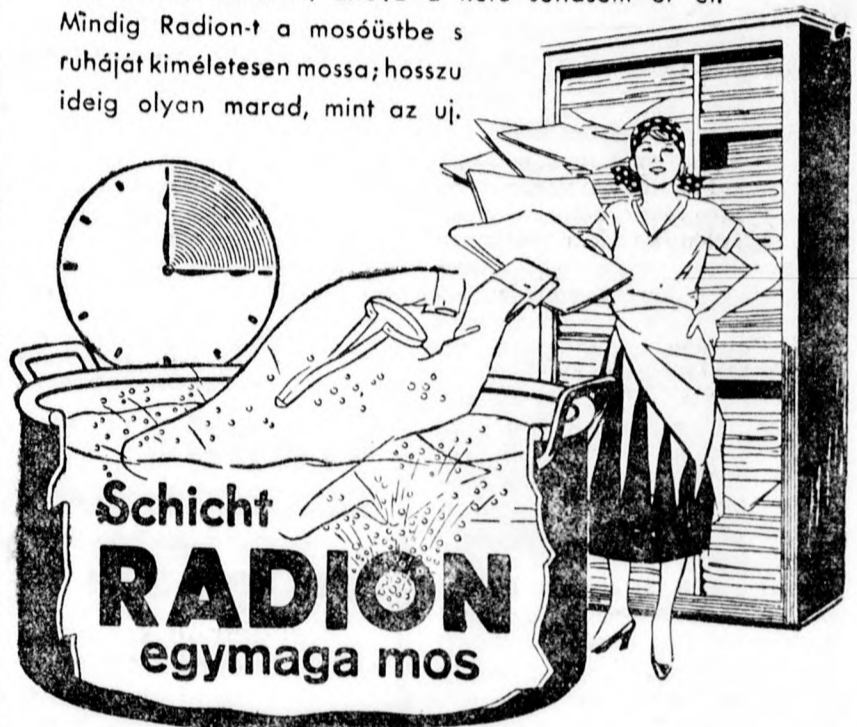
Németország kiválása a leszerelési konferenciáról nagyon sajnálatos ugyan, de azért

nincs ok a kétségbeesésre.

Anglia rendületlenül folytatja a leszerelés munkáját, hogy megakadályozza a fegyverkezés versenyének kiújulását.

A fehérneműje évekkal tovább tart...

Az órákig tartó kefélés, a kiméltelen dörgölés tönkreteszi a mai finom, drága fehérneműt. Radion, az önműködő mosószer szinte elfújja a piszkot, miután a Radion-oldat legalább 15 percig tartó főzése közben képződő oxigénbuborékok milliói keresztülhajtják a szappanhabot a ruhán. Kiveszik a piszkot a legdurvább szövetből is, ahova a kefe sohasem ér el. Mindig Radion-t a mosóüstbe s ruháját kiméltelenen mossa; hosszú ideig olyan marad, mint az új.

Megjelent könyvalakban a

„Mihál bácsi levelei“

A könyv megrendelhető a szerzőnél vagy a Reggeli Ujság utján

Sárgásföldelű, vaskos könyv fekszik előttünk. Kis angyalkák incselgnek nagybajszu, magyar paraszttal, aki iróasztalkája mellől vissza-vissza pillant az angyalkákra, talán segítségüket kéri, nagy és nehéz munkájához.

A könyv fedőlapján girlandos rajz tudatja a címet: Mihál bácsi levelei. Belül egymásután sorakoznak fel Cziráky Imre kedves, jóízű írásai, Mihál bácsi életének jelentősebb eseményeiről, adóval, asszonnyal, borral, pálinkával folytatott viaskodásairól, mindig kedves, mindig mosolytfa-kasztó ügyesbajos dolgairól.

A magyar paraszt iránt érzett oltíhatatlan szeretett csillan elő a könyv minden betűjéből, nem csoda, hogy a közönség oly nagy szeretettel sürgette ennek a könyvnek a megjelenését.

A könyv kétféle kötésben jelent meg. A vörösvászon díszkötésű köny-

veket a szerző aláírásával árusítják, darabonként 30 dinárért. Az ugyan-csak rendkívül izléses fűzött kötetek ára mindössze 15 dinár. A könyv megrendelhető a szerzőnél: Cziráky Imre Szt. Becsej címen, vagy pedig a Reggeli Ujság kiadóhivatala útján. Vidékre utánnétel küldik szét a könyvet, ebben az esetben a csekély portókötséget is felszámítják.

Kiadóhivatalunk, kedden kezdi meg a könyvek szétosztását, illetve a posta útján való elküldését. Keddtől kezdve a noviszádiak a könyvet kiadóhivatalunkban közvetlenül is beszerezhetik. Nem reklámhajtás: kívánunk szolgálni azzal a figyelemzetéssel, hogy a könyv aránylag csekély példányszámban jelent meg és tekintettel az igazán nagy érdeklődésre, ajánlatos minél előbb beszerezni. Trafikokban, vagy ujságárusoknál a könyv nem kerül árusításra.

Szubotica környékén rejtőzik a szerbiai többszörös rablógyilkos, akire 10.000 dinár vérdíjat tűztek ki

A csendőrség két napig kereste, de nem találta a gonoszlevőt

A napokban egy szuboticei földműves jelentést tett a csendőrségen, hogy látta és a lapokban közölt fényképek alapján felismerte Szusics Milivojt, a szerbiai többszörös rablógyilkost, akinek a fejére 10.000 dináros vérdíjat tűztek ki. A csendőrség a rendőrséggel egyetértésben szervezte meg a hajszát a

veszedelmes gonosztevő kézrekerítésére. A szuboticei rendőrhatalóságok két napon át állandó permanenciában voltak és az egész környéket átkutatták a vérengző gyilkos után, de nem tudtak nyomára akadni. Mindamelltt nem tartják lehetetlennek, hogy Szusics Szubotica környékén rejtőzik.

HIREK

Reggeli Újság

Feljelölés szerkesztő: TOMAN SANDOR
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszád, Kralja Petra ucca 30., 1. emelet. Telefon 21-37, éjjel 20-58. - Szubotica, Kralja Petra Park 10. Telefon 6-70.

Előfizetési ára egy hónapra 18 dinár, 3 hónapra 50 dinár. Külföldön 1 hónapra 30 dinár, három hónapra 90 dinár. Egyes szám ára hétköznapokon fél dinár, vasárnapon 2 dinár.

Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel.

Ősz a fürdőparkban

Három napra, három kurta napra visszahajoltam a múltba és három reggel sétáltam végig a noviszádi fürdőpark sétányain, három reggelen sirtak a vállamra, fejemre nagy sárga levélkőnyveket a fák s három reggelen botorkáltam végig a vastag, puha levélszőnyegen s gúgyogtem édes szavakat a földhöz, amely tizenkét éven át adott othont s amely re most visszahulltak a levelek ezrei, az abból szakadottak. Ősz volt a fürdőparkban s csak most viharzottak fel bennem százszoros erővel szépségek, amelyeket a mindennapok szürkeségében sokszor meg sem lát a szem, lesiklik róluk a tekintet s nem rögzít mindig szavakba az érzés.

A föld ilyenkor ősszel kitarja gazdag mellét és az anya örömeivel kínálja bőségét mindazoknak, akik ezt a bőséget látni tudják és szüretelni. Az ember életutai sokszor kanyarognak, jobbra és balra hajolnak, sok szépség kínálkozik elénk s adja gazdagságát, de a szépségek igazi értékét csak akkor fogjuk fel, akkor szólal meg a mellünk mélyén a fájdalom tiszta hangja mely hegedűje, ha látjuk ezeknek a szépségeknek illanását s érezzük, halljuk azt a szimfóniát, amely ezekből a szépségekből árad s amelyeket év ezredeken át annyi muzsikos, festő, szobrász és más művész rögzített meg alkotásában.

Umat csillogott a fák elagott koronáján és a korareggeli napsugárban sárgán álltak az őszi fák s dobták el díszüket, amely nyáron annyi viharral harcolt, nap sugárnak állott ellent s adott védő takarót az alatta meghuzódó embereknek.

„Hervad már ligetünk és díszei hullnak“ énekelte az egykori költő s lábai alatt ugyanígy fekhettek el selymesen a falevelek, ugyanígy éghetett sárga őszi lánggal a nap s megdöbbenően ugyan az lehetett az ősz, mint ez is itt a fürdőparkban, amely vetkezik a tél előtt és hosszú álomra készül. De más vidékek nyarából visszajönni, vissza a régi tájra, amely közben elhervadt s készül a télre, mégis szomorubb dolog és az érzések mögött más dalt bug a fájdalom mély orgonája: elmúlt őszyök, elmúlt esztendőök, tavaszok és nyarak egész zenekara zugja a mélyén a nagy szimfóniát, amely belekapcsolódik ebbe a levélhullásba és árad el a vilék fölött, bágyadtan és szomoruan, harmóniával tele s benne mint piciny mágnesez mag a szíved reszket és érzed, hogy minden, minden odahuzódik s minden, minden onnan

árad szerte a kozmosz szédítő messzeségeibe.

Ezért volt különösen szép a három őszi reggel odalenn a noviszádi fürdőparkban, napkelte után, amikor lélek se járta az elhagyott utakat, csak a messzire indult vándor, aki három napra vissza zökött a múltjába és bokré tát kötött az őszi virágokból s puha levélszőnyegen settenkedett végig a park őszi jelenén.

(Erdliget.)

Csuka Zoltán

A noviszádi polgári Daloskör ma délután 4 órai kezdettel teadélután rendez a Lira vendéglőben (Magyar ucca sarok) levő egykori helyiségében. Beléptidij 5 dinár.

A szombori magyar iparodálárdák hó 12-én esti 8 órai kezdettel a polgári kaszinó nagytermében műsoros estélyt rendez. A műsor keretében több egyfelvonásos vígjáték kerül színre, mely után reggelig tartó tánc következik. A rendezőség minden előkészületet megtett, hogy a megjelent vendégek kellemesen érezzék magukat.

Időjárás: A Balkán félsziget nyugati részein a Pannon medencében és az Alpok lejtőin eső, Németországban és a La Manche környékén felhős idő volt.

Jugoszláviában az ország északi és nyugati részein esett, a többi területeken felhős idő volt, átmeneti derüléssel. A Duna völgyében gyengébb kosava volt. A hőmérséklet az egész ország területén emelkedett. A legalacsonyabb hőmérséklet Zajecsaaron 1, a legmagasabb Vranjen 22 fok volt.

Időjárás: Az egész ország területén felhős idő várható, helyenként esővel.

Közzémlére tették a noviszádi kölségvetési előirányzatot. A noviszádi városi tanács ezúton is értesíti a lakosságot, hogy az 1934. évi városi kölségelölirányzatot november 5-től 20-ig közzémlére tették ki a számvetési hivatalban. Az adófizetőknek jogukban áll a kölségvetési előirányzatba betekinteni és észrevételeiket írásbeli uton közölni a városi tanácsal.

Szenvedő nőknél a természetes „Ferenc József“ keserűvizet könnyű, erőlködés nélkül való belkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója írja, hogy a Ferenc József víz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni.

Kedd n tartják meg a református déli esperesség alakuló közgyűlését Vrbáson. Kedden tartják meg Noviszádon a református egyház déli esperességének alakuló közgyűlését, melyen jóváhagyják a multkoriban megsejtt tisztviselő választásokat és feleketik az új tisztviselőket. A közgyűlés részletes programja a következő: A gyűlés konstitúálása, az egyházmegyei tanács konstitúálása, a missziós munkások képviselőinek, valamint a papok és presbitériumok képviselőinek a megválasztása, továbbá a presbitériumok létszámának a megállapítása és a legközelebbi közgyűlés helyének a megállapítása. A közgyűlés előtt reggel 8 órakor istentisztelet lesz, majd 9 órakor kezdődik a közgyűlés.

Csemegeüzlet céljára kiadó a »Vasember« épületében, a Spiller Lenci üzlethelyisége.

Adókövetések Noviszádon. A noviszádi városi tanács közli, hogy november 6-tól 13-ig újabb kereseti adókövetési javaslatokat tettek ki közzémlére a városi adóügysztyályban. A most közzémlére kített javaslatokat a következő sorrendben tárgyalja a noviszádi állami adóigazgatóság mellett adókövetési bizottság: november 22-én a borbélyok, kovácsok, mészárosok, cipészek, villanyszelők, szabók, kőművesek és pékek, november 23-án a pékek, mészárosok, szabók, borbélyok, kőművesek és cipészek.

Beeskerekben 2500 rádióelölizet van. Beeskerekéről jelentik: Egy nemrégben kiadott statisztika szerint Beeskerekben összesen 2500 rádióelölizet van. Október hónapban a rádióelölizetök száma tizeneggyel növekedett. Új készüléket huszonnégyen vásároltak, míg tizenhárom rádiójukat lemondták. Az első bejelentett rádió Bolesany Antal kereskedő volt, aki 1925 augusztus 17-én jelentette be készülékét. A vele egyidőben vásárolt készülékeket tulajdonosaik részben lemondták, részben még ma is megtartották. Érdekes, hogy azok között, akiknek legrégebb idő óta van rádiójuk Beeskerekben és lemondták, egy ismert zeneszerző neve is szerepel, már két évvel ezelőtt lemondta készülékét. A orosz nyelvek szerint azóta nem is szerzett zenekölteményt.

B. K.

Teavaját és szombori turót csak SIBALICS-nál veszek, mert legli-nomabb és legjobb.

Öngyilkosság Maltigyoson. Fejös Pál 66 éves családalan ember a maltigyosi nagyvendéglőben szolgált, mint udvaros. Miután megbetegedett, pénteken kórházba kellett volna mennie. Mikor Fejös pénteken reggel nem jelentkezett, szobájába mentek, ahol a gerendára akasztva holtan találták. Hátrahagyott levelében azt írta, hogy betegsége miatt vált meg az élettel.

GABEL
gallért tisztit

Mr. Aleksandra 14. (Parski Magazin udvar) Futoshki puti 47. (az autobusz mellőlől)

Standard Super Rádió

sorozat első typusa

„SUPER 34“ 4+1 csöves hálózati készülék

Rendkívüli szelektivitás,
Európa vétel,

szabályozható hangszínezet,

4 speciális csövel, melyek más 6 cső teljesítményével egyenrangúak,

teljesen új szerkezetű dinamikus hangszóróval,

a legmodernebb superheterodine kapcsolás,
luxus kivitel

Minden jobb rádiókereskedő bemutatja Önnek

Vezérképviselő:

Zwirschitz Károly

SOMBOR

A vizsgálóbíró elrendelte a vizsgálati fogságot Gojkovics Lázár noviszádi kereskedő lopással vádolt alkalmazottja ellen. A noviszádi rendőrség körülbelül egy héttel ezelőtt letartóztatta Avakumovics Dusan pancsevói születésű noviszádi kereskedősegédet, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy főnökének, Gojkovics Lázár noviszádi kereskedőnek üzletét hosszabb ideig fosztogatta és az üzletből összesen 5.000 dinár értékű árut lopott el. Avakumovicsot a rendőrség átadta a törvényszék vizsgálóbírájának, aki a letartóztatott vizsgálat után elrendelte a segéd ellen a vizsgálati fogságot. Avakumovics a vizsgálati fogság elrendelése előtt felbevezte el, a törvényszék hánypári tanácsa azonban a vizsgáló fogságról szóló végzést megsejtette.

Wollner Honkónál közzémlenek a legjobb Kamina fűzők, melltartók és becsütkök min en elfogadható árban. Noviszád, Zselyez nicska 20

Uj tanárnő Sztaribecsejen. A közoktatásügyi miniszter a sztariibecsei gimnáziumhoz kinevezte Rackov Ivánkát, a vel. beeskereki gimnázium volt tanárnőjét. Rackov Ivánka állását már el is foglalta.

Női KABATOK legújabb divat szerint, elsőrendű anyagból, szolid árban kaphatók FISCHER J. és FIA cég ujonnan felszerelt konfekciósosztályánál Noviszádon, Trg Oszlobodjenja 2.

Sztaribecse i anyakönyvi hírek. Született 5 gyermek. Házasságot kötöttek: Báliud István és Báliud Anna, Szabó István és Tóth Maria, Romics Károly és Krajtmár Ilona, Saresánszki Györgye és Angely Sztána, Kadelburg Ignác és Weisz Olga. Elhaltak: Rákos Péter 78. Velimirov Alekszandar 58 éves, Hunyadi József 8 hónapos és Panovics Tibor 5 napos.

Betörés Topolán. Csernai József szobó üzletében betörők jártak és ruhaneműeket loptak. A esendőrség három gyanúsítottat őrizetbe vett.

Hétfőn az Apollóban

JOAN CRAWFORD

a szépség szobra:

"AZ ELADOTT SZERELEM"

100% német filmben

Joan Crawford
Joan Crawford
Joan Crawford
Joan Crawford
Joan Crawford
Joan Crawford
Joan Crawford

Hétfőn az Apollóban német filmben

— **Minisztertanács.** Beográdból jelentik: Tegnap délelőtt 11 órától délután egy óráig dr. Szrskics Milán miniszterelnök vezetésével minisztertanács volt.

— **Lazarevics Vásza** Beograd alpolgármestere. Beográdból jelentik: Öfelsége a király a földművelésügyi minisztérium előterjesztésére a régóta üresedésben levő beográdi alpolgármesteri állásra Lazarevics Vásza nyugalmazott belügyminiszteri tanácsost nevezte ki.

— **Áthelyesések a Dunabánság területén.** Matkovic Dobrica bán János Jován szuboticiai határrendőrségi irodatisztát saját kérelmére a kulai főszolgálati irodához helyezte át. Jovánovics Szlavkót a vracari járás irodatisztját a szuboticiai határrendőrséghez helyezték át.

— **Kinevezés.** Beográdból jelentik az Avala: Öfelsége a király a földművelésügyi minisztérium előterjesztésére a kedvezményezett agrárbank kormánybiztosává Cvi Jánovics Budiszlávot, a földművelésügyi minisztérium agrárszótályának referensét nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Schmidt Fülöp nyugalmazott szentai tanár leányát, Erzsébetet eljegyezte Varga János velikakikindai városi kérészt.

— **Előléptetett tanítók.** Matkovic Dobrica bán a következő tanítókat léptette elő egy fizetési fokozattal: Pilics E. Gyurgyina Mol. Vukanovics P. Milutin Odzaci, Popadies Draga Apatin, Bu njevac Nikola Perlez, Zsótér J. Otília Csurug, Csiesovaeski János Ada, Winkler J. Irma Szubotica és Harsányi Hona Novi Becsej.

Délelőtt negyed tizenegy órákor

— **Megnyílt az eszperantó tanfolyam** Noviszádon. Pénteken este 8 órákor nyílt meg Noviszádon az eszperantó tanfolyam, amelynek egy államnyelvű, mint magyarnyelvű előadásaira sokan jelentkeztek. Az előadásokat minden kedden és pénteken este 8 órai kezdettel tartják meg az állami elemi iskola Karadzicsseva 2, az evangélikus templom mellett, levő tanyájában. Beiratkozni még mindig lehet az előadások napján este az iskolában.

— **November 12 és 13-án tartják meg a szentai vásárt.** A vásárra minden vízmentes helyről lehet állatokat felhajtani. A kocsi fogott lovakat is el kell látni rendes járlevéllel, különben nem hajthatók be a vásárra. Szarvasmarhákat csak kocsi után kötvé vagy kötéllel vezetve szabad felhajtani. A kereskedőknek és iparosoknak árusítási igazolványukat magukkal kell hozni és ezt az ellenőrző személyzet kívánságára fel kell mutatni.

Henko
Kemény kút- vagy vízvezeték víz nem alkalmas a mosáshoz. Egy kevés Henko házi- és mosó szóda hozzáadása által a víz olyan puha lesz mint az esővíz. Henko elősegíti a szappanhab keletkezését, és ezáltal a legegyszerűbb módon könnyebbíti meg a nagymosást.

Akar Ön elegáns lenni és fess
Csinál Önnök ruhat a

SALON RESCH

SOMBOR
RADICSEVA 6

— **Fej-, váll- és ágyékrheumánál,** idegfájásoknál, szagatásnál és zsámbánál a természetes »Ferenc József« keserűvíz rendkívül hasznos házi-szer, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát jól kitisztítja.

— **Egyeztetési eljárást** kért egy szuboticiai iskolaszolga. Sztantics Pájó szuboticiai iskolaszolga tegnap egyeztetési eljárás megindítását kérte. Sztanticsnak havi 800 dináros fizetése mellett 2400 dinár a passzívája. A bíróság elrendelte az egyeztetési eljárást és egyeztetővé Szekulics Sztóján ügyvédet rendelte ki.

GYERMEK MATINÉ

— **Rövidesen átadják** rendeltetésének a szuboticiai vámposta épületét. A pénzügyminisztérium tegnap átiratban hívta fel Szubotica város vezetőségét, hogy adja át rendeltetésének, illetőleg a pénzügyi hatóságoknak az új vámposta épületét. A város a palota egy részét a vámhivatalnak adja át, a másik részét pedig a vasúti posta céljaira adja bérbe. A város évi 9.000 dinár bért kíván a postától.

— **Zsirszódát ivott és az uccán** összecsett egy szuboticiai munkás. Krajeár Mirkó szuboticiai munkás tegnap délelőtt a Zrinyszkí téren eszméletlenül esett össze. Kórházba szállították és megállapították, hogy öngyilkossági szándékból nagyobb mennyiségű zsirszódát ivott. Az életunt állapota életveszélyes.

Influenza, torokgyulladás, az orr és garat elnyálkásodása, a mandolák megbetegedése, valamint tüdőcsúcs-hurut esetén gondoskodjék arról, hogy gyomra és belei a természetes »Ferenc József« keserűvíz használatával többször és alaposan kitisztítsanak.

Hol vásároljunk Sztáranakizsán?

- Rádió-elektro: Cseszkó József
- Fűszer: Milutinovics Gábor
- Szabó: Raffay József
- Cipész: Terzin Nenad
- Mészáros: Gubás János
- Fényképész: Kriser Eduard
- Szabó: Dobos József
- Bádogos Gubi János

— **Lopásért 3 hónapra** itélték egy cselédleányt. A szuboticiai törvényszék Radovics tanácsa tegnap lopásért három havi fogsárra ítélte Tóth Mária 24 éves szentai cselédleányt, aki volt munkaadójának, Scheffer Margitnak a szekrényéből pénzt és fehérneműket lopott.

a Korzó moziban.

NAGYSÁGOS ASSZONYOM ÉS KIS ASSZONYOM: A TEST ÜDESÉGÉT ÉS RUGALMASSÁGÁT

nyujtsa Önnök az »ALGA«. Minden hideg vagy meleg fürdő után, vagy mielőtt moziba, színházba, táncba, társaságba megy, nedvesítse meg zsebkezdőjét ALGÁ-val és könnyedén huzzza át a testén. A TESTE KELLEMEK ÜDESÉGÉVEL FOG ILLATOZNI.

»ALGA« kapható az összes gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerkereskedésekben. Egy üveg ára 14 dinár.

Reg. S. Br. 18.117-32.

— **Az udvari miniszter** kinevezése. Beográdból jelentik: Öfelsége a király Antics Milán külügyminiszteri tanácsost, aki eddig az udvari miniszteri teendőket ellátta, udvari miniszterre nevezte ki.

— **Csendes lefolyású lesz** a NAK mai közgyűlése. A NAK, mint ismeretes, ma délelőtt 10 óra kor rendkívüli közgyűlést tart a Maros vendéglőben. Tekintettel arra, hogy a közgyűlés előtt minden vitás kérdésben teljes meg egyezés létesült, a közgyűlés viharmentes, sima lefolyású lesz.

— **Keresztkiállítás Noviszádon.** November 12-től 19-ig nagyszabású kertészeti kiállítás lesz Noviszádon a Lövdőldében. A kiállításon különösen a gyümölcsfák vannak fel nagy számban.

Bélyegrovat

A **Noviszádi Bélyeggyűjtők Egyesülete** kéri tagjait, hogy a német jótekonysági bélyegek beszerzésére vonatkozó rendelkezéseiket jelentsék az egyesület titkárnál, Neupauer Ödön, Noviszád, Vilsonov trg 2. — Telefon 20-90.

GÖRÖGORSZÁG. Az Aero expressztársaság bélyegei megjelentek. És pedig: 50 L. zöld-narancs; 1 Dr. kék-barna, 3 Dr. lila-vörös-barna, 5 Dr. barna-kék, 10 Dr. karmin-fekete; 20 Dr. zöld-fekete, 50 Dr. barna-sötétkék.

Norvégia. Igen egyszerű kiállításban új »hivatalos« (Dienstmarcken) bélyegsor: 2 Oe. oker, 5 Oe. lila, 7 Oe. narancs, 10 Oe. zöld, 15 Oe. sötét olajzöld, 20 Oe. vörös, 24 Oe. vörösbarna, 30 Oe. világos kék, 40 Oe. szürke, 60 Oe. kékeszöld, 70 Oe. barna és 10 Oe. lila.

Portugália. A Pereira kiadás maradvány készlete 15 c. és 40 c. felülnyomással került forgalomba.

Belgium. Az új spekulációs Orvalbélyegek 26 Fr. névértékűek, mire nem kevesebb, mint 74 Fr. ráfizetés van kiróva. Jaj a bélyeggyűjtők zsebeinek.

Estland. Négy új bélyeg tüdőbajcsok javára: 5, 10, 12 és 20 S. A ráfizetés egyenlőképen 3 S.

Csehország. Az 1934-es internacionális zenekongresszusra alkalmi bélyegek jelennek meg Smetana és Dvorak zenészek képeivel.

Magyarország. Gróf Apponyi-emlékbélyeg kiadását tervezik.

Luxemburg. Az idei jótekonysági bélyegek IV. Henrik képével jelennek meg.

Olaszország egy szentévi alkalmi sorozatot készül kiadni.

Jugoszlávia. A felülnyomásos, most forgalomba jött portobélyegek következő fogazásban vannak: vékony, sima papiros, fogazás 9 = 50 p., 1, 2, 5, és 10 din. Papiros ugyanaz, fogazás 10½ = 50 p. és 10 din. Papiros ugyanaz, fogazás 11½ = 1, 2 és 5 dinár. Vastag sima papiros, fogazás 11½ = 1 és 2 din. Az 1 din. és 10 din. sötét és világoskék felülnyomásos. Talán a többen is így történt a felülnyomás, de eddig még nem készülték el oly levek, amelyek ezt igazolnák.

Algiri levelek

Irja: Bencz Boldizsár

Alger, november hó.

Szubotcai barátom minapi levelében, többek közt ezeket írja hozzám: »Eddigi tanulmányaim, földrajz és történelem tanárjaim előadásai alapján annyit tudok, hogy „a legsötétebb Afrikában oroszlán-vadászat, elefánt lovaglás, vagy tevéverseny a programod”. „Biztos fürdesz a Nilusban!” Fogalmam sincs arról, hogy Algir, hogy is nézhet ki? és vannak-e ott egyáltalán házak?«... , etcetera.

Szubotcai barátom levelében foglalt kérdésekre, szerkesztőm jóvoltából ezen a helyen válaszolhatok, mely kérdések talán más olvasóim és barátaim ajkán is kérdések lennének, ugyanilyen formában, ha szemtől szembe ülnek egymással. Az iskolai könyvek mellett, privát szorgalmunkból nagy szomjúsággal falt May Károlyok, Stanley-ek és Livingstone-ék után, csak természetes, hogy Afrikát el sem tudtuk képzelni másképp, mint vadállatokkal, hátborzongató ingoványokkal és emberevőkkel tele világrészt. Arról pedig halvány sejtelmünk se volt, hogy Afrika ma már minden, csak nem Afrika, vagy legalább is nem mindenütt a régi Afrika, hanem európai kezekkel, cirklikkel felparcellázott óriási világrész, melyen Franciaország, Anglia, Portugália, Belgium, Olaszország és Spanyolország az ur s amely részek pedig, még valóban megközelíthetetlenek, protektorátus alatt állanak, pl. Uganda, Kenja. Olyan ez a mai Afrika — jobb hasonlat híján, — mint egy javítóintézetbe lökött rakoncátlan, akit megfosztani igyekeznek vad szépségeitől és értékeitől. Vegyük csak elő ezt a hatalmas világrészrész-parcellát, látjuk mindenen előtt az angolokat, akik magukhoz cirklizték a legértékesebb részeket. Nyugati részen lefelé Gambia, lejjebb Sierra Leone, kisebb megszakítással az Aranypart-vidék, Nigéria, egész lenn délen az Union sud Africain. Rhodézia, a néhai kelet-német-gyarmat: Tanganyika, majd Uganda, angol Egyiptom és angol Szudán. S minthogy Belga Kongó Afrika egyik legértékesebb része, egy angol ujságkapacitás már elszólta magát, hogy Kongónak »még az angolok is« hasznát tudnák venni, a belgák tehát sejtik, hogy Kongó az ő kezükben most csak olyan bábszínház, melyben egyelőre még vendégszerepelhetnek, de amint egy kis okot is adnak az angol támadásra, ujjat-huzásra, akkor Kongó, az értékes Cahtangával különösen, ahol a világ egyetlen rádium bányája van, máris az angoloké lesz.

De lássuk csak sorjában, amit szubotcai barátom kérdései folytán olvasóimnak is válaszolni szeretnék. Vegyük először is magát Algirt és környékét. E városnak ma körülbelül 350 ezer lakosa van, a lakosság a legtarkább népkéveredés, tulnyomórészt arabok, olasz, spanyol, mintegy 150 ezer francia, néhány ezer bevándorolt más nemzetiségű európai és kabylok, akik jobbra az algiri hegyvidék hegyeit-völgyeit lakják. Száz, kétszázévezret számláló törzs, a berberék tagadhatatlan utódai, akik a hatalmas Djurdjura hegységben körülbelül 6000 négyzetkilométernyi területet laknak, a hegycsúcsokra, festői völgyekbe és hegyoldalakba épített tipikus falvakban. Egész Algériában, ha egyáltalán szólhatunk, szép, műveltség iránt leggyorábban fogékony, emellett azonban gögös, öntelt és zarkózott emberrel, akkor ezek csakis a kabylok lehetnek. Noha az okkupálás idején éppen ők voltak az északafrikai törzsek közül a legnehezebben hajlíthatók s a múlt század hetvenes éveiben, kb. 1872—73-ban még a legelszántabbban lázongtak, ma már a legbékésebbek s nemcsak megtűrrik, hanem szeretik és áldást látnak a hittérítő freres blancs-ok azaz, fehér barátokban. Hogy ennek a Lavigerie bitoros által megalapított fehér testvérek és nővérek munkájának milyen szép eredményei vannak, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy ma legalább öt-hat teljeseen keresztény kabil falu létezik Algériában. Nagyon sok hittérítő van ma már maguk a kabylok közül is, akik fehér ruhában járnak, szakált viselnek és piros fezt hor-

danak. Rengeteg kabil gyerek áll nevelésük alatt s nagyon érdekes, szinte festői, hogy ezek a csöppségek is fehér burnuszban, piros fezzel járnak. Amint említettem, a benszülött törzsek közül a kabylok a legszebb emberek, szájuk nem duzzadt, mint általában az afrikaiaknak, hanem normális, a legintelligensebb arcuak, ők az egyetlen törzs, kik bámulatos gyorsan és hibátlanul sajátították el a hivatalos francia nyelvet. Különösen szép látvány volt számomra egy alkalommal a villamosban néhány kabil fehérbarát felügyelete alatt iskolába kísért fehér burnuszos gyerekek értelmes és fegyvelmezt viselkedése. Az arabok, akik mélysegesen megvetik az ő hitükből az Anyaszentegyházhoz pártolt kabylokat, nem álltak megjegyzés nélkül: »batarok«, — mondták, — ami azt jelenti: fattyak, az apátlanul a gyaurok keze alá került önálló gondolkodás nélkül »vesztükbe« rohanó gyermekek. Ezt a mindinkább művelődő várost elkerülő, vagy ennek a városnak a létezéséről egyáltalán nem tudó törzsek, a hogárok, hogár királyság a Szahara közepén, tangerek, barnabőrűek, akik paizsukra nagy keresztet festenek s nem a nők, hanem a férfiak fátyolozzák az arcukat fekete kendővel. A legtökzatosabbak, ezek még ma is vadak s habár mohamedánok, de még arabot sem türnek meg közelükben. A mozabíták ugyancsak mélyen benn a Szaharában élnek, fekete fezt hordanak, a kultura-fertőzött helyeket kerülik, a föníciaiak leszármazottainak tartják magukat. Algéria legdélibb, egyik leggyönyörűbb oázisát, Bon-Saadát, 10.000 tiszta arab lakosával, már szintén megtörte, megfékezte vadságában az európai uttörő munka.

Algir, leginkább építkezési stílusával, messze felül haladja a legmodernebb európai fővárosokat is. Csupa hat-hét, nem ritka a kilenc, tíz emeletes palotáinak sora s mindenütt a legkürőbb utburkolat van. Nagy arányú »város-csinosítás« folyik állandóan, európai fővárosok mintájára a minden este kivilágított kormányzósi palota, a nagy Mauskeé, az elesett hősök emléksobra s a hősök terén a villanyujság, ugyanaz a beépítés, mint a pesti Oktogon villanyujságja, az arab stílusban épült hatalmas fehér főposta, a budapesti körutaknak megfelelő és hasonló forgalmu Boulevard Bandin, Boulevard Carnot, Rue Michelet, Rue d'Ysli, a Jardin d'Essai, a Squarre Nelson, mind, mind azt a benyomást kelti, hogy mindent inkább mondhatok, csak azt nem, hogy »sötét Afrikában« vagyok«, »elefánt-lovaglás«, »tevéverseny«. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy itt egyáltalán nem is lehet megtalálni Afrikát. Dehogynem! Például ettől a várostól már 60 km.-re párdüccoktól veszélyeztetett helyek vannak, erről azonban majd később. Magában Algirban is meg lehet látni Afrikát, de nem emberevő formában. Itt van a legtípikusabb tengermelléki-afrika vadságának gócpontja a Rue des trois Couleurs-ben. Olyan ueca, melyet számtalan folyosó, (igy kell neveznem ezeket a kalóz korban épült uccákat) keresztesz, az ember kapubejártnak véli, sötét, büzös, minden tíz lépésre lebujszik, tele elcsufított, közelharcokban kapott seborradásos arcu négerekkel, matrózokkal, arabokkal, zuávokkal és az apacs izzt nélkülözhetetlen, züllött, idegnélküli, életkedvtelen, nagy bágyadt fényű szemekkel valamelyik sarokban hanyagul cigarettázó prosztituáltakkal. Egy ilyen lebujszik, pusztán tanulmányozás kedvéért is, egyszer magam is betérfegtem. Leirhatatlan! Gyéren világitott mel lékhelységek, a falak a legbüjebb festményekkel díszítve, itt-ott vérfröccsenés-imitáció, vagy eredeti?, a jó Isten tudja jobban, — minden sarokban emberi koponya, durván faragott asztalok, az ajtó felett vigyorgó halál lefelé sujtó kaszával, az egyik asztal alatt kitömött bagoly, a másik helységbe nyíló ajtó függönye mögött pedig egy emberi csontváz. Az anizett mellé jó szokásból szervirozott pörkölt burgonyából már nem birtam magamba diktálni egy szeletnyit se. Amikor kiértem a sötét, néhol egy embernek is szűk sikátorokból, a Place Gouvernementi-ön,

mintha új világba csöppentem volna.

Valamit még Algir társadalompolitikai helyzetéről is. A gyarmatosító munka a legerélyesebben folyik, néha a szükség-kivánsa, néha bizony a megindokolatlan kényszerpolitika gyűlöletet szító, szélsőségesen kilengő kompassza mellett. Algirban nem lehet mindent elfogadni úgy, ahogy van. Kizárólag a tulsulyban levő arabok helyzetére vonatkozóan értem ezt. Mert nyitott szemmel kell csak járni, hogy az ember ne vegye készpénznek azt, sőt, ne higgye például azt, hogy az El-Afrononban épülő 1000 házat s ennek mindegyikét 70 lakással, pusztán azért építik, hogy a benszülött arab munkás családokat, régi, egészségtelen odujukból ide telepítsék át, szinte nevetségesen olcsó házbérért. Ez a »minimális nevetség« négyszoba-konyháért 11—12 ezer frank, 33—36 ezer dinár. Constantini arabal fivérem révén hosszasan beszélgettem beszélgetésünket csaknem azzal a klasszikus latin mondattal zárta be, ha tudott volna latinul, hogy: »timeo Danaos et dona ferentes«, vagyis, félek a görögöktől, ha ajándékot hoznak is. Érdekelt elkeseredett magatartása a több jogokkal rendelkező urakkal szemben s csakhamar megtudtam ennek okát is. A constantini arab-negyedben, mely a völgyben fekszik, ugyszólván a város alatti szakadéokban, 1931 februárjában pestis ütött ki s egy éjjel gyulékony anyaggal leöntötték és felgyújtották a negyedet. Bár a gyujtogatást véletlen tűzvérsnek magyarázták ki, az arab volt olyan intelligens, hogy már abból is, hogy a tűzoltóság egyáltalán nem vonult ki és az élve megmenekülőket pedig nem engedték be a felső-városba, éppen ellenkezőleg vélekedjen.

A társadalompolitikai megmozdulás legszébb eredményeképpen van feltüntetve a betegségyező pénztár hihetetlen arányokban növekedő aktívája, mely szerint ugyanis, a támogatási összeg 1919—20-ban 4, a mai franknak megfelelő 16 millió volt, 1930-ban már 88 millió s ma a tíz évi arányszám emelkedése alapján 112 millió frank. Ezekre a hivatalos fórumokból meg tudott hajmeresztő számokra vonatkozóan, itt tekintélynek nevezhető araboktól, akiknek a pénze, tudvalevőleg, akarva-nemakarva minden társadalompolitikai mozgalom vitaminja, érdeklődni új otthon nyújtó földem gazdái iránti humanizmusomból sem próbálkoztam, tartván attól, hogy a feleletekben több lesz a »nem!«, mint az »igen«. Mindenesetre az már vita tárgyát sem képezheti, hogy Afrika legészakibb pontja, Algir, a legteljesebb átszervezés útján halad európai kulturánk nyomdokain.

Hogy mennyire áldás Afrikában egy kulturált európaire, vagy általában, kulturált emberre nézve, a vadnak oly előszeretettel nevezett néger, ennek dokumentálására álljon itt még egy példa. Afrika kétségtelenül legvadabb, de leggazdagabb vidéke is: Kongó, az állami zár alatt levő Cathangával, ahol a világ egyetlen rádium bányája van. Hogy ez milyen febeccsülhetetlen érték, elképzelhetjük abból, hogy egy gramm rádium értéke 350.000 pengő, a mi pénzünkben 2 millió 800.000 dinár. Ezenkívül Cathanga a gyémánt és az arany hazája. Habár Kongó a gondos európai kezek alatt nagyon sok modern várossal gazdagodott: Leopoldville, New-Anvers (Uj Antwerpen), pont az Egyenlítőn Equatorville, Elisabettville; Kongó gyöngye, gyémánt és aranymezők központja, közvetlen repülő járattal Egyiptomba, Londonba, aztán Stanleyville és a Tanganyika tó partján Albertville néhány esztendeje, hogy épült, mióta az angolok megépítették a volt német keletafrikai, ma Tanganyika angol protektorátus alatt álló területükön Udzsidszi és Dar-Es-Salam közötti vasutat, habár mind ezek a városok úgy állnak Kongó területén, mintegy kulturszigetek, közöttük posta vagy más telefonösszeköttetés nincsen, legfeljebb kerülő utakon. A leopoldvillei Congo című lap 1931-ben a világ legérdekesebb cikkeit közölte arról a hajókatasztrófáról, mely az egyik hajót érte a Tanganyika tavon. A hatóságok a szerencsétlenséget közölték Leopoldville fővárossal Cathangán és Elisabettville-en át, de mire a hír megérkezett Leopoldville-be, a Congo már jóval előbb ismertette

a szerencsétlenséget, sőt, annak pontos részleteit is. Afrikában élő európai előtt, aki ismeri a gyors-lábu néget, nem is keltett nagy szenzációt. Az értelmes négek ugyanis, a hírvívó szerepére hivatottak már ősidők óta, primitív ugyan de százszázalékig biztos a »néger-posta«, Hatalmas botjuk van, arra felerősítik a levelet, ami a néger előtt tabu, hozzá nem nyulna félvilágért se. Aztán a bottal — levéllel a lehető leggyorsabban futni kezd, erdön, ingoványon és minden keresztül, légvonal irányban a megmondott cél felé, állandóan ordítva. Ez a néger »posta-kürt«. A legközelebbi benszülött faluban a jelzést már messziről hallják s egy új,

pihent futárpostás már készenlétben várja a tabu-botot. A rohanva érkezőtől gyorsan átveszi, ordít és fut vele megint a legközelebbi faluig, s így új, örökösön felváltó futárok révén, az üzenet eljut a rendeltetési helyére. A fővárosban tehát a hajószerencsétlenséget így tudták meg jóval előbb, mint ahogy az a »hivatalos« postával érkezett volna. Az ujságok a szerencsétlenségtől is szenzációt-keltebb cikkeket közöltek erről s nyilván arra a következtetésre jutottak, hogy van olyan értékes és használatra érdemes a benszülött, mint a tehniká. Sőt!

A kérdésekre, még egy befejező válaszban felelek a következő cikkem során.

Hát meggyűttem.

A pizembü nem hoztam haza semmit, de úgy vagyok vele mind az ecceri ember, aki vásáron járt a béressivel meg két eladó ökrével. Az ökrök eladóttak, az áruk meg elivódott.

No, hogy hazaérnek, foktomra fogja ám a menyecske a bérest, hogy aszongya hun az ökrök ára?

Aszongya

— elítettük. De azé oda se neki! Mert tanúntunk helibe ojan két fajantos nótát, hogy megéri négy ökör árát is!

De van is benne valami hajják, mer innálam is tropa a piznek. De histórija az akatt!

Ha mind kiszekerkeszteném, hát egygy álló esztendeig ragaszhatnák a betűket egymás mellé. De csak a javát mondom el.

Az angolparton vótunk. Ugyan partot elejibe nem láttam, csak kísübbet, de akkó se vót benne sok köszönet!

No mondom, ahogy ott dängubálunk ide oda az angolparti vásárba, eccé csak fölneszelek arra, hogy egygy siglajcfurma keménykalapos nagy géhangon kajából, oszt mutogat egygy lepedővel letakart izére, akirú csak aztán tudódott ki, hogy nót illető személ vót.

Aszongya

— itt látható az a nő, aki nem átalatta lilijomfehér bõrit tûszúrásokká kiizétetni.

Nem egész így monta, de nem jut eszembe, hogy tisztõlte a testi kirajzolást.

Avvá oszt benyút a lepedő alá, kiemelte alúla a nót illető személ kezit. Hát bátyaság, rittig tele vót rajzóva!

Odakajátok

— no asse sok, amit láttunk! Mer ehun az én karom személessen rajzótam bele valamikó a nevem túvel, no meg nyállá meg téntaplajbászszá, oszt még se mutogattam magam! Hanem halássuk a többi testyerészt!

Aszongya a siglajce

— gyűjjön be ön is!

Mondom

— ki

— Aszongya

— ön! Ha befizet mindent láthat, mer a nyakátu a talpáig csupa rajz ez a nő!

Mondom

— ki?

Aszongya

— ez a nő!

Igen megátalkottam.

Igaz, hogy az annyukomat a vizilóná hattam avvá, hogy csak maragygyon ott, majd én min-

gyá gyüvök, de azé mégiscsak!

De hogy oszt a többi megindút, hát én is. Kivátom a bilétát, a kalap mellé rakom oszt avvá gyerünk!

Nem azé, hogy így vagy úgy, de ha mán az a keménykalapos úgy megtisztolt, hogy aszongya — Ön — meg hát, hogy aszongya nő van a lepedő alatt, hát mondom bemék no!

Bemék. Még rá is kacscintok — mondom magamba. De csak úgy képlag! Mer ha véletlenül viszsa tanána kacscintani, hát ojan mondok neki, hogy elege leszsz!

No kisvártatva elő is gyütt a nő.

Nem vót azon még pendel se csak epp tü-rüközöt tartogatott a kezibe. Odaforót oszt elej-bénk.

Hát bátyaság hogy mi minden nem vót azon kirajzóva!

Egygy kopaszfejű meg nádiapácává odaát melléje, oszt mutogat a rajzokat. Hogy aszongya ez kinai sárkány, emmeg ez, ammeg az. Meg aszongya, hogy a szépséges nót Malindának hijják.

Hogy oszt a nót illető személ hátrafordút ecceribe elment a kacscintási kedvem.

Mondom

— no nidd csak! Haszen ismerem én a Tökinda aszszonyaságot!

Aszongya a kopasz

— nem Tökinda ez, hanem Melinda!

Mondom

— má mindegygy, akárminő inda, de a képirú látom, hogy a tavali becseji vásáron meg a tenyerembe jóst!

No több se köllött a Tökindának! Még jobban viszszfordút. De menten lekaptam én is a szemem, mer úgy vettem észre, hogy ő kezdett kaesalogni rám. A rondája!

Mán hogysisne! Mer tán aszt hiszik nót vót? Nehisség, aki belecsap. Vinasszony vót, hogy törje ki a nyovoja! Az a fehérnek kajátott bőre meg tele vót pingáva minden nyovojavá. No de akkora darab bőrön lehetett is!

Nésztem még egygy darabig, de amikó észrevettem, hogy a hátujjára két éktelen bazsarúza van odarajzóva, mán dosztig vótam.

Pedig még csak ezután gyütt vóna a java, mer a kopasz aszonta, hogy a térdekalácsára Vilmos császár képe szemetlenkedik.

De mán nem köllött nekem se a Vilmos, se a Tökinda térgyecalácsca!

Köptem egygyet, oszt gyerünk.

Akkorára mán az annyukomnak is elege vót a vizilóbú, pedig az ki se vót rajzóva.

Maratam tisztelete

Mihál bácsi

Ujból kapható Jugoszláviában az

UJSÁG

a legértelmesebb budapesti napilap

Az UJSÁG állandó munkatársai:

Kóbor Tamás
Zolt Bala
Pünkösti Andor
Tabéri Gáza

Márai Sándor
Nagy Endre
Szilágyi Zsigmond
Wallasz Jenő

Az Ujság ingyenes mellékletei:

Minden pénteken az UJSÁG RADIOJA 32 oldalas mélynyomású képes rádióhetilap, teljes európai műsorral

Minden vasárnap az UJSÁG VASARNAPJA mélynyomású képes hetilap aktuális és értékes képekkel.

Ha egyszer meg veszi az Ujság-ot, mindig meg fogja venni.

Ára hétköznap 2.50 D. vasárnap 5.- dinár

A sakkozók között kétféle csodagyerek van: az egyik már hét éves korában jól játszik, a másik még ötven éves korában sem tud játszani.

***

A matt erőszakos halál. Enyhítő körülmény hogy gyakran pillanatnyi felindulásban és előre meg nem fontolt szándékkal követik el.

Panoptikum

REGENY

Írta: BLAZSEK FERENC

(25)

Ezt az elhatározását a Derby napján bánta meg először.

Amikor a versenytéren nagynehezen kiszabadult a dühöngő tömegből, taxit fogadott, a lakására hajtatott és szállodai szobájában azonnal ágyának dőlt. A fogai vacogtak s a hideg ráta minden tagját az átélt izgalmaktól, amelyekre még visszagondolni is rémes volt.

A hűséges mademoiselle Blanche hideg borogatást tett a bárónő homlokára s közben hálat adott a jó Istennek, hogy így megszűntek ezt a botrányt.

— Csakhogy itt vagyunk már, biztonságos helyen! — szörnyülködött. — C'est terrible!... Mondtam, hogy ne jöjjünk ide, mondtam, hogy baj lesz, mert ez az alagi pálya, az ő lehetetlen fordulójával, sok meglepetést szokott hozni. Lehetetlen egy pálya, mindig mondtam...

Az igazság az, hogy mademoiselle Blanche most fakadt ki életében először az alagi pályára; de tudta, hogy ebben a feldult idegállapotban kell egy bűnbak levezetőcsatornának s jobb, ha a bárónő a türelmes pályát szidja, mint őt. (Mert a végén ugyanis mindig ő kap ki mindenért...)

— És ez a közönség! — folytatta. — Ki hitte volna, hogy ez az aranyos pesti nép ilyen csunya tud lenni. Bizonyára sok a szocialista már itt is... Holnap hat gyertyát fogok áldozni a »Mariahilf-kápolnában, hogy épkezláb megmenekülünk... C'est affreux, ma chérie!... Ugy futottunk, mint Blücher tábornok a Völkerschlacht után...

Livia bárónő felült ágyában, felkapott egy kis vánkost és mademoiselle Blanche hátára vágta.

— Kedves kisasszony, — lehegte — először is arra kell kérnem, hogy ne fecsegen most, hanem hagyjon békében. Másodszor pedig arra kérem, ne hamisítsa meg folyton a történelmet s jegyezze meg már egyszer, hogy a lipcei csata után nem a németek futottak, hanem Napoleon és a maga derék honfitársai. Harmadszor pedig, kérem, menjen át a völgyemhez és mondja meg neki, hogy nem megyek a bankettre és ötödször...

— Negyedszer, baronesse...

— Tehát negyedszer, adja ide, kérem, a tükröt. Borzasztó ez, kisasszony, hogy maga semmire sem jön rá sajátmagától... Ötödször...

Mademoiselle Blanche helyeslőleg bólintott:

— Igen, ötödször...

— Szóval ötödször menjen át, kérem, a gróf úrhoz és kérdezze meg, mikor kezdődik a vacsora a Jockey-klubban. Azaz, ne menjen; a bankett ugyanis csak akkor kezdődik, amikor én odaérek... A tükröt, drága Blanche, a tükröt kérem már hatodszor!

— Bocsánat csak másodszor. A baronesse, úgy látszik, egészen belezavarodik a számokba. Ez teljesen érthető is azok után, amik ma történtek. Még egy borogatást, baronesse?... Il faudrait dormir un peu... A gróf úr boldogtalan lesz, ha ilyen állapotban látja a menyasszonyát.

A bárónő újabb kisvánkost keresett a szemével, de mademoiselle Blanche szerencsére nem talált.

— Kedves kisasszony, jegyezze meg magának, hogy egy vérbeli gróf sosem lehet boldogtalan. Az érzelmek bárótól fölfelé kivesznek. Bár látnám a völgyememet boldogtalan! Megérdemelné, mert neki köszönhetem ezt az egész kudarcot. Mért adta nekem ezt a lovat? Mért nem adta inkább az Orlov-gyémántot? Hajlandó vagyok azt hinni, kedves Blanche, hogy Vilcek gróf rendezte így ezt a versenyt, hogy engem csuffá tegyen ország-világ előtt. Ne rázza a fejét, maga nem ismeri a mai férfiakat. De visszaadom neki a kölcsönt: nem megyek el a bankettre. Reggelig alszom. Good night!...

Esti nyolc órakor természetesen felöltözött

és elment a Jockey-klubba, elegánsan, ragyogóan és vidáman.

Vilcek grófot tüntetően elhanyagolta s feltűnően udvaroltatott magának és táncolt egy nagy hatalom fiatal katonai attaséjával, arról volt híres, hogy egy hónapon belül két primadonna ivott veronált miatta, de persze csak annyit, hogy a gyomormosás helyrehozhassa.

Vilcek gróf a csehszlovák s a francia követtel félrevonult egy meghitt kis fülkébe, hogy megbeszéljék a politikai helyzetet. Vilcek gróf ugyanis szeretett volna földművelésügyi miniszter lenni, hogy az agrárreform-törvényjavaslatot ő dolgozhassa ki s ne valamelyik demagóg ügyvéd. Éjfélután egy kis makaót indítványozott a két követnek, akik rövid idő alatt súlyos ezreket nyertek tőle, de Vilcek grófnak a két követ támogatása még sokkal súlyosabb ezreket is megért...

Két órakor haza kísérte a menyasszonyát, anélkül, hogy egyetlenegyszer is táncolt volna vele egész este s anélkül, hogy most az uton egy szót is szólólt volna hozzá. Csak a szálloda folyosóján, amikor elbucsztak egymástól, mondta nagy nyugodtan:

— Örömmel láttam, Livia, hogy kitűnően szórakozik. Nagyon kedves fiu ez az attasé. Hiába, a katonatisztek!...

Livia bárónő úgy becsapta maga után az ajtót, hogy mademoiselle Blanche ijedtében keresztet vetett magára és a hat fogadalmi gyertyát felemelte kilencre arra az esetre, ha innen épkezláb hazakerülnek.

Másnap délelőtt Livia a mademoiselle kíséretében lement a szálloda halljába. Ugy beszéltek meg Vilcek gróffal, hogy pontosan féltizenegkor találkoznak itt, de ezt a félóra várakozási időt büntetésnek szánta a gróf éjszakai viselkedéséért.

Nagy meglepetésre Vilcek gróf nem várt rá s ő nem tudta, hogy a gróf még nincs-e itt vagy már nincs itt.

Megkérdezte a portást:

— Kérem, Vilcek gróf úr fent van még a szobájában?

— A gróf úr nincs itthon, méltóságos bárónő.

— Mikor ment el?

— Korán reggel, méltóságos bárónő, — hazudta a portás, mert azt nem árulhatta el, hogy Vilcek gróf még az éjszaka elment.

— És nem hagyott hátra semmi üzenetet?

— Epp az imént telefonált a gróf úr, hogy, ha esetleg a csehszlovák nagykövet úr keresné, hívjam fel őt 13—6—13 szám alatt.

— Szabadna a telefonkönyvet?

A portás szolgálatkészen fellapozta a vasos könyvet, de amikor megpillantotta a kérdéses számot, a haját szerette volna tépni kétségbeesésében, hogy milyen tapintatlanságot követett el. De már nem lehetett visszacsinálni, a bárónő már látta a számot, amely mellett ez állt: Pretty Rose, filmszínésznő. Megyeházucca 13.

— Köszönöm szépen! — mondta Livia bárónő mosolyogva a portásnak, mintha misem történt volna.

Mademoiselle Blanche a gyertya-kvótát újból felemelte, ezuttal tizenkettőre és tántorogva követte a bárónőt ki az uccára. »Fidonc, c'est dégoûtant!... Még, ha valami komoly drámai színésznő volna, de filmszínésznő, aki operettekben táncol!... Ezek a mai erkölcsök! Mondieu, az én időmben!...«

A bárónő meglepően higgadtan szólalt meg:

— Kedves kisasszony, először is arra kérem hagyjuk most a multat. Másodszor: itt van a jegygyűrűm, ezt még a mai nap folyamán juttassa el Vilcek gróf úrhoz, minden magyarázat nélkül. A gróf úr telefonszáma, ha nem tudná, kisasszony, 13—6—13.

— Parbleu! Mindig mondtam, hogy a tizenháromas szám...

— Most én beszélek, ha megengedi, drága Blanche. Mondom, a gróf úrnak egy árva szót ne merjen szólni vagy indokolni. Harmadszor: ne gondolja, hogy ez szeszély csupán; ez megmásíthatatlan... Ne szóljon, kérem... Hogy mit szól majd a papa hozzá? A papa nem fog szólni semmit, mert a papa egy áldott jó lélek

és szereti az ő egyetlen lányát.

— De a világ! Die bösen Zungen, ma chérie!...

— Kedves kisasszony, a világ ezuttal se rajtam fog nevetni, hanem Vilcek gróf uron, mert én adom ki az ő utjait és nem fordítva. A papát pedig nyugtassa meg: Vilcek gróf nem lesz földművelésügyi miniszter, biztos forrásból tudom. Ötödször, bárónő.

— Negyedszer, bárónő.

— Tehát negyedszer: intézkedjék, kérem, hogy a garázsból előálljon az autóm a Gerbeaudhoz, ahová most reggelizni megyek. Ötödször: adjon fel egy sürgönyt a papának, hogy este érkezünk Brunnbe, ezt a sürgönyt a »Camaldoli« portásnak adja, hogy ő továbbítsa és lássa, mi van benne. Hatodszor: csak egy vasutijegyet váltson, mert maga, drága Blanche, egyedül fog utazni. En elmegyek földkörüli utra vagy Honoluluba; tudja, mindig vágyódtam Honolulu után. Azaz még magam sem tudom, hová megyek, de bizonyos, hogy nem térek vissza egy-két évig, míg ez az újabb botrány el nem ül. A papa ne aggódjék, ha sokáig nem hall felőlem hírt: van elég csekem és ha elfogynak, van elég ékszerem. Hetedszer?

— Igen, hetedszer.

— Tehát hetedszer a pályaudvaron vásároljon néhány pikáns könyvet és képeslapokat, hogy legyen mit olvasnom a vonatban. Mert lehet, hogy mégis haza utazom magával... Isten vele, drága Blanche!...

Egy óra múlva Megyeren volt, Polyvás háza előtt. Nem akart elutazni bucsu nélkül; mielőtt elmegy Honoluluba vagy bezárkózik a családi sirboltba — ahogy vidéki kastélyukat nevezte —, látnia kellett még egyszer a kis zsokét, aki az utóbbi időben olyan jó pajtása volt, amikor kilovagoltak napfeltekor az erdőbe, amelyeknek fáirol nyakukba hullt a harmat. A világ összes élőlényei közül Polyvás volt most hozzá legközelebb, egy napra összeolvadt a sorsuk, hiszen ők ketten voltak az üldözöttek, ők ketten mindenki ellen.

A kaput kissé félve tárta ki; félt attól, hogy egy nagy komondor ugrik rá vagy egy mérges gunár csimpaszkodik a szoknyájába. De az udvar csöndes volt, egy árva lélek nem volt látható sehhol.

Amikor rányitotta az ajtót Polyvásra, egy percre megállt és szemlét tartott. (A nőknek első dolga, hogy körülnézzenek, ha valahová bemennek.) Polyvás szobájában nem sok néznivaló akadt: a bejáratnál szemben még egy ajtó volt, amely a konyhába nyílt, tőle jobbra egy barna szekrény állt, a tetején virágokkal s balra, a sarokban, a mosdóasztal, amelynek fehér zománca elsárgult és sok helyen lekopott; a jobb sarokban vaskályha állt, előtte pedig kis asztalka két székkal, amelyek egyikén ruhák heverték, köztük a biborszínű zsoké-zubbony, amelynek aranyptettyei elvesztek a megalvadtt yérfoltokban. A jobboldali fal tele volt képekkel, amelyek főleg lovakat ábrázoltak s alattuk, egyszerű vaságyban, feküdt Polyvás.

A bárónő szótlánul nyújtotta neki kezét s Polyvás, rajongó bús panasszal a szemében, hosszan és áhitattal csókolta meg a lány illatos, bársonyos ujjait.

— Méltóztasson helyet foglalni bárónő... Köszönöm a tearózsákat és nagyon köszönöm, hogy ilyen kegyes hozzám.

A bárónő leült a rozoga ágy szélére.

— Hogy van, Polyvás? Remélem, már jobban?

— Igen, bárónő, már sokkal jobban. Holnap már egészen jól leszek.

— Na ennek nagyon örülök.

— Holnap már nem fog fájni semmi, bárónő, holnap már halott leszek.

— Nem szabad kétségbeesni, Polyvás; ha én mindannyiszor meghaltam volna, ahányszor a végemet éreztem, akkor már régen halottak napján volna a névnapom. A maga sebe, úgy tudom, nem is olyan súlyos, csak bizni kell a felépülésben, ez a legjobb orvosság, a bizalom.

(Folytatjuk)

Mezőgazdaság

A buza önköltségének megállapítása elengedhetetlen kötelessége minden gazdának

Alig múlt el 3-4 hónap azóta, hogy a gazda még 200 sőt 230 dinárt is kapott a buza métermázsájáért, most pedig alig kap 95-100 dinárt. Azzal, hogy a gazdának mennyiben is van tulajdonképpen a buzája, sajnos nem igen szoktak törődni és éppen ez a körülmény késztesse minden gazdát arra, hogy megkérdezés nélkül is mutassa ki, hogy mennyibe van a buzája és hogy a buzának tulajdonképpen nem az az értéke, amit adnak érte, hanem

a tulajdonképeni értéke legalább annyi, mint amennyiben a gazdának saját magának van.

Tehát mutassuk ki, hogy mennyiben van nekünk a buzánk:

Welker Keresztély, Feketics, gazdasága buzatermelésének önköltségi ára az 1932-33 gazdasági évben. Egy kat. hold után számítva:

II. PARCELLA

Egy kat. hold föld forgalmi értéke 10.000 Dinár.

1. A föld értékének évi 5% kamata 500.—

2. A földmunkák:

A vetőszántás 50.—

A vetőszántás utáni fogasolás 20.—

A vetőszántás lehangerelese 15.—

A vetőmag elvetése 30.—

A vetés utáni boronálás 15.—

A tavaszi vetés fogasolása 15.—

145.—

3. A trágyázás:

240 q istállótrágya minden negyedik évben kiszorva, tehát évente 60 q istállótrágya á 2.50 150.—

150 kg szuperfoszfát 18% á 95 142.50

60 kg kálisó 40-42% á 180 108.—

36 kg csillialéltrom á 300 108.—

A műtrágya kiszórása és alátakarása 18.—

526.50

4. Vetőmag:

125 kg vetőmagbuzá á 160.— 200.—

A vetőmag szelektálása 5% az 5.25 kg buza á 160.— 10.—

25 dgr. Tillantin szárazpácolószer á 42.— 10.50

Összesen 220.50

A szelektálásnál visszamaradt 15 kg ocu á 0.50 7.50

A vetőmag kerül tehát 213.—

5. Az aratás:

Az átlagtermés 1127 kg kat. holdanként.

A buza learatása, kévekötése, keresztberakásért a részesek a 11-ik részt kapják, éspedig 102 kg.

A buza behordása és asztagbarakása 70.—

6. A cséplés:

A pontosan vezetett cséplési kiadások jegyzéke szerint 138.—

A buza raktárba szállítása 1025 kg á 2.— 20.50

7. Az adó:

Az összes adók a hitközségi adót is számítva 219.64

8. Tűz és jégkár biztosítás 76.50

tőke után 8% kamat 70.76

Az összes kiadások együttesen Dinár 1980.92

1 kocsi 5 q pelva értéke á 6.— 30.—

3 kocsi 22 q szalma értéke á 4.— 88.—

118.—

Marad tehát össztermelési költség Din. 1862.92

A termelési költséget a termelt és a részes buza kiadása után megmaradt 1025 kg buzával elosztva megkapjuk a métermázsánkinti önköltségi árat az az 181.74 Dinárt.

Jelen kimutatásból tehát kitűnik, hogy ha a buzám a mai 95-100 dináros árban kellene eladnom, métermázsájára nyolcvan dinárnál is többet kellene ráfizetnem, ami holdanként 820 dinárnál is több és hogy ez mit jelent, remélem nem kell megmagyaráznom, mert ezt nemcsak a gazda tudja ma, hanem tudja ezt az iparos is és a kereskedő is, hogy ha ő azt az árut, ami neki 181.74 dinárban van, csak 100 dinárért adná el, tönkremenését jelenti. A buza önköltségi árának megállapításával kapcsolatosan szívesen szokták megjegyezni, különösen kereskedői körben, hogy a gazdának nem szabad a munkáját felszámítani, s empedig nem szabad a föld értéke után a kamatot beállítani kiadásnak. Az ilyen kijelentésekre csak az a válaszom, hogy mind addig, míg úgy az iparos, kereskedő, doktor, patikáros fel fogja számítani a befektetett tőkénének a kamatait és az általa végzett munka után a munkadíjat, a gazdának is joga van ezeket a buza önköltségi árának megállapításánál felszámítani, mert ha ezen munkákat másnak végzi, ott is megfizetik és ha a földbe fektetett pénzét a bankba tenné legalább 5 százalékos kamatot kapna.

Alkalmam volt már több ízben tőzsdeügynökökkel beszélni a buza áráról és annak előrelátható alakulásáról, amikor is azt helyezték kilátásba, hogy a buza lényeges árjavulása nem várható, mert a buzának hivatalos világarbitása jelenleg is alacsonyabb a mieinknél, de itt persze nem veszik tekintetbe, hogy a mi gazdáinknak a szükségleti cikkei is sokkal drágábbak, mint a nyugati országoké. Példának csak egy esetet akarok megemlíteni, éspedig nálunk egy egyvasu Wack eke ma 960 dinárba, míg Németországban ugyanezen eke csak 400 dinárba kerül. Eppen ez az arány más szükségleti cikkekénél is.

Az ilyen beszélgetésem alkalmával szóba került a buza minimálásának az eshetősége is. Ennek teljes lehetetlenségét hangoztatják. Ez azonban nem is olyan nagyon lehetetlen, mivel az összes termelt buzánk 70 százalékát itthon fogyasztják el és csak 30 százaléka szorul exportálásra. Ha tehát a belföldi fogyasztásra kerülő buzát 180-200 dinár önköltségi árban minimálnák, az semmiféle megrázkódtatást nem jelentene a fogyasztók részére, mivel azóta, mióta a buzának az ára 230 dinárról 95-100-ra ment le, sem a munkabérek nem változtak, s empedig egy igazgatónak nem eszébe jut a havi fizetése, de különben sem járnának a fogyasztók

rosszabbul, mint a gazdák, ha a buza mégegyszer annyiba is kerülne, mint a világpiacon, mert a gazda is legalább mégegyszer annyit fizetne a szükségleti cikkeiért, mint amennyit ért ezeket a külföldön beszerezhetné. A 30 százalék felesleget az állam ki szállítaná, ami szintén nem lehetetlen dolog.

Természetesen ahhoz, hogy a gazda legalább az önköltségi árat kapja meg a buzájáért, sem könyörögni, sem rimánkodni nem kellene, ha a gazdák szervezve volnának, akkor egyszerűen azt mondanák, hogy a buza nekünk ennyiben van, tehát ennyiért

meg ennyiért adjuk, de mindaddig, míg ez nincs megvalósítva, a szükségleti cikkei méreg drágán fogja megvenni, míg a saját áruját potomon könnytelen eladni. Ugyan úgy, mint az iparosokat és kereskedőket lehetett kényszer útján szervezetbe tömöríteni, ugyan így kellene a gazdákat is kényszer útján szervezetbe felvételni, akkor aztán nem volnánk már messze attól, hogy az árujukért legalább is az önköltségi árat megkapják.

Welker Keresztély
gazdálkodó
Feketicsen

KORZO MOZI

November 2-6

Don José Mojica

nagy filmoperettje

DICK TURPIN

a gavalier bandita

A forró véru spanvol nők nagy szerelmét tárgyalja ez az izgalmas film.

Kísérő műsor:

Fox zsurnói és Filip, a béka

Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor. Helyárak 10-3 din. Hetköznapi 3 órákor mérsékelt helyárak.

Vasárnap délelőtt negyed 11 órákor gyermek műsor. Helyárak: 6, 5, 3 és 2 dinár

„ZSARE“

A közismert éretelőt és tengerjós Beograd-ból Noviszádra érkezett és minden hozzá fordulóknak tengerből és kézirásból megmondja jellemét. Fogad naponta délelőtt 9-12 és délután 2-7 óra között. Gajeva ucca 3. szám alatt levő lakásban. 4500

Katjanszky Vidosszava, táncitanár

ma vasárnap este 8 órával kezdettel tartja meg a

Z A R Ó F Ű Z É R K É I

táncversenyyel és Miss választással.

Belépődíj a rendes. — E hó 6-án kezdődik az új kurzus a Njegoseva ucca 1. számú ház földszintjén. Diákok részére délután 6 órától fél 8 óráig. — Fel-nötteknek este fél 9-től 11 óráig.

Szlavóniai tölgyeparketták minden méretben és minőségben. Bel- és külföldi furniok, enyvezett lemezek (sperplatnik), gőzölt bükk-, tölgy-, szilvorkor- és topolyadeszkek nagy választékban

Holländer Zoltán Noviszád, Kfr. Aleksandra u. 7. Telefon 31-15

Szeszgyár vesz

Cukorrépát

a legmagasabb napi árban. - Ajánlatokat »Mezőgazda« jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

A „Zephir“-kályha

a tiszta és higiénikus fatüzelésnek egyedüli gazdaságos módszere

Takarékosság
Kényelem
Higiénia
Tisztaság
szempontjából felülmúlhatatlan

10 fűt 24
kg fával egy szobát órán át

Zephir kályhagyár Subotica

Kérjen ingyen prospektust!

Gyári lerakatok:
Noviszád: SAVA NIŠEVIĆ
Subotica: Barzel vaskereskedés
Somborban: S. Vukičević i drug
V. Bečkerek: Anton Bolesznj
V. Kikindán: Karl Béla

Heti rádióműsor

Vasárnap, november 5

Beográd. 10: Torna. 10:30: Közvetítés Krágujevácról. 11:30: Előadás. 12:05: Rádiózenekar. 1: Jugoszláv dalok (Dobrivoje Jocić). 4: Népdalok (Aranciki-zenekar). 3:30: Puccini: Piliangókisasszony című háromfelvonásos operája (gramofon). 7: Gramofon. Jugoszláv zene. 7:20: Vidám félóra. 7:50: Kamarazene. Beethoven: Trió. 8:30: Kragujeváci átvitel. Ének- és zenekari hangverseny. 10: Hírek. Utána cigányzene. Majd: Gramofon tánczene.

Budapest. 9:45: Hírek. 10: Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. 11: Egyházi ének és szentbeszéd az udvari és várplébániá templomból. 12:15: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 12:20: Bura Károly és cigányzenekar. 2: Gramofonlemez. 3: Konkoly-Thege Sándor dr. előadása: „Allattenyésztésünk versenyképességének fokozása”. 3:45: Az 1. honvédelmi miniszter zenekara. Vezényel Friesay Richárd. Régi magyar operettrésztetek. Közben 4:30: „A szülő és a lecke” dr. Korpás Ferenc előadása. 5:40: Vidám est a Jelenírók Főiskola nagyerőműből. 7:45: Operettrésztetek. Előadja Kőszegi Teréz, Rösler Endre és Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Polgár Tibor. Szűzben kb. 9:15: Sport- és lövésversenyeredmények. 10: Pontos időjelzés, hírek. 10 és 15: Gutténberg György jazz zenekara és Veres Lajos cigányzenekara Kalmár Pál énekszámával.

Praha. 6:45: Ebresztő és torna. 8:30: Gramofon. 11: Rádiózenekar. 12:15: Részletek J. Weinberger: Tavasz vihar című operettről. Atvitel az Operettszínházról. 5:45: Gramofon. 6: Német óra. M. Beck: Zenei műsor. 7: Német óra. M. Schumann oratóriuma. Szólisták: Marianne Mayer, Paula Rauschell és Grete Longin. 7:05: Csajkovszki-dalok (A. Lavrova). 7:40: Eljen a vadász! Dalok, zongorazene és költemények. Vadászfanfárk (gramofon). 9: Tarka-est, rádiokabaré. 10:20: Cseh zeneszerzők táncslágerei. Kétzongorós jazzzene.

Stockholm. 7:45: A gesák. Sidney Jones háromfelvonásos operettje. 10: Rádiózenekar.

Wien. 8: Ebresztő. 11: Istentisztelet. 12: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 3:45: Kamarazene. (Gottesmann-Pfleger-zenekar). Goldmark: B-dur vonósnyegyes. Mozart: D-dur vonósnyegyes op. 409. 4:45: Dr. W. Hirschberg: Román horgok között előadás gramofonfelvételről. 5:15: Dalok városból, fuvószene. 7:20: Brahms-dalok. 8: Az erdészány, Georg Jarno háromfelvonásos operettje. 10:15: A Karl Haupt-zenekar hangversenye.

Hétfő, november 6

Beográd. 11: Gramofon. 11:20: Gramofon. 12:05: Rádiózenekar. 12:35: Tözsdehírek. Utána rádiózene. 4: Gramofon. 4:30: Howard: Amerikai dalok. Előadja a szerző. 5: Előadás. 7: Rádiózenekar. 8:

Wien. 11:30: Gramofon. 12: Rádiózenekar. 5:15: Gerdonka szonáták. 6:25: Sport hétszemle. 7: Boleslav Kon zongora-hangversenye. 8: Heti rádióóra. 8:30: Rádiózenekar. Bécsi zene. Maria Gerhard (szoprán) és a Pepi Wichart népzenekvartett közreműködésével. 10:15: Hírek. 10:30: Gramofon.

Szombat, november 11

Beográd. 11: Gramofon. 12:05: Rádiózenekar. 1:30: Hírek. 4: Chopin zongoraművek (M. Supranovic). 4:30: Gramofon. 5: Előadás. 7: Kamarazene. 7:30: Gramofon. 8: Ljubljana. 9: Rádiózenekar. 9:40: Népdalok (Mile Milutinovic). 10:10: Hírek. Utána tánczene közvetítése az Autóklubtól.

Budapest. 6:45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9:45: Hírek. 10: 1. Nagy emberek leveleiben (Napoleon). 2. Kossuth-anekdótok. (Felolvasás). Közben: Gramofonlemez. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés. 12:05: Hofmeister szíjharmonikakettős és Lakatos Árpád (saxophon) Zongorán kísér Polgár Tibor. Közben kb. 12:30: Hírek. 1:15: Pontos időjelzés, időjárásjelzés. 1:30: Az államrendőrség zenekara. Vezényel Szöllösi Ferenc. 4:45: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. 4: A Rádióélet mesésoraja. 5: Seta Budán, az egészség forrása körül. Mikrofontörpirt a Gellérthegy aljáról. 5:45: Bertha István szalózenekara. 6:30: Rádió amatőrpósta. 7: Csorba Dezső és cigányzenekara. 8: Előadói est. Közreműködik N. Tasnády Ilona, Náday Béla és Egri István. 1. „Éjféli után”, vig jelenet. 2. „A rendhittetlen ölmoktona”. 3. „A nehéz próba”, drámai jelenet. 4. „Autódefekt”, jelenet. 5. „Doktor ur”, bohózat. 9: A soproni Liszt Ferenc egyesület hangversenye Sopronból. 1. Bevezető szavak. Elmondja Hollan Péter dr. 2. Gárdonyi Zoltán: Antik szvit. Előadja a Zeneegyesület vonószenekara. Vezényel a szerző. 3. Horváth József dala: a) Falu Tamás: Alom vagyok; b) Somlyó Zoltán: Nem jó; c) Falu Tamás: Mécses, előadja Horváthné Desseffy Bella. Zongorán kísér Florián György. 4. Gárdonyi Zoltán: Hegedűszonáta. Előadja Horváth József és a szerző. Liszt Ferenc: Loreley, előadja Frau Frida. Zongorán kísér Florián Gy. 6. Kodály Zoltán: Részlet a „Mátrai képek”-ből. Előadja a Zeneegyesület vegyeskara. 7. Herrmann Miksa zárószavai. 10:40: Gramofonlemez.

Praha. 6:15: Ebresztő, torna és hangverseny. 5:25: Gramofon. 7:25: Slágerdalok. 8:05: A Cseh szlovák—lengyel társaság ünnepélyének közvetítése. A cseh filharmonikusok közreműködésével.

Wien. 11:30: Rádiózenekar. 1:10: Gramofon. 4:30: Vidám félóra. 5: Gramofon. 7: Luther 450-ik születésnapjára istentisztelet. Bach: D-moll orgonaprelúdium. Nádler: Luther-himnusz. Ernst Tókl pre-dikációja. Erős varunk, korál. 8:05: O. Zenker: Jonas Lie századik születésnapjára. 8:40: Osztrák operettrésztetek. A Volksoper zenekarának hangversenye, Anday Piroška (alt) és Karl Hammes (bariton), közreműködésével. 10:25: A Karl Haupt zenekar hangversenye.

zenekar. 8: Armány és szerelm. Schiller szomorujátéka. 10: Hírek. 10:16: Tánccok és Indulók operákról. A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye.

Péntek, november 19

Beográd. 11: Rádiózenekar. 12:05: Rádiózenekar. 12:30: Tözsdehírek, utána a Ratni drugovi zenekar hangversenye. 4: Gramofon. 4:30: Torna gyermeklemez. 5: Francia lecke. 6:15: Népfőiskolai előadás. 7: Rádiózenekar. 8: Vladigeroff zongoraművek, előadja a szerző. 8:40: Zárleb. 10: Hírek. Utána népzene. 11: Gramofon. Tánczene.

Budapest. 6:45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9:45: 10: 1. Időszertü apróságok. 2. Az angol király óra- és botgyűjteménye (felolvasás). Közben: Gramofonlemez. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés. 12:05: Járóka Sándor és cigányzenekara. Közben kb. 12:30: Hírek. 1:15: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 1:30: Mándits szalózenekari. 2:45: Hírek, ételismertetések, piaci árak és árfolyamhírek. 3:30: A rádió diákléírása. „Észak dala”. (Enekkultusz Finn- és Esztországból). 4: Háztartási tanácsadó. Stumpf Károlyné előadása. 4:45: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. 5: A rádió külügyi nyelvedője. 5:15: Állástalan zenészek szimfonikus zenekara. 6:15: Gyorsíró tanfolyam. 6:45: „Pillanatképek a Balkánról” (Utiraj zenei szemelvényekkel). Gagyi Jenő előadása. 7:30: Az Operaház előadásának közvetítése. Faust, dalmű 5 felvonásban. Szövegét Goethe után írta Barbier és Carré. Fordította Ormay Ferenc, Zenejét szerezte Coudon. A II. felv. után: Pontos időjelzés, hírek. Az előadás után: Időjárásjelzés. Majd kb. 11:20: Kurina Simi és cigányzenekara.

Bukarest. 9: Filharmonikus hangverseny. Beethoven: Missa Solemnis.

Königsbrunnshausen. 7: Szimfonikus hangverseny. Haydn: Üstdob-szimfónia. 7:30: Adolf Hitler birodalmi kancellár beszéde, utána kamarazene. Schubert: Oktett.

London Reg. 9:45: Figaro lakodalma, Mozart vígoperája II. felvonás.

München. 8:45: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. Enrico Mainardi (gordonka) közreműködésével. Beethoven: Athen romjain, nyitány. Bocherini: Gordonkaverseny. Haydn: Iskolamester-szimfónia. Utána: Hírek.

Párizs. 9:30: Csókot esőkra, Maurice Yvain háromfelvonásos operettje.

Praha. 6:15: Ebresztő, torna és hangverseny. 10:10: Gramofon. 3:30: Gramofon. 5:05: Kamarazene. 6:15: Munkáselemlés. 6:25: Német félóra. R. Zilcher: Luther Márton. 7:25: Mendelssohn dalduetek. 8:30: Hangjáték.

Varsó. 8:15: Filharmonikus hangverseny. Josef Manovarda (ének) közreműködésével. Berlioz: Római karnevál. Wagner: Mesterdalnokok. Hans Sachs monológia. Parsifal, magyarázó felvezetés. R. Strauss: Don Juan, szimf. költemény. Wagner: A Walkür, Wotan bucsuja és tűzvarázs. 10:50: Gramofon.

Előadás. 8:30: Operaelőadás közvetítése a Nemzeti Színházról. A szünetben hírek.

Budapest. 6:45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9:45: Hírek. 10: 1. Öseink és a tánc. 2. Az éneklés mint testgyakorlat. (Felolvasás). Közben: gramofonlemez. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés. 12:05: Haris Győző vokalkvartettje. Közben: 12:30: Hírek. 1:15: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 1:30: Országos Postászenekar. Vezényel Ifj. Rotubal Vilmos. 2:45: Hírek, ételismertetések, piaci árak, árfolyamhírek. 3:30: A rádió diákléírása. „A cür magyar festője”. 4: Asszonyok táncsajója (Arányi Mária előadása). 4:45: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. 5: „Munkahét”. Baross Gábor előadása. 5:15: Weidinger szalózenekar. 6:30: „Csapás”. Tereszényi György előadás. 7: Konezné Keimley Bianka énekel, zongorán kísér Polgár Tibor. 1. a) Hubay: Könyvek; b) Kodály: Magánosság; c) Az élet dele. 2. a) Lányi Ernő: Zárjátok le már a koporsót; Érik a gabona; b) Kitétek a holttestet az udvarra; Söprök a pápai uccát (Lányi Viktor letétele). 3. Kern—Molnár: Daloskertből; a) Boocsásd meg Uristen; b) Ej, haj, gyöngyvirág; c) Kis Babet. 7:30: A Filharmoniai Társaság hangversenyének közvetítése az Operaházról. Vezényel Dohnányi Ernő dr. Közreműködik Alma Mooite (hegedű). 1. Volkmann: D-dur szimfónia (halálának 50. évfordulója alkalmával). 2. Bach: E-dur hegedűhangverseny (Alma Moodie). 3. Beethoven: II. szimfónia. Utána, kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. Majd: Hetényi—Heidelberg Albert—Buda Denes—Sebő Miklós triója.

Beromünst.r. 9:10: Szimfonikus hangverseny. Beethoven-est.

Breslau. 7: A sziléziai filharmonikusok hangversenye. Elsa Kochmann (szoprán) és Anton Topitz (tenor) közreműködésével. Joh. Strauss-est. Ezer-egyházaka, intermezzo. Jabuka, duett. D-moll rommester, dal. Egy új Velenceben, szerenád. Petuum mobile. Methusalem herceg, duett. A denser, nyitány.

Bratislava. 6:05: Zathurecky Ede hegedűhangversenye.

London Reg. 10: Bartók Béla zongorahangversenye. Bach: G-moll szvit. Bartók: Szonáta három tételben.

Praha. 6:15: Ebresztő, torna és hangverseny. 11: Gramofon. 3:30: Gramofon. 5:05: Gramofon. 6:15: Munkáselemlés. 6:25: Német hírek. 6:30: Német félóra. Dr. B. Brandt: Európai külvárosok. 6:55: Bevezető előadás. 7: Pique Dame, Csajkovszki háromfelvonásos operája. Atvitel a Nemzeti Színházról. Vezényel: Nikolaj Maliko. Elise: Eva Hadra-bova. 10:30: Hírek.

Varsó. 12:30: Gramofon. 3:55: Szalózenekar. 4:55: Ariák és dalok. 6:20: Gramofon. Operettrésztetek. 7:25: II. Szeligovszki: Chopin humora, elő-

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMCSORA

adás zenei illusztrációkkal. 8. Szerecs a szerény-
ből Mozart hárfafelvonásos operája. A színpadon
bírek. 11.05: Cigányzene.
Wien. 11.30: Gramofon. 12: Rádiózene. 8.55:
Gramofon. 4.30: Ifjúági hangverseny. Mozart: B-
dur zongoratrío. 5: Dr. V. Junk: A zárókadenciai
jelentősége a zeneelméletben. Előadás zongoránliszt-
récókkal. 5.25: Heinz Lorenz (hegedű) és Friedl
Haber (alt) hangverseny. 6.05: H. Brecka: Szín-
házi kritika. 6.25: Hei mtsorszemle. 6.30: Vidám
vadászat. Hangverseny. 8.15: F. Roscher: Erdei élet
fisszel. 8.35: A becsi szimfonikus zenekar hangver-
senye. Schubert: Rosamunda nyitány. Német tán-
cok. Brahms: D-dur szerenád. 10.20: Tánccenle.
(Ferry Hyde Band) Toni Schmidt (ének) köz-
reműködésével.

Kedd, november 7

Begrád. 11: Rádiózenekar. 12.05: Rádiózenekar.
12.35: Tözsdehírek, utána gramofon. 1.30: Hírek.
4: Rádiózenekar. 5: Német lecke. 5.30: Tánccenle.
7: Előadás. 7.40: Dalok. (Melania Bugarinovic).
8.10: Hangjáték. 8.40: Gramofon. Csajkovszky: VI.
szimfónia. 10.10: Hírek. Utána kuföldi átvétel.
Budapest. 6.45: Torna. Utána: Gramofonle-
zek. 9.45: Hírek. 10: 1. Don Quijote kalandjaiból.
2. A világ legnagyobb klinikája (felolvasás). Köz-
ben: Gramofonlecek. 12: Déli harangszó, időjá-
rásjelzés. 12.05: Gramofonlecek. 1.15: Pontos
időjárás- és vízállásjelzés. 1.30: Szer-
vászky szalonzenekar. 2.45: Hírek, élelmiszerárak,
piaci árak, árfolyamhírek. 3: Testnevelési előadás
testnevelők részére. Javor Albert: „A szabad idő
egészséges felhasználása”. 4: Előadás a ma történe-
mében. Ciszár Béla előadása. 4.45: Pontos idő-
járás- és vízállásjelzés. 5: „A szomszéd”.
Tövelgyi Elemér dr. előadása. 5.30: Zeitinger Jenő
zongorázik. 1. Mozart: Tíz variáció „Come un
Angelo”. 2. Schumann: a) Meese; b) Zavaros
álom. 3. Debussy: Fanc. 4. Chopin: a) Bölcső-
dal; b) c-moll etűd. 6: Francia nyelvoktatás. 6.30:
Bura Sándor és cigányzenekara. 7.25: Az Opera-
ház előadásának közvetítése. Carmen, dalmai 4 fel-
vonásban. Szöveget Mettée Prosper elbeszélése
után Irtva Melhac és Halley. Zenejét szerencze Bizet.
A II. felvonás után: Pontos időjárás- és vízállás-
jelzés. 8.15: Előadás. 8.30: Előadás. 8.45: Előadás.
Lehar Ferenc műveiből. 2. Ganne: Exhale. 3. Két
gitar (orosz romancé). 4. Erdel: Bánk bán, ábránd.
5. Gross: Rezedák, violák, dalkegyes. 6. Slivins:
Becsi dalegyes. 7. Drenzi: Hímnaszál. 8. Sin-
ding: Tavaszi zsongás. 9. Bányay Aladár: Szomorú
vált az életem, dalkegyes. 10. Hajós: Bevallom a
bűnömöt, tangódal az „Apriltisi völgyben” című ope-
rettől. Közben 11: Antonio Vidmar olasznyelvi
előadása.

Bukarest. 8.20: Szimfonikus hangverseny. The-
odorescu: A kolostorban, színi költemény. Rim-
nov: II. zongoraverseny (előadja a szerző). Singer:
Pisce symphonique. Macovici: Szimfonikus epizód.
Chiresco: Allegro symphonique.

Heilsberg. 8.15: Windsori víg nők, Nicolai há-
romfelvonásos víg operája. A német birodalmi ván-
doropera vendéglátéka.
Leipzig. 8.10: Carmen, Bizet négyfelvonásos ope-
rája. Utána: Gramofonlecek.
Milano. 9: Operaelőadás közvetítése.
Paris. P. P. 9.35: Diszhangverseny közvetítése
a Zenei Intézet Főiskoláról. Liszt: Faust-szimfó-
nia. Ravel: Azsita. (Szólista: Georges Jouette). Rim-
szki-Korsakov: Antar, színi költemény.
Prága. 6.15: Előadás, torna és hangverseny.
1.45: Gramofon. 3: Gramofon. 4: Rádiózenekar.
5.25: Gramofon. 6.25: Német felőra. H. Randlöff:
Hazárdan emberek. O. Baum: A veszély iskolája.
8: Fuvószene. 8.40: Szlav népdalok. L. Kuba gyűj-
téséből. 10.15: Angol zongorazene.

Stacheln. 8: A rádiózenekar szimfonikus hang-
versenye. Ada Sári (ének) közreműködésével.
Varsó. 4.55: Szimfonikus hangverseny. Zene-
művek a XVIII. századból. H. Lipovska (szoprán)
és G. Lefeld (zongora) közreműködésével. Dr. Bach:
D-moll szimfónia. C. Ph. E. Bach: G-dur zongora-
verseny. Gluck: Iphigénia Taurisban, fant. Grétry:
Oroszlanszív Richiárd ária. Haydn: D-dur szim-
fónia. 8: Csajkovszky emlékműve. Szimfonikus
hangverseny. Dr. A. Simon emlékműve. VI. (pat-
hetikus) szimfónia. 10.10: Tánccenle.
Wien. 11.30: Rádiózenekar. 1.10: Gramofon. 5.20:
Gyermekjátékok. 5.20: Dagmar Semmes (szoprán)
és Irene Klimunda (zongora) hangversenye. 6.05: Dr.
Yslanti Helene hercegnő: Görgög filozófia és ke-
resztény egyház a középkor elején. 6.30: Franca
lecke kezdőknek. 7: Káronzene. 8: A tengorszom,
Julius Bittner háromfelvonásos operája. 10.30: Ra-
diókonika. 10.50: Gramofonlecek.

Szerda, november 8
Begrád. 11: Gramofon. 12.05: Rádiózenekar.
A színpadon 12.35: Tözsdehírek. 1.30: Hírek. 4:
Jugoszláv dalok (Szteva Pavlovics). 5: Előadás. 7:
Előadás. 7.30: Jugoszláv népdalok (Szutlana Szar-
vics). 8: Ljubljana. 10.10: Hírek. Utána rádióze-
nek. 11: Gramofon. Jugoszláv zene és dalok.
Budapest. 6.45: Torna. Utána: Gramofonle-
zek. 9.45: Hírek. 10: 1. A magyar gazda meg a cse-
ládja száz évvel ezelőtt. 2. Sárossy Gyula versé-
ből (felolvasás). Közben: Gramofonlecek. 12: Déli
harangszó, időjárásjelzés. 12.05: Ragyócsy Jolán
zongorázik. Koller Alfred hegedű, zongorán kísérő
Polgár Tibor. 1. a) Gluck—Brahms: Gavott; b)
Haydn: G-dur szonáta. 1. sz. (Ragyócsy). 2. a)
Raff: Cavatine; b) Bach: Gavott és Rondo; c)
Hubay: Szerenád (Koller). 3. Chopin: a) F-moll
etűd; b) Bölcsődal; c) As-dur impromptu (Ragyó-
csy). 4. a) Goldmark: Ária; b) Schubert—Wilhelmy:
A tengersen; c) Hubay: Csárdásjelent (Koller). 5.
a) Liszt: Az Este, villa vízfűtők; b) Schubert—
Liszt: Becsi esték, VII. sz. (Ragyócsy). Közben kb.
12.30: Hírek. 1.15: Pontos időjárás- és vízállás-
jelzés. 1.30: Az 1. honvédelmi miniszterrel ze-

nekara. Vezényel Fricsey Richard. 2.45: Hírek,
élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: A
rádió diákfelőra. „A esodalevő évtelése”. 4:
„A nő tornája”. Kovessy Margit előadása. 4.45:
Pontos időjárás- és vízállásjelzés. Hírek. 5: Tóth Lia
cimbalmozik. 5.40: Olasz nyelvoktatás. 6.10: Gramo-
fonlecek. 7.15: „Moldó tárgyligasság”. Márkus
László előadása. 7.45: Gitár-est. Rendező Nádya
Béla. Közreműködők Szedő Miklós (ének), Tokaji
András (gordonka), Bertha István (sejlesztés), Fria
Miklós, Nádya Béla, Odrý Zsuzs és Varga Istváné
(gitar). 1. Massenet: Elégia (gordonkaszólo gitar-
kísérettel). 2. Obergun: Gavott (gitarzólo: Varga-
né). 3. a) Lama—Janitsary Miklós: Kisei lány; b)
Marchall—Harsányi Zsolt: Egy solny száll felém
(ének). 4. Carulli: Románé (gitarzólo). 5. Gabriel
—Marie: La cingantaine (gordonkaszólo). 6. a)
Bracco—Odrý Zsuzs: Népolny dal; b) Nádya Béla:
Szerenád (ének). 7. Valensin: Memlett (gordonka-
szólo). 8. a) Szabados Béla—Tóth László: Románé;
b) Silesu—Janitsary Miklós: Esti dal (ének). 9.
Carulli: Largo (gitarzólo). Fria—Vargané). 10:
Gounod—Lányi Viktor: Tavaszi dal (ének). 11:
Durr: Divortissimett (gitarzólo: Fria—Vargané).
12. Drigo—Lányi Viktor: Szerenád (ének). 8.45:
Pontos időjárás- és vízállásjelzés. Hírek. 9: Az Operaház tagjaiból
alkult zenekar. Vezényel Dolmányi Ernő dr. Köz-
reműködők Donótor Lajos (fuvola) és Rékai Mik-
lós (harta). 1. Mozart: Versenyűt fuvolára és
hárfára. 2. Schumann: D-moll (IV) szimfónia. 10
és 15: Időjárásjelzés. 10.20: Magyar Imre és ei-
gányzenekara. 11.20: Keldi Lili zongorázik.

Briszszel. 9: Az Orlov, Granichsteden három-
felvonásos operette. Átvétel az antwerpeni Scala
színházról. A színpadon hírek.
Davenport. 9.15: Filharmonikus hangverseny köz-
vetítése a Queen's Hallból, Bartók Béla (zongora)
közreműködésével. Rimszki—Korsakov: Orosz hus-
vét, nyitány. Bartók: II. zongoraverseny. (Előadja
a szerző). Bliss: Morning Heroes, koráliszimfónia.
Leipzig. 11: A leposci szimfonikus zenekar
hangversenye. Weber: Preciosa nyitány. Csajkov-
szky: Onegin, fantázia. Niemann: Chimesci ké-
pek, zongorasztár. J. Strauss: Ahól a citromos virul,
keringő. Nicolai: Windsori víg nők, nyitány.
London Reg. 9: Váraskeringő, Oskar Strauss,
háromfelvonásos operette.
Milano. 9: Operaelőadás közvetítése.
Róma. 9: Operaelőadás közvetítése.
Prága. 6: Előadás, torna és hangverseny. 1.45:
Gramofon. 5.35: Gramofon. 6.30: Német óra. 7.25:
Arnaut Dvorak: Feltér hegy című trilógijának első
része. 8.05: A csehi filharmonikusok hangversenye.
Vadler Talich vezénylettel. Suk-művek. Meseék,
szvit. Astrael, szimfonikus költemény nagy zene-
karra, op. 37.
Stuttgart. 4: Részletek Donizetti: A szerelen-
irja című operájából. A milánói Scala éneke- és
zenekarának közreműködésével.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMCSORA

Varsó. 6.05: F. Korngold hegedűhangversenye.
Nardini: Szonáta. Chansson: Poème. Haendel: Pri-
Cere. Paradies: Sicilienne. Paganini—Kreisler: XX.
Caprice. 6.20: Tánccenle. 8.15: Régi zene. 10.10:
Eszperanto. 10.30: Tánccenle.
Wien. 11.30: Gramofon. 12: Rádiózenekar. 3.55:
Gramofon. 5.20: Modern osztrák kannaazene és
dalok. Rosenthal: Es-dur fuvósvintett. 6.10: Dr.
Nobl Gábor egyetemi tanár: A bór- és a hajójólas
kulturörténete. 6.35: Munkáseleadás. 7: Gaspar Cas-
sido gordonkahangversenye. 8.15: Rádiózenekar. Ope-
retrejelések. 10.30: Barzene.
Csütörtök, november 9

Begrád. 11: Gramofon. 12.05: Rádiózenekar.
4: Iskolai rádió. 5: Gramofon. Tánccenle. 6: Rádió-
zenekar. 6.30: Népdalok (Ruzsica Ninsevics). 7:
Rádiózenekar. 7.30: Gramofon. Tánccenle. 8: Ka-
marazene. Csajkovszky: Zongoratrío, op. 50. 9: Csaj-
kovszki-dalok (Liza Popova). 9.30: Kamarazene.
Csajkovszky: F-moll vonósnégyes op. 30. 10: Hí-
rek. Utána tánczene közvetítése az Antóklubból.
Budapest. 6.45: Torna. Utána: Gramofonle-
zek. 9.45: Hírek. 10: 1. Magyar városok: Szeged.
2. A lakószoba fűtése (felolvasás). Közben: Gramo-
fonlecek. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés.
12.05: Szimfonikus Szeregy balatajka-zenekara. Köz-
ben kb. 12.30: Hírek. 1.15: Pontos időjárás- és vízállás-
járás- és vízállásjelzés. 1.30: Gramofonlecek.
2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyam-
hírek. 3: Testnevelési előadás testnevelők részére.
Kunzt Gyula: Bemutató tanítás. 4: München Ma-
riska gyermekdalokat énekel, zongorán kísérő Pol-
gár Tibor. 5: Gazdatanfolyam. Kolbay Károly: A
helyes talajművelés. 5.30: Az Operaház tagjaiból
alkult zenekar. Vezényel Ferencsik János. 1. Gluck:
Iphigénia Aulisban, nyitány. 2. Gluck: Részletek
az Orypheus című operából. 3. Ravel: Coppertin sir-
Cenleke, szvit. 4. Bartók: Román táncok. 5. Farkas
Ferenc: Divertimento. 6.50: Munkáseleadás. A Studióból.
Molnar Alice hegedű, zongorán kísérő Polgár Ti-
bor. 1. Tartini: Oratórija. 2. E. Bloch: Improvi-
sation. 3. Musszorgszky: Hopak. 4. De Falla: Jota.
5. Blair Fairchild: Muzsikák. 6. Csajkovszky: Can-
Csonetta. 7. Hubay: Segutallas. 8. Wieniawsky:
Scherzo Tarantella. 8: Vigjáték-előadás a Studióból.
„A gyermek visszahív”. Vigjáték 3 felvonásban.
Irtva Lengyel József. Utána kb. 10: Pontos időjárás-
és vízállásjelzés. Hírek. Majd: Tóli Árpád és Jancsi
cigányzenekara, Szánthó Gyula éneke-amaival.
Luxemburg. 9.30: Mosoly ország. Lehar három-
felvonásos operette, átvétel a párizsi Galie Linyque
színházról.
Róma. 9: Szép Helena. Offenbach vígoperája.
Varsó. 8: Rádiózenekar. Elena Gietech (ének)
közreműködésével. 10.10: Tánccenle.
Wien. 11.30: Rádiózenekar. 1.10: Gramofon. 3.55:
Gramofon. 5.30: Rose Merker (szoprán) hangver-
senye. 6.05: Dr. G. Halberter: Nemezekői konjunkt-
tura-szemle. 6.55: Színházi heti szemle. 7: Rádió-

zenekara. Vezényel Fricsey Richard. 2.45: Hírek,
élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: A
rádió diákfelőra. „A esodalevő évtelése”. 4:
„A nő tornája”. Kovessy Margit előadása. 4.45:
Pontos időjárás- és vízállásjelzés. Hírek. 5: Tóth Lia
cimbalmozik. 5.40: Olasz nyelvoktatás. 6.10: Gramo-
fonlecek. 7.15: „Moldó tárgyligasság”. Márkus
László előadása. 7.45: Gitár-est. Rendező Nádya
Béla. Közreműködők Szedő Miklós (ének), Tokaji
András (gordonka), Bertha István (sejlesztés), Fria
Miklós, Nádya Béla, Odrý Zsuzs és Varga Istváné
(gitar). 1. Massenet: Elégia (gordonkaszólo gitar-
kísérettel). 2. Obergun: Gavott (gitarzólo: Varga-
né). 3. a) Lama—Janitsary Miklós: Kisei lány; b)
Marchall—Harsányi Zsolt: Egy solny száll felém
(ének). 4. Carulli: Románé (gitarzólo). 5. Gabriel
—Marie: La cingantaine (gordonkaszólo). 6. a)
Bracco—Odrý Zsuzs: Népolny dal; b) Nádya Béla:
Szerenád (ének). 7. Valensin: Memlett (gordonka-
szólo). 8. a) Szabados Béla—Tóth László: Románé;
b) Silesu—Janitsary Miklós: Esti dal (ének). 9.
Carulli: Largo (gitarzólo). Fria—Vargané). 10:
Gounod—Lányi Viktor: Tavaszi dal (ének). 11:
Durr: Divortissimett (gitarzólo: Fria—Vargané).
12. Drigo—Lányi Viktor: Szerenád (ének). 8.45:
Pontos időjárás- és vízállásjelzés. Hírek. 9: Az Operaház tagjaiból
alkult zenekar. Vezényel Dolmányi Ernő dr. Köz-
reműködők Donótor Lajos (fuvola) és Rékai Mik-
lós (harta). 1. Mozart: Versenyűt fuvolára és
hárfára. 2. Schumann: D-moll (IV) szimfónia. 10
és 15: Időjárásjelzés. 10.20: Magyar Imre és ei-
gányzenekara. 11.20: Keldi Lili zongorázik.

NYILTTÉR*

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk

Varga Györgyné
szül. **Gollob Teréz**

temetésén megjelentek és részvétnyilatkozataikkal valamint virág- és koszorúadományokkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Varga György nv. örnagy és fiai

Legjobb szemüveg, elsőrangú, saját választás után vagy orvosi előírásra, csak **„OKULÁRIUM”**-nál Wolf Mátvás, Novisád, Kat porta 3.

Mindenféle tűzifa, fűrészfűrő hulladék faszén vagon-telekben legolcsóbb beszerzési forrása

TOTH FAKERESKEDELMI R. T.
Bacska Topola. Telefon 20. 1453

Háár a tűzifaárak rohamosan emelkedtek mi még további

2 olcsó tűzifa-hét

mellett döntöttünk, hogy mindazok, akik a rossz időjárás miatt tűzifaszükségletüket nem tudták beszerezni, ezt november 15-ig még pótolhassák. Eddig a napig elsőrendű tűzifaikat a következő árakon árusítjuk:

1a Tölgyes-szék ölenként	Din. 270
1b Tölgyes-szék	Din. 240
1c Csokas-szék	Din. 330
1d Csordorong	Din. 300
Hasogatott tuskófa cserépkályhába ölenként	Din. 200
Baltázott vékony dorong (gallyak) ölenként	Din. 100

erdei öleken, keresztrakások nélkül. Az összes fenti tűzifa fiatal erdeinkben vágottak, két éves teljesen szárazak, egészségesek, parázstartók és jobbak minden más tüzelőnél! Használja ki ezt az utolsó alkalmat, mer. nov. 15-től tűzifa árainkat megint felemeljük!

Asztali-futaki erdőmánpuláció falelepein
A futaki országút. 5 percre a városi kaputól! - Fuvar ölenként D. 30 - Telefonrendeléseket felveszi: Steiner & Drvarsko 22-08 4241

Ingyanvásárlók figyelmébe!

Ha jó házat akar venni járadékra vagy élvezetre, telket építésre Novisád bármely részében, különböző árakon, forduljon az alábbi intézethez, mert így legjobban elhelyezheti a pénzét és jó ingatlanhoz jut.

BOSNYAKOVICS és RADICS, KRALJA PETRA 19
NOVISÁD

Gyökerez 4320 szőlőoltványokat

1. oszt. minőségben, valamint nemes gyümölcsfákat garantáltan tiszta fajokban, őszi és tavaszi ültetésekhez szállít

Sévár László, Novisád IV. (Petrovaradin)
A beográdi gyümölcs és borkiállításán 2 aranyéremmel kitüntetve.

Kimerítő képes katalógust 2 din. levélbélyeg ellenében küldök!

Halló! Halló!
Keresse fel
Truppel Béla
új hangszerpalotáját

mely az ország legnagyobb hangszer szaküzlete. Minden létező hangszer. Világmárkás zongorák, rádió és gramofon kevés pénzért, kedvező feltételek mellett is kapható

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap
egy szó 1 dinár. NAGY BETŰS 2 dinár
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

Állást keres

Inteligens középkorú nő feltétlenül megbízható, jó referenciákkal, jó beszélőképességgel, elhelyezkedne. Némi kaucióval is rendelkezik. Beszél szerbül, magyarul és németül. Cim a kiadóban. 4508

Inteligens zsidónő, éves bizonyítványokkal anyahelyettesnek vagy házvezetőnek ajánlkozik. Elmenne magányos hölgyhöz vagy urhoz, esetleg kisebb családdal. Jó referenciákkal rendelkezik. Cim a kiadóban. 4509

Középkorú jó házból való kitűnő háziasszony jobb helyen házvezetőnői állást keres. Esetleg elmenne szakácsnőnek is. Cim: Anna, Novisád, Gunduliceva 32. 4517

Megbízható fiatalember bármilyen szolgai állást keres, azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 4530

Eladó

Eladom nyolc helyiségből álló házat. Alkalmas járadék céljára. Novisád, Pirosi ut 8, Vaszilics. 4518

Eladó Hoffer Grénó daráló, keveset használt. Deli Imre, Csurgu, Bácska. 4505

Eladó tűzifatelep. Széchenyi József, Novisád, Nagylimán, a vasuti állomáson. 4487

Olvassa! Új retikül és bőröndüzet, a legolcsóbban árusítja a legegyszerűbb és legfinomabb árut. Sztánics Pavle, Novisád, Pasics uca 6. sz. 4522

A telepi templom közelében több háztelek eladó. Bővebbet Kasza János III. 123. 4516

Mahagoni masszív ebédlő angol stílus és komplett konyhaberendezés olcsón eladó. Cim a kiadóban. 4514

Három lakásból álló új ház eladó. Ugyanott fűszerüzlet berendezés is eladó. Szlikara Novaka Radonicsa 22. 4512

Eladó két kirakattal portál és 1000 kg cinezet komlódrót. Nagy, Zseljeznicska 73. 4529

Kereslet

Billiárd asztalt keresek megvételre. Reiter, Novisád, Bojovicseva 7. 4520

Ügyes elárúsító, ki már divat és játékárúüzletben alkalmazva volt felvétetik Landsmann cégnél, Novisád, Kralja Petra 13. 4526 ma veszett; sem családingeisz. o. nőpzésákolKm

Használt, de jókarban levő, modern gyermekkosít keresek megvételre. Cimeket a kiadóba kérek leadni. 4527

Kiadó

Kiadó két uccai szobából, konyhából, fürdőszobából és éléskamrából, továbbá uccai szobából, konyhából és éléskamrából álló lakás. Dudaszka 23. 4511

Szoba, konyha, éléskamrás lakás kiadó november 15-re. Hilendarszka 9. 4510

Elsőrendű tüzelőanyag

a legjobb minőségben és legolcsóbb árakon kapható 4177

Schwarz Testvérek fakereskedőknél a városi vágóhidai szemben. Telefon 20 09

!!! Háziasszonyok figyelmébe !!!

Mazsola 1-n kg	10-12-50-14 dinár
Mandula 1-n	28- dinár
Tisztított dió	28- "
Méz, garantált tiszta	14- "
Daráló, állandóan tiszta, kg.	20- "
Finom teava) 1/4 kg.	5.50 "
Legfinomabb (tablaola) 1 lit.	14- "

ezenkívül az összes fűszer és csemegearuk, valamint konyhafelzerelési cikkek igen olcsón szerezhetők be

Mihajlović Mil din fűszer-, csemege és konyhafelzerelési üzletében, Novisád, Futaki ut 48

Specialista által készített finom felvágottak és füstölt hús kapható

Bartolovics hentes és mészáros
üzletében, Novisád, Kralja Aleksandra 15.
Egy próba meggyőzi Önt és állandó vevőm lesz.
A legmérsékeltőbb árak! 4325

Selyem és szövött árúk gyári lerakata

Micics és Kamler
Novi Sad, Kralja Petra ulica 25.

november 10-től kezdve kicsinyben is árusít

Műselyem és szövött árúk mellett nagy választékban van természetes selyemből készült olcsó áru is.
Elsőrendű minőségű árúk. Olcsó árak

Felhívom a t. hölgyközönség szives figyelmét külföldről újonnan beszerzett legmodernebb

plissé gépemre

amelyen legrövidebb idő alatt végzik mindennemű töltés szerinti megrendelést, a legmérsékeltőbb árban.

Egyben felhívom szives figyelmüket, hogy üzletemben továbbra is saját gépeimen végzek

aszurozást és endlizést, kézi- és géphimzést

a legkényesebb igényeket is kielégítően, ugyszintén mindennemű gombáthuzást, azonkívül szakszerűen végzek függöny és mindennemű kézimunka montírozást, valamint vállalom szmírna és perza szőnyegek stucco'ását, s minden e szakmába vágó munkák telkiismeretes és gyors elvégzését.

Előnyömdámban mindennemű új minta óriási választékban. Egyben értesítem a n. b. közönséget, hogy üzletemben vállalkozok ruha és kelme testést valamint ruhatisztítást is.

Tisztelettel
Özv. Nagyfejeőné
előnyömda és kézimunka üzlete
Novisád, Kraljica Marija u. 9. (Srpska Maticea épület)

Hatottaink emlékének megőrzése a legszebb emberi éreny.

"GOLGOTA"

temetkezési vállalat a legmesszebb menő igényeknek megfelelően elsőrendű új felszereléssel, villanyvilágítással és falvédő szerkezettel (a falakba nem verünk szegtet), nagy raktár érc és saját készítésű fakoporsókban, szemfedelek és koszorukban, exhumálást és szállítást bárholnán bárhova vállalunk. **A legolcsóbb kiszolgálás.**

LENKEY IMRE ES FIA
"GOLGOTA" TEMETKEZESI VÁLLALATA
Novisád, Uspenszka u. 12. Telefon 26-90

Arena-Mozi, Sombor

November 2-5 Csütörtöktől - vasárnapig

Abrahám Pál nagy operettje

Az éjszaka angyalaFőszereplők: MAGDA SCHNEIDER,
Szöke Szakáll, Hermann ThimigMűsoron kívül: 1. UFA JOURNAL,
2. OHOI... OHOI... 3. HAZAI KULTURFILM**Üzletiáthelyezés**

Értesítem tisztelt vevőimet, valamint Noviszád város és környéke lakosságát, hogy üzletemmel a Pasics-ucca 37. számú házból

ugyanazon ucca 32. sz. házába költöztem.

Kérem tisztelt vevőimet, hogy új üzletemben is szíveskedjenek támogatni. — Tisztelettel

A. SLANKAMENAC
Fűszer- és csomagolókereskedőNői harisnyák, férfi zoknik, valamint minden-
nemű kötöttáru a legfinomabb és
legmodernebb kivitelben**LANG F.-nél, Noviszád**

Trg Osiobodjenja 4. kaphatók. 4506

SULYOK fest, tisztít!

Feltűnő olcsó árak!

POSTANSKA 14, ŽELJEŽNĀKA 25. NOVISZÁD

**Polg. Magyar Daloskör
táncdélután**rendez a Lira-ven-
dégő otthonában. -
Belépődíj 5 dinár.Legmodernebb és leg-
elegánsabb pulloverek,
valamint férfiharisnyák
legolcsóbban a készítőnél
kaphatók 3990**F. BAUER TRIKOTAGE**
Noviszád, Futaki ut 27.**A
legnagyobb szenzáció
ma nagy választéku raktárban
női kalapokban**„DOBRIKA”
női kalapszalón, Noviszád,
Kralja Petra 28.
Hetenként új modellek. Igén-
olcsó árak!**TUDJA MEG ÖN IS,**
hogy sok pénzt takarít
meg, ha luszterszükségle-
tét az első szubotici
luszterkészítő üzemben
szerzi be. Régi luszterek
modernizálása. Villány-
vizvezeték és központi
fűtés szerelése olcsón
garancia mellett
Leipnik Testvérek
Szubotica, Fra Jese tréFÖLDIEPER palánta eladó nagyban és
kicsinyben. Koránérő és ananász, nagy-
gyümölcsű. Cim: Tóth Antal, Adamo-
vics naszelje, III. csoport 251/a. 4380Eladó másfél hold gyümölcsös, két
szobás házzal. Telep III. 151. 4534**Házasság**ARVALANY VAGYOK
bírtokos családból, férjhez-
mennék. Existenciával bi-
ró férfiak vagy olyanok,
akik benőzsinének, biza-
lommal irjanak NAGY
JENO huszonnyéve fen-
álló házassági irodájához,
Budapest, Rákóczi ut öt-
venhét/b. 4258NYUGDIKÉPES férfi,
magánvagyonnal bír, nőtül-
ne. Gyermekszertető hölgy-
nek felvilágosítással szolgál
NAGY JENŐ, Budapest,
Rákóczi ut ötvenhét/b. 4270**Eladó**Sürgősen eladok 4+1
csoves halóztati rádiót be-
épített hangszóróval —
Eckstein, Noviszád, Sfarik
ul. 31. 4489**Takaréktűzhelyek,
vasalószénpárherdek**
legolcsóbban, jóállással,
minden darabon **Csányi
Zoltán** Noviszád, felirással
kapható Zseljeznicska ucca
91, a vasut állomás köze-
lében. 2268Órástűzlet, legforgalmasabb
helyen, más elfoglaltság
miatt áruval és berende-
zéssel 12.000 dinárért el-
adó. Cim a kiadóban. 3892Hat üléses autó olcsón eladó. Bő-
vebbet Noviszád, Gajeva ucca 3. 4535Kiszolgálónéknak, laboránsnőknak
vagy cukrászdai elárúsítónéknak el-
mennék, némi kaucióval rendelke-
zem. Szíves megkereséseket Noviszád
Nemaeska u. 21, első ajtó balra. 4533**APRÓHIRDETÉSEK**ugy hétköznap, mint vasárnap
egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár**APOLLO**Csütörtöktől - vasárnapig
FEJŐS PAL rendezése**Gustav Fröhlich és Annabella**főszereplése
Noviszád eseménye!**Es mégis szép az Élet!**

Édes-bur történet két ifjú szív nagy-nagy szerelméről.

FOX HIRADO Tekintettel a film iránti óriási érdeklődésre ajánlatos jegyekről
előre gondoskodni.Az előadások megkezdése előtt a Trappel Béla novi-
szádi hangszerkereskedő cég gramofonlemez újdonsá-
gait játsszák, többek között Josef Schmidt világhírű
slágerét „Ein Lied geht durch die Welt”FIGYELEM! Minden 50.-ik látogató egy léggömböt
kap ajándékba.

Telefon 21-95. Előadások kezdete 5, 7, 9, vasárnap 3, 5, 7, 9.

Vasárnap délelőtt: CHARLIE CHAPLIN

Nagyvárosi fények...
8, 5, 3 diákos helytér — Kezdet fél 11 órakor**ODEON**

Péntek - szombat - vasárnap

A dzsungel királya!**A dzsungel királya!****A dzsungel királya!**Látványosság! — Szenzációk tárháza! — Csodák
izgalmai! — Elmenyek! — Az égő cirksusz!

Főszereplők:

FRANCIS DEE, BUSTER CRABBE**Kitűnő kísérő műsor!**

Jegyelővétel Telefon 21-93

Előadások kezdete 5-7-9, vasárnap 3-5-7-9 órakor

APOLLO

Hétfőn, kedden, szerdán

JOAN CRAWFORD németül beszél
és CLARK GABLE a partnere**AZ ELADOTT SZERELEM**cimű, izgalmas, vonzóan érdekes filmjátékban
Pazar kiállítás, remek keret!JOAN CRAWFORD a Szépség szobra, a Színját-
szás csodás tehetsége.**Kitűnő kísérő műsor!**

Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni, Telefon 21-93

Legközelebb: Josef Schmidt:
„Ein Lied geht durch die Welt”Noviszádon TRAFIK jó-
forgalmu helyen, betegség
miatt átadó. Cim a novi-
szádi kiadóban 2100**Foglalkozás****Szőnyegjavítás.** Vállal-
om szőnyegek javítását,
öreg szőnyeget egészen
megújítok. Noviszád, Kr.
Aleksandra 9. 4295VARRÓNÓ ajánlkozik
házakhoz felsőruha és ka-
bátok készítéséhez napi 25
dinárért, Matacsics Rózsika
Noviszád, Bratya Ribnikara
ulica 38. 4398**Allást keres**Nyolc gimnáziumot vég-
zett leány bármilyen állást
vállal vidéken is. Ajánlatot
kérek „Szerény” jelge alatt
a k adohivatalba. 4473**Kereslet**AUTOGEISIRT keresek
megvételre. Cim Kardos
hirdetővállalatnál, Futoski
13. sz. 4480**Városi Mozi - Szubotica****A kereszt jegyében**

Monumentális film a keresztény-üldözések korából

KIS TEREM: Csütörtöktől - vasárnapig

FOX hangos hirdó

Villámsugár

Vadnyugati indián történet

Főszereplő:

BUFFALO BILL**Teljesen új autó**„Mercedes-Benz” 6 cilinderes 38 HP, Landolet-taxi,
hat ülésessel teljes szerzámmal és felszereléssel**nagyon kedvező áron eladó**Meg ekinthető a Francia-szerb bank raktárában Beo-
grádban, eladási feltételek megtudhatók Petrovics
Dragomir urnál, Beograd, Vojvoda Dragomira ul. 18.
Telefon szám 234 - 81. 449350.000 darab győ-
nyörű fajtisza **gyümölcsfa**200.000 darab első-
osztályu **vadcsesemete**

kerül eladásra most ősszel és jövő tavasszal

BASCH FAISKOLÁBAN

CSANTAVIR (Dunabánság)

Nagyon olcsó árak!

Személyes vásárlásnál szabad választás!

Kérjen ingyenes árjegyzéket!

Nagybani vésnél árendemény!

3811

Különle

GYÜMÖLCSFA

ültetésre alkalmas földeket
kár buzával bevetni. Kérje
postafordultával árjegyzéke-
met. Prima minőség, olcsó
árak. TOTH KALMAN fa-
iskolája, SZTARAKANIZSA
4256**Tánckurzus**Kedden, november 21-én
a Céliővészet tánctermé-
ben tánckurzus kezdődik.
Oktatás: gyermekeknek
fél 6-7 óráig, Felntők-
nek este 8-10 óráig.
Különórak megegyezés
szerint. Vasárnap vendéges-
tisztelettel

Butor Károly táncitanító

Szenzáció!!24 dinár 100 kg 1-a
száraz aprított búkk
tűzlia házhoz szállítva.Vagontételben minden-
mü tűzifát bármely állom-
ásra előnyös ár mellett
szállítunk.

Kérjen árajánlatot!

Vujkovic J. és Társa
Subotica, Jukicseva ul. 41.
Telefon 5-69. 249**Gyümölcsfákat**eredményesen csak ősszel
ültessen. Oriási választék
mindenféle facsemetékben,
diszfákban. **Bednárz** fa-
iskola, **Sztáranakizsa**.
Kérjen árjegyzéket. 4353REUMATIKUS fájdalom-
im tíz évig kínoztak, most
meggyógyultam. Hálából
mindenkivel szívesen köz-
löm a gyógymódot 3 di-
náros bélyeg ellenében.
Sárai Katalin Szubotica
Senkivejeva ul. 10/L. 392

Országos

Fajbaromli, galamb,

nyul és rajkutya

k állítás

1933 december 1-től 3-ig
Noviszádon az allandó
kiállítás épületben. Be-
jelentések határideje 1933
november 20. Kiállítás
feltételeket és bejelentő-
ívet kívánatra küld:

„Golub 1922”

udruženje živinara i goluba

Noviszád, Futoška ulica 99

Modern kölcsönkönyvtár Szubotica, Stroszmajerova ulica 16.

Tisztviselőknak, iparosoknak és munkásoknak kedvezmény!!!

A kiadásért felel: Andréa Dez-ő. — Nemzet az Urania nyomdai műintézet és kiadóvállalat, Komlós Márton, körforgógépén, Noviszádon

Többet ésszel, mint erővel

Irtta: Kovásznay Erzsi

I.

Mama elnökölt az asztalfőn. Mellette jobboldalon Tini néni ült, sovány nyaka izgatottan forgott a bársonyszallag alatt, amit csak éjszakára szokott letenni, mikor már senki se láthatja. Balról legjobb barátnője Amália doktor cigarettázott, aki épp annyira kövér és nyugalmas volt, mint amennyire ideges és sovány Tini néni. Harmine év óta elválhatatlanok voltak. Amália gondolatait az okkult tudományok töltötték be, viszont Tini néni csak egy szórakozást ismert, — mások dolgaival törődni...

Férjhez menni hát nem ért reá egyikőjük sem.

Az asztal végén ült a két nővér, Blanka, a fiatalasszony és Annus. Blanka firkálgatott valamit egy iv papíron, de lopva hugát nézte, akin az látszott, hogy mindjárt elsírja magát.

Mama épp most mondotta ki a szentenciát:

— Tölgyesi Gyurit nem hívjuk meg. Punctum. Az én estélyemen csak válogatott társaság jelenhet meg.

— De mama, már mondtam, hogy Gyuri nagyon urifü. Nagymamája bárónő volt s az apja nyugalmazott iparkamarai elnök Kassán! — próbált ellenkezni Blanka, aki előtt egész sor név feketéllett már a fehér papíron.

— És doktorált ember! — tódította sírós hangon Annuska. — Igazán nem tudom, mi kifogásod van ellene?...

— Akármit is fecsegték, doktor, nem doktor, mégis csak kishivatalnok a munkásbiztosítóban... Uri ember fiának miniszteriumban a helye, vagy bíróságon, esetleg a katonaságnál... De a munkásbiztosítóban!

— Egy kishivatalnok meri rádvetni a szemét! — sipította Tini néni is, ég felé emelt pillantással. — Egy kishivatalnok, aki még illón viselkedni sem tud!

Most már villámló szemekkel ugrott fel a kislány.

— Ilyet ne mondjon Tini néni, mert... mert...

Blanka átölelte huga derekát és átvezette a leányzóba.

— Gyere, kicsi... jobb neked, ha nem veszel részt a tanácskozáson. Jobb a mamára ráhagyni a dolgot s lassan mégis kivívni azt, amit akarsz...

Annuska átölelte testvére nyakát s nagy kövér könnyei rápotyogtak annak szép selyemruhájára.

— Még ha csak a mama volna! — sipogta elkeseredve. — De Tini néni... Tini néni... Szegény Gyuri egyszer véletlenül a kiskutyája lábára lépett s azóta a kutya mindig visorít rá, Tini néni meg meglojtaná egy kanál vízben!...

Elnevelték magukat mind a ketten. Blanka rágni kezdte a ceruzavégét, mint mindig, ha valamin törte a fejét. — Annuska meg elővette titkos fiókjából Gyuri kadettruhás fényképét, erőt meríteni belőle a megvívandó harcra s sóhajtvá sutogta nővérének:

— Hát tehet róla szegény fiu, ha elszegényedtek s kenyér után kellett néznie... Annál jobban szeretem, mert jó és segít a szüleim; van nekem elég, megélünk így a kishivatalnoki fizetésből is!

II.

Egy héttel az estély előtt számlát kézbesítettek Katinak a konyhába. Senki nem volt itthon, még a szakácsné sem, csak Kati, a szobalány. Az irat nem is számla volt, hanem inkább végzés, hogy a háztartási alkalmazottak után esedékes járulékot nyolc nap alatt annál is inkább küldjék be, mert »ellen esetben« kisedelmi kamatot is kell fizetni. A mama még kalapban volt, amint berontott Annus szobájába.

— Nézd, ez már mégis csak szemtelenség!

éppen négy hónapja, hogy Boris elment tőlünk és most mégis teljes félévre kivették utána is a biztosítási díjat. Hát mit gondolnak ezek, hogy tizenkét pengő nekem nem pénz? És még ez a fenyegetés, hogy kisedelmi kamatot fizetek... En... egy barátsági Barátossyné kisedelmi kamatot!

Izgatottan járkált fel és alá a kis fehér szobában Annus, aki tudta, hogy a mama könnyen kiadja a pénzt, de apró összegeknél fukar, jobbnak tartja ha egy szót sem szól. És a mama beszélt magában is.

— Ez az... ilyen társaság ott a munkásbiztosítóban... Ez a rendtelenség... Egyszerűen fizessenek egy haszontalan lány után, akit ki dobtam, mert vissza mert feleselni... És még fizessenek...

— Talán elfelejtetted őt mama kijelenteni — kockáztatta meg halkán Annus, de egy kis mosolyt alig tudott elfojtani.

— Micsoda beszéd! — pattant fel a mama. — En sose felejték el semmit... Apátok épp most tudott elutazni, mikor neki kellene odamennie és lármát csinálni ezért a hanyagságért. Hanem tudom már... Majd megkérem Tinit... Jaj azoknak odabenn...

Kiszaladt a szobából és leszaladt a lépcsőn. A kislány hirtelen tollat, papírt szedett elő. Valami érdekeset írhatott, mert folyton mosolygott közben, mikor meg készen volt, megint elővette fiókjából a kadettruhás képet és szívéhez szorította.

III.

Másnap délelőtt Tini néni rontott be izgatott csengetés után az előszobáján. Kalapján reszkettek a paradicsommadarak s a virágos kert, ami még a mult század végének divatjából maradt itt. Tini néni sápadt volt és felháborodott. Mikor végre lenyomták pihenni a szalóndiványra s kiméltatlankodta magát, végre rátért felháborodásának tárgyára.

— Hát képzeljétek! Az a szemtelen alak! Még helyet sem kínált meg, ott kellett álnom a többi közt, aki reklamálni jött. Még ez semmi. Hanem kijelentette, hogy most választások vannak náluk, tehát mindennemű panasszal várni kell, ellenben az összeget haladéktalanul küldjék be s azután majd ráérünk orvoslással élni. »Bizonyára elfelejtették önök a leányt kijelenteni, másként ilyen nálunk nem fordulhat elő«. Mondta egész pökhendin. »Még örüljenek, hogy külön büntetést nem kell fizetni a hanyagságért, ami a rendelkezést ennyi és ennyi paragrafusába ütközik...«

Mama égnek emelte a kezét erre a gyanúsításra és égbekiáltó szemtelenségre. De Tini néni, aki nem tűrte, hogy más szóljon, mig neki mondanivalója van, lefogta a mamát.

— Csak várj... Mikor megmagyaráztam ne ki, hogy ki vagy te, egy barátsági Barátossy Kamillné és hogy én barátsági Barátossy Clementine, — képzeld, azt mondta, hogy nem ér rá családfákat hallgatni és hogy sietős a többiek dolga... Leintett engem... érted, engem?

Annus, aki a »véletlenül« ott tartózkodó Blankával már a vihar elején észrevétlenül kiszökött, most teljesen komoly arccal jött vissza. Az ő szeme is csillogott a felháborodástól.

— Mit! Tini néni merete megsérteni egy senki, egy fizetett alkalmazott! Hát ez borzasztó...

Tini néni, aki mindenkitől várta e szavakat, csak épen Annustól nem, magához ölelte a kislányt.

— Ugye, példátlan? Elégtételt kell érte venni...

— Mit, elégtételt. Azért a pénzt csak be kell fizetnem — bosszankodott a mama, aki még a jogos összegnél is sopánkodni szokott.

— Tini néninek elégtétel kell! — állapította meg nyugodtan Blanka is. — De ki intézze el. Papa nincs itthon. Különben is öreg. Bandi haragban van Tini néniel s különben sem avat

kozik bele lovagias ügyekbe. Ahhoz ő túl jó... Pedig ez a dolog így nem maradhat... Barátossy Clementinét nem lehet, csak úgy, megsérteni...

Tini néni, aki már-már lecsillapodott, most megint kivörösödött bársonyszallagja alatt. — Mama is izgatottan kopogott lábával a számlayon. A tizenkét pengő szörnyen fájt neki.

Blanka lopva hugára kacintott. Nyugodtan szólalt meg, mint akinek van egy kis tekintélye a családban.

— Nézd, mama, itt az a fiu, Annus tancosa, a kis Tölgyesi Gyuri... Ha jól tudom, az épp a munkásbiztosítóban van...

Tini néni felfigyelt. Anyus is megakadt töprengéseiben, de csak annyit mondott:

— Az a kishivatalnok...

Blanka megértően bólintott.

— Az. Boldog lesz, ha lekötelezheti egy kicsit a családot, ha szivességet tehet nektek. Az elintézheti a pénzdolgot is, — és mondta nekem egyszer, hogy Tini néni igen nagyra becsüli, — nem kétlem, hogy a sértésért is elégtételt kér attól a neveletlen frátertől...

Tini néni gyanakodva nézett Blankára.

— Igazán azt mondta? Akkor miért lépett rá a Tixi lábára?!

— De Tini néni, hát véletlen volt. Hány-szor mondta nekem is, hogy Tini néni a szép kilencvenes évek nőideálja! — állította hévvel Annus.

A mama elgondolkozva kopogott lábával a számlayon.

— Gondolod, Blanka, hogy elintézheti nekem ezt a kellemetlenséget? Egyszerűen meghívjuk az estélyre, viszonzásul; az még nem kötelez semmire.

— Meghívhatod egész nyugodtan, ha valóban lovagias lesz... Utóvégre a sértést nem hagyhatjuk! — állapította meg Tini. — És ami azt illeti, csak egy hibája van, hogy szegény és rossz pályát választott. De családja igen előkelő nagyanyja meg épp egy baronessze volt...

IV.

Az estélyen Annus volt a legszebb. Halvány rózsaszín ruhája olyan volt, mint az álom s szemé kékje ragyogott, mint a nyári ég.

Mikor Gyuri karján végiglebegett a fényes parketten, sugva kérdezte tőle:

— Mondja Gyuri, nem lett semmi kellemetlensége abból a hamis számlából?

Gyuri mosolyogva mutatta fényes fogorát:

— Semmi, Annuska. Nagyon jó fiuk vannak ám ott, barátaim között. Egyik megírta és felhozta a számlát, a másik fogadta Tini néni, a harmadik meg ujságíró pajtásával összehozta a lovagias történetet az ujságban... Ment minden mint a karikacsapás...

— És Tini néni mennyire kegyeibe fogadta magát...

— Megsugom magának, Tixijének már kétszer hoztam cukrot azóta s Tini néniel egyszer másfél óráig beszéltem a Barátossy családfáról... Tini néni a miénk, Annuska drága...

Annuska odasimult a fiu erős karjaihoz és lehunyta szemét, amíg a muzsika édes hangjaira ide-odahajlongva vitette magát. Aztán arrafelé nézett, ahol a mama szép fekete csipkeruhájában az államtitkár nagybácsi mellett ült s épp rájuk nézett. Annuska odamosolygott a mamára, aztán Gyurira nézett ártatlan kék szemével:

— Gyuri... én azt hiszem, a mama se nézi már olyan rossz szemmel, ha magával táncolok. Kár, hogy nem lehet egészen elengedni a háztartási alkalmazottak biztosítását, — azt hiszem akkor még arra is képes lenne, hogy megszeresse magát!

Egymásra mosolyogtak és barátsági Barátossy Kamillné öméltósága kicsit kényszeredett mosollyal mesélte a nagybácsinak:

— Fő az, hogy urifü és jól öltözik... Persze, egyelőre szó sem lehet semmiről, hisz Annus nagyon fiatal, — de táncolni, az más... Utóvégre a nagymamája egy született baronessze volt...

„A kanócos ember“

Írta: Dr. Müller Vilmos

Koromsötét az éj... Firenze, a virágok városa, mély álomban pihen. Egyetlen élőlény se merészkedik az uccára. Háború van... Hadiállapot... Moro di Sforza, Milánó Ura, foglalta el a várost... Az uccán temetetlen halottak feküsznek, minden uccasarkon állig fel-fegyverzett katona áll őrt. Aki megmozdul, a Halál fia...

De nini, ott a sarkon két árnyék suhan most el...

E emberek vajjon, vagy csak hollóseleg, amely a halottak köré gyűlt fényes lakomára?!... Nem, nem hollók, emberi alakoknak látszanak... Most egy pillanatra megálltak, ijedten maguk köré tekintenek, a falhoz lapulva remegve tovább kuszak. Az őrt most megáll, valahonnan zörejt hallott. Hirtelen lekapja válláról fegyverét, felhuzza annak kakasát és harsányan elkiáltja magát:

— Megállj! Ki vagy?!

A két alak még csak lélegzeni se merészel, a felhők sötét kárpitja átláthatatlan feketeségre burkolja őket... A katona leereszti lövésre emelt puskáját, — két alak megmenekült...

És egyre csak tovább sompolyognak a várfal mellett... Ruhájuk szegélye surolja a földön heverő hullákat, vértócsákba lépnek, de folyást csak előre tartanak, mindig csak előre!... Homlokukról csatornában ömlik az izadtság, de egy pillanatra se pihennek meg... Már Firenze határán túl vannak, az Arnó folyó partján, ahol egyetlen élőlény sincs, egyetlen katona se látható, csak lélegzetelállító sötétség, feneketlen pinceoduk, tolvajok buvóhelyei... Ide rejtőznek az éjszakák embervadjai, itt ássák el rablott holmijukat.

A két alak most egy pillanatra megpihen... Már alig tudják nehéz terhüket cipelni... ki kell magukat pihenni!... Még egyszer körütekintenek, nem üldözi-e őket senki?!... De nem, nincs senki a nyomukban, csak felzaklatott képzeltük lát az éjben kísérteteket...

Most alig hallhatóan megszólal az egyik:

Vedd a válladra!... En majd közbe világgosságot csinállok...

És a másik, termetre óriás, most felkapja vállára a súlyos zsákot, az pedig, aki az előbb megszólalt, köpenye alatt két követ dörzsöl sebesebben egymáshoz. A kövek szikrát vetnek, borzasztó bűz terjeng utána a levegőben, nehéz füstgomoly száll a magasba, majd nem sokkal utána egy kis taplószerű anyag meggyullad, lobogó vet, amelynek pislákoló tűzénél meggyújtja a magával hozott kanócot. De most még jobban megrettennek: a kanóc imbolygó fénye messzire láthatóvá lesz és még talán el is árulhatná őket?!...

— Gyorsan, buj ide be! — hangzik most az óriás hangja.

És a kanócos ember már kuszik is lefelé. Előtte egy ijesztően mély pincenyílásnak a szája tátong, amely kőbe vájt lépcsőfokok százain keresztül levezet a mélybe, feneketlen sötét mélységekbe... De fejüket mélyen lehajtják, hátukat megörbitik, hogy a szűk pincenyíláson valahogyan bejuthassanak. Előttük átörhetetlen sötétség, a kanóc minden pillanatban ki akar aludni, nincs levegő, ami tűzét táplálná... És hátukon egyre csak cipelik a rettenetes súlyt, a borzalmas zsákot és ahogy előre kuszának, vértócsa marad utánuk... Végre megérkeztek... Megállnak... hallgatódznak: nem, senki se követi őket... Most leemelik vállukról a zsákot, a földre teszik. Ledobják köpenyüket is, amely alól egy papírba tekert csomagot huznak elő. Kinyitják ezt... élesre fent késék kerülnek ki belőle... Most kiviszik abból a legnagyobbat és a kanócos ember a zsákhoz lép, egyetlen vágással felhasítja azt: a zsákból egy viaszszárga arc mered fel!... A ruha csupa vér, a szív tájékaról feltartóztatlanul vérfolyó ömlik...

— Zárd be az ajtót! Akaszd fel a köpenyedet! — adja most ki a rendelkezést a kanócos

ember, — nehogy a kanóc fénye elárulhasson bennünket.

Az óriás engedelmeskedik...

Most mind a ketten munkához látnak... A magukkal hozott hulláról leszedik annak ruháit, a sarokba hajítják és még egy második kanócot gyujtanak meg. Az egyik kanócot a hulla fejéhez, a másikat annak lábához teszik és nekifognak — munkának!...

És a borzalmas munka órákhoz tart, szünet nélkül! A vérnek még nincs vége és a kanóc már alig ég, mind a ketten már alig tudnak lélegzeni, de pillanatra se szabad megpihenniök, mert készen kell lenni, mert talán már holnap vár rájuk a — máglyahalál!...

A kanóclámpa kiálszik és újra elő kell szedni a gyújtószerszámot, hogy tüzet csíhöljanak ki belőle. Olajat öntenek a kanócba, amely nagynehezen új életre kel. Kezeikről csurog a vér, homlokukról szakad a veríték, törülközőnek a hulla eldobott ruháit használják...

Most a kanócos ember így szól a másikhoz:

— Hozd ide a köpenyemet!

Az óriás megtörli vértől ázott kezeit, elhozza a pince ajtajára felaggatott köpenyt, a hulla mellé a földre teríti és belőle valami kemény csomagtekeresetet szed elő, a félhomályban úgy látszik, mintha üres papírlapok volnának.

És a kanócos ember az egyik lámpácskát most a bal kezébe veszi, a fura papírféle csomagot a hullára teszi, majd belenyul a nadrágzsebébe, ahonnan egy kis fadobozkát szed elő, kinyitja, maga elé helyezi és elkezd — rajzolni...

Mert a kanócos ember nem más, mint Leonardo da Vinci!

Ezer veszéllyel küzdve, életét százszor és százszor a halálnak kitéve, ilyen módon jutott a világnak egyik legnagyobb zsenije: Leonardo da Vinci, vagy elesett katonáknak, vagy halálra ítélt és kivégzett gyilkosoknak a hullájához, amelyeket azután óriástermetű, húséges tanítványának, Giovanni Antonio Boltraffionak segítségével, zsákba varrva, »kilopot« a Firenze határában saját maga által készített földalatti alagutba, amelyet még most, 400 év után is, borzadva néz az ember és amelynek feneketlen mélysége előtt térdre kell hullni, ha arra gondolunk, hogy ide, ebbe a szűk rókalyukba napról-napra, térden csuszva, kuszott le a világnak legnagyobb festője, szobrásza, építész: Leonardo da Vinci, csak azért, hogy az emberiséget megajándékozza a legtökéletesebb művészettel és az orvostudományak egy olyan bonctani remekművet hagyjasson hátra, amelynél nagyszerűbb sem előtte, sem utána többé emberfajta produkálni nem volt képes!...

Mert Leonardo da Vinci idejében mindenkire, aki boncolni merészt — máglyahalál várakozott! És ha mi most betekintünk márványtól ragyogó, folyóvizet, tetővilágítású boncolótermeinkbe az egyetemen, ahol fagyasztott s szagtalanított hullák százait és százait tiszta fehérköpenyes orvosok nyugodtan vizsgálhatják, akkor isteni szférákban tündöklők előttünk az egykori »kanócos ember«, aki órák hosszat tartó életveszélyes menekülés után, vértől ázott kezekkel, egy földalatti barlang borzalmas levegőjében az első és a legtökéletesebb bonctani könyvet rajzolta meg, amely még most is minden orvosi tudásnak az alapja és amelyet, mint valami nemzeti kincset, úgy őriznek Londonban a világhírű Windsor-Castleer könyvtárban!

De hiába volt a szegény Leonardo-nak minden óvatossága: a máglyahalál majdnem ő se tudta elkerülni! Előtte megfeszítik egy levele, amelyet 1490-ben az akkori pápához írt és amelyben szóról-szóra ezeket mondja:

»Eddigi bármily szerény érdemeimre való hivatkozással, kérve-kérem Szentségedet, hogy ne adjon hitelt Giovanni deli Specchi-nak, aki a boncolás miatt engem Szentségednél beárult.«

Sőt, csakhogy megmenthesse életét, még szegény — hazudni is kénytelen volt, mert levelében tovább ezt írja:

»En éppen olyan borzadályt érzek a halottak láttára, mint Szentséged és azok nyugalmát Szentségedhez hasonlóan tiszteltben is tartom...«

Am titkos feljegyzéseiben, éppen a levél elküldése napján, viszont azt olvashatjuk, hogy éppen ekkor sikerült neki, legelső ízben, egy erkölcselen kicsapongásai miatt halálra ítélt és kivégzett gyönyörű szép nőnek a hullájához jutni, amelyet hogy a hóhértól megkaphasson, egész megtakarított pénzét: 100 florenzi aranydukátot (mai pénz szerint 600—700 dinár) a hóhérnak adta és a hullát még ezen a napon zsákba varrva elcipelte a Firenze határán mér-földekre kívül fekvő földalatti barlangjába...

És majdnem hihetetlenül hangzik, de tényleg úgy van, hogy az emberiség e hazugság révén jutott egyik legnagyobb kincsének, a világ legnagyobbusabb festményének: a »Mona Lisa«-nak birtokába!

Leonardo da Vincit ugyanis az »Utolsó Urvacsorá«-nak befejezése után egyetlen vágy sarokta: olyan képet akart festeni, amely elé az egész világ úgy zarándokoljon, mint ahogyan az ember az édesanyja elé lép: szeretettel, imádat-tal — és csodálkozással!... Leonardo az »Örök Nő« akarta megalkotni festőecsetjével! És éppen emiatt volt neki egy olyan nőre szüksége, — neki, akiről kortársai azt beszélik, hogy soha nőket nem engedett magához közelférközni, — aki teljesen és egészen az övé lehet, aki holtan fekszik előtte és akit ő az ő mérőeszközeivel megvizsgálhat, szépségének vonásait hajszálpon tösszágig lerajzolhatja. A kanóclámpa pislákoló fényénél órákhoz tartó üldögélt mellette, anélkül, hogy egyetlenegyszer is megmozdult volna és ott lenn, a földalatti barlang mély csendjében, senkitől se zavarva, bepillantható a női Szép ség legtökéletesebb rejtelmébe is! Még azt is elmeséli feljegyzéseiben, hogy ennek a halott szép nőnek a bebalzsamozására fel is talált egy új módszert, amellyel elérte azt, hogy heteken keresztül bámulhatta, rajzolhatta gyönyörű arc vonásait, testének bámulatosan művészi vonalait, négy hétig ült mellette Leonardo da Vinci, négy hétig tudta az enyészetet visszatartani, hogy el ne vigye tőle tanulmányának ragyogó példányát...

És amikor elkészült ezekkel az örökbeestű studiumokkal Leonardo da Vinci, amelyeket még ma is ereklyeként őriznek a velencei Művészeti Akadémián és amelyből azóta festőnemzedékek hosszú sorozata csodálta meg és tanul-ta meg a Női Szépség utánózatlan tükélyét, amikor már ennek a bűnös, szép nőnek minden ragyogását, testének minden vonalát a szívébe zárta, csak akkor merte egyik barátja: Angelo del Tovaglia utján megkérni Francesco di Gioconda nejét: Lisa di Antonio Maria di Noldo Gherardini-t, akit Firenze legszebb asszonyának tartottak, hogy engedje magát általa lefesteni. Az öreg, dús gazdag firenzei kereskedő, Giocondo ur, természetesen élénken tiltakozott ez ellen! Ami persze nem is volt valami nagy csoda! Mert ő ekkor — 76 éves volt, Lisa pedig, a felesége, még csak 26 éves! Palotáinak sora, kincseinek mérhetetlen tömege megszedítették a szegény szülőktől származó gyönyörű Lisát és elvakulva ennyi gazdagság látára, de főképpen azért, mert ilyen módon akart nyomor-gó szülein és testvéreinek Francesco di Gioconda-hoz. Leonardo da Vinci pedig akkor még csak 48 éves volt: férjhezvételének teljességében! Minthogy azonban Milano Ura és parancsolója, Moro di Sforza, aki hltotta országa leggyönyörűbb asszonyának híret, Leonardo-ért latba vetette befolyását, a szegény, jó öreg Gioconda-nak nem maradt más hátra, mint hogy beleegyezését adja Leonardo kérésére, mert az időben nem volt valami kívánatos, hogy egy »hű alattvaló« ellenkezzék az ország Ural-kodójának óhajával...

Négy évig festette Leonardo Lisa képét. És erről az időről feljegyzéseiben így ír:

Radó Irénke, Sorg Etelek. Ravasz kislányok vagytok ti, csak most árujátok el, hogy vasárnap bucsun voltatok Szívácson. Ha előbb tudom, még talán meg is leptelek volna ott benneteket, mert a süteményt bizony én is nagyon szeretem. Azonkívül eltáncoltunk volna egy csárdást hármasban, talán még most is forognánk, ha közben bele nem fáradtunk volna.

Pál Kató, Illés és Pista, levelét megirta. A Pál testvérek két levelét küldtek be hozzám azzal a kéréssel, hogy közöljem a Tündérországban. Az egyik levelét így szöve:

Zsugár Ernő unokatestvérünknek!

Édes Ernőnk nagyon örülnék annak, hogy önként beismered, hogy az egész szünetben a legjobban minálunk érezted magad. Nagyon szép, csak az nem helyes, hogy éppen minket lányokat áruktál el, mert közülünk az egyik beleesett a kacsauszatába.

Miért nem azt írtad meg, hogy az udvariati vendéglátó gyerekek úgy belerugták a futballt az orrodba, hogy egy óra hosszat mosogtattad? No igaz, hogy elég katonásan viselkedtél, mert nem tágtoltál a futballozástól. Csak éppen az a baj, hogy anyukád nem engedett tovább futballozni.

Testvéri üdvözléssel
Pál Kató, Illés, Pista.

A másik levelét szövege:

Szviderszki Tibi és Béla unokatestvéreinknek!

Kedves testvéreim, meghívunk benneteket vasárnapra. Csokoládézást fogunk építeni, te Béla vagy szeretted a csokoládét. A multkor ugyanis azon mérgetőtél, hogy nem te nyersz meg minden csokoládét a Tündérországban.

A mákoskalácsról majd anyukánk gondoskodik.

Testvéri üdvözléssel
Pál Pista, Illés, Kató,

Hát ami azt illeti nagyon szép ez a két level, csak egy nagy hibája van. Mégpedig az, hogy **Dessó** bácsit nem hívják meg benne a csokoládéra, meg a mákoskalácsra. Igaz, hogy én nem vagyok **Pál Kató, Pista** meg az **Illés unokatestvére**, viszont a csokoládét, meg a mákoskalácsot nagyon szeretem. Még arra is hajlandó vagyok, hogy beállak a Pál gyerekek unokatestvéreink, eggyel több, vagy kevesebb ugy-sem számít.

Pálka László. Számtanrejtvényed jó, de minthaogy nemrég hasonló rejtvény jelent meg a Tündérországban, a tiédre később kerül majd a sor.

Hemela Juliska. Azt írod Julcsa lelken, hogy még csak hét esztendőds vagy, de azért máris nagyon szeretted a csokoládét. A csokoládé szeretetét nem az évszám szerint mérjük.

mert amint fentebb is olvashatod, én is nagyon szeretem ám a csokoládét. Pedig én már nyolc esztendőds is elmúltam. De azért, ha továbbra is szép festményeket küldesz be bizonyosan nyersz csokoládét, mielőtt lejárna a hét esztendőds.

Anika Aliz. Köszönöm a gyönyörű rajzokat. Ne haragudj, hogy Sándornak kereszteltünk el. Cserébe legközelebb majd Aliznak nevezük el a Tündérország valamelyik Sándor nevű olvasóját.

Kováts Sárka. Talán megint fájt a fogad Sára, hogy úgy haragszol. Pedig ugye ki akartam huzni a harapófogóval a szerkesztőségben? Rejtvényeid ügyének utánanézek de csak úgy, ha megígéred, hogy kibékülök velem és elmegy a fogorvoshoz.

Tandori Pál. Ha te a szomszéd házban lakó Varga Lacival levelezni akarsz, miért jelentetted ezt be a Tündérországban. Gyűrűközz neki, ird meg a levelet, aztán pedig ugorj át a szomszédhába és add át a Varga Lacinak. Így még a bélyeg is megtakarítod. De mondd csak Pali! Nem lehetne ezt a levelezést előszóval is elintézni?

Ki küldte be? a »Többet ésszel, mint erővel« című betűrejtvényt és azt a keresztrejtvényt, amelynek vízszintes 1. sora »Tücsök«? A beküldő ugyanis elfelejtette aláírni a levelet. Sajnos ezt a hibát nagyon sokan mások is elkövetik és aztán neheztelnek, ha nem kapják meg a pontokat a megfejtésért.

Brucker Béla. A két hét előtti számtanrejtvényben két szegény ember borotválása összesen 1 dinárba került, tehát a te megfejtésed szerinti, a bevétel csupán 39 dinár lenne, a 42 helyett. Három dinár pedig manapság nagy pénz ám. Ennyit a borbély bácsi a Lidi haját is lenyírta, ha a Lidi engedné. Rejtvényeid jók, sorra kerülnek.

Szviderszki Tibi. Szóval az öcsi szörnyen megharagudott multkori üzenetemért. Azt hiszi ugyanis, hogy én tejes cuciról beszéltem, meg gumí pelenkáról. Pedig én azt a csokoládét neveztem cucinak, amit az öcsi legközelebb nyerni fog, gumí alatt pedig a futballbelső értetem, amit ő esténként az ágyába rejt, nehogy te korán reggel elcsend előle és kimenj futballozni az udvarba, a szomszéd gyerekekkel. Ha az öcsi nem hiszi el, hogy így van, akkor kérdezze meg azokat a gyerekeket, akiket ő legutóbbi levelében pólyababáknak nevezett.

Butor Károly, Dujmó János, Elek Kató, Igalics Zoltán, Juhász Terus, Kocsis Esztilke, Reisz János, Tóth Gabi, Mészáros Irénke, Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tündérország táborában. Aki közületek elmulasztotta írja meg pontos címét és, hogy hány esztendőds.

A Regőeli Újság vasárnapi ingyen melléklete. — Szerkesztő: Dessó bácsi

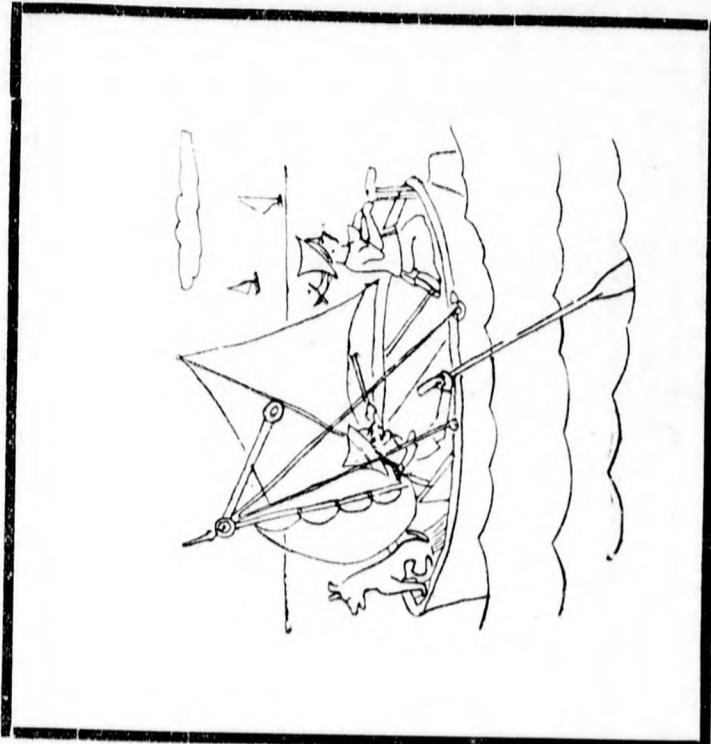
Lepény Peti, Fazék Kati, meg a Pajtás kalendriái

Írta: Dessó bácsi

Peték hajóra szállnak

Petiekről nehéz lett volna feltenni, Hogy Kinában tulsok söt fognak megenni. Nem ismernek biz ök annál nagyobb rosszat, Mint folyton egy helyben ülni órák hosszat.

Írás közben Kati, Petinek odaint, Aztán megszólítja, a copfos mandarint: »—Ugye, hogy nem tetszik érte mérges lenni, Néktünk valamiscskét jó lenne kint enni.«

Fessétek ki a képet izlésték szerint. A lestményt azután küldjétek el a Tündérország szerkesztőségébe.

Aki a legszebb lestményt küldi be, a **Noviszádi Union cukorkaüzlet** csokoládéját nyeri.

A lestpályázat szubotical nyertese a **Szubotical Ruffi cukorkaüzlet** csokoládéját kapja.

Kint azt mondja Kati: »— Megszökni volna jó, Nézz csak oda Peti, milyen szép kis hajó. Már bele is ültek. Pajtás elől nezzel, Peti evez, Kati pedig kormányt kezel. Vendégnek, hajónak, csak hült helyét leli...»

A beküldő neve és címe:

DÓRIKA, FIÓRIKA, LÓRIKA

(Folytatás).

— Dórikát látom, amint a kertben elülteti azokat a virágokat, amelyeket én adtam neki.

— Azért teszi, mert okos lány — mondta a törpe — azt akarja, hogy most már önök is nőjjenek ilyen kincses virágok. No most nézz be! —

— Fiórikát látom — mondta a király. — Mind magára tizai a sok szép virágot, amit neki adtam és mondhatom, most még gyönyörűbb, mint mikor utoljára láttam.

— Meghiszem — mondta a kis törpe — Fiórika igazán gyönyörű, szép kislány, különösen, hogy az a sok szép ékszer díszíti. No és nézz bele most a tükörbe!

— Lórikát látom. Csakugy özőlnek az emberek a szobájába, mind kopogtat, mind szegények. Lórika meg apró darabokra tépdési a virágot, amit én adtam neki és szétszórtja köztük. Az esti fényél is látom, gyors felragyog a sok szegény ember arca erre az ajándékra.

— No látod! — mondta a kis törpe és ezzel ugy elhint, mintha ott sem lett volna.

A király azt hitte, hogy csak álmodta az egész dolgot. És reggel, mikor felkelt, sietve ment Dórikához, Fiórikához, Lórikához. Akkor látta, hogy valóságos mutatót a törpe tükre, mert Lórika mosolygva vitte a fiatal királyt a kertbe és megmutatta neki, hogy éjjel mind elültette a kincses virágokat. Izgatottan, kapzsi félelemmel lesté, vajjon gyökereit venne-e majd. Fiórikán még mind ott pompázott a sok ékköves virág. Hajában, a keblén, övében. A harmadik lányka, Lórika nem beszélt egy szót sem, mikor Kincses király za ő csokra után érdeklődött.

— Ne haragudj, jó király — mondta zavartan — ha virágaid közönséges virágok lettek volna, itt hordtam volna őket övemben, még el nem hervadnak, aztán meg imakönyvembe tettem volna őket örök emlékül. De ezek a virágok egészen másminyenek voltak. Ezek a szegényeknek gondtalanságot, a betegeknek egészséget, a szenvedőknek enyhülést tudnak hozni. S ezért ugy érzem, nem szabad őket megártatnom, hanem ado kell adnom azoknak, akiknek ezzel segíthetek.

A királynak tetszett Lórika önfelajdósága, de ugyancsak tetszett Fiórika szépsége és Dórika előrelátása is és ezért ezen a napon sem tudott a három lány közül magának feleséget választani.

Es este, amikor ágában feküdt, megint csak kegyetlenül töpregett. Annnyira bántotta, hogy nem tud a három lány közül feleséget választani, hogy báratában még egy könnyesepp is kibuggyant a szeméből.

— Hallod-e te király — mondta közvetlenül mellette egy vékony hangocska — hát nem tudsz jobban vigyázni. Itt ülték békeségben a párnádon és egyszerre csak, mintha záporba kelettek, ugy potyog a szeméből rám a könny.

A fiatal király felült az ágyban, meggyújtotta a gyertyát és legnagyobb ámulatára meglátta apró sík zsebkendőjével csuromvíz fejt.

— Oh, bocsáss meg kis törpe — mondta Kincses király — de látod, nagyon elhushaltam magam, olyanynira, hogy még a könny is kiszorult a szememből. De nem is esoda, mikor már harmad napja itt vesztegelek, aztán nem tudom magam részéről, hogy Rika király három lányka közül melyiket vegyem el feleségül, Dórikát, Fiórikát vagy Lórikát.

— Ezért van, mert rossz a szemed — mondta a kis törpe.

— Rossz a szemem? — csodálkozott a király. — Meghiszem! Nem ugy látod te a dolgokat, ahogy vannak. No de, mert mindig olyan szöket szöktél hozzám, hát szivesen segítségetre vágyok. Van még ott egy könnyesepp a szemliládon? ha igen, akkor dörzsöld be vele mind a két szemedet és meglátod, reggelre mindent tisztán fogsz látni, akkor majd tudni fogod, kit vesztél el feleségül a három lány közül.

Ezt mondta a kis törpe és máris eltűnt. A fiatal király pedig ugy tett, ahogy megparancsolta, szempilláján gyöngyöző könnyét belédörzsölte a szemébe.

Reggel, mikor felkelt első dolga volt, hogy kinézett az ablakon. Hát, amint kinéz, látja, hogy Dórika megint ott van a virágos kertben és csak azt lesi, nézi, vajjon kihatlanak-e a Kincses virágok s míg ezt látta, arcán olyan meredt kifejezés ült, szeme meg annyi hideg józanságot árasztott, hogy Kincses király még abban a percben eltökte, hogy Dórikát semmi szín alatt se viszi el magával feleségnek. Ezzel már ment is a folyosóra, hogy felkeresse a többiket. Utik a Fiórika szobája mellett vitt el, a szoba ajtaja nyitva volt és bent Fiórika illegette, billegette magát a tükör előtt. Nem vette észre, hogy valaki kintül nézi, szép hófehér kezével tulajdon arcát simogatta és Kincses királynak ugy tűnt, hogy ez talán nem is ugyanaz a Fiórika, akit az előző napokon ugy megcsodált, mert hiszen ennek még az arca is olyan élettelenül merev, mint ha nem is egy érző ember arca volna, hanem valamilyen díszes bábé. És Kincses király rögtön elhatározta, hogy ezt a lányt sem veszi el feleségül. Sietve futott le a lépcsőn és szembe találta magát Lórikával, aki egy csokor mezei virágot szorongatott a kezében. A király, mikor meglátta, majd hogy le nem kiáltott ámulatában, Lórika gyönyörű volt! Szemében a jószág

Kereszlejtveny

Közi: Papp Sanyi.

(Megjétes 5 pont)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Vizsintés: 1. Tal, 4. Mázol, 7. Madár, 10. Személyes név más többszámában, 12. Kerti vetemény, 13. Kérdő szócska, 14. Csapadék, 16. Isten szolgálja, 17. Ut, 18. Nyakravaló, 19. Talál, 21. Ocska dolog, 23. Vissza: Allóvíz, 24. Világtalan, 26. Mássalhangzó fonetikusán, 27. Fejen hordják, 29. Zuz, 30. Vízi növény.

Réggölégés: 2. Derékötő, 3. Vissza: a bator tulajdonsága, 4. Szép szín, 5. Házi állat, 6. Főzelek, 8. Vízben él, 9. Hangszer, 11. Az állam külföldi képviselője, 13. Tengeri rabló, 15. Napszak (ékezet hiány), 16. Férfi név, 19. Csen, 20. Mulatság (ékezet hiány), 22. Édes dolog, 24. Szabó teszi (írásbaba), 25. Állat lakás, 27. Kezény tárgy, 28. Köszöntés.

MEGFIÉES

Beltérlejtvenyek:

1. .... 2. ....
  3. .... 4. ....
  5. .... 6. ....
- Rejtelt városnevek:
1. .... 2. .... 3. .... 4. ....
  5. .... 6. .... 7. ....
  8. ....

Összekevert közmondás:

Számtan rejtveny:

Hibakereső:

A beküldő neve és címe:

Számtan rejtveny

Közi: Kurin Lajos

(Megjétes 3 pont)

Egy kis féreg alig látszott, nagy nagy hársfán mászott, mászott. Nagy munkával alulról fel, Nyolc métert ment minden éjjel. Ámde napal visszafelé Pont négy métert ment lefelé. Így tizenkettőre ére Feljutott a tetefére Kisbarátom kitalálja, Mily magas volt az a hársfa?

Összekevert közmondás

Közi: Filkó Kató és A.

(Megjétes 1 pont)

Egy, tav, csi, fecs, nem, nál, ke, vaszi

Dezső bácsi postája

Simovits Margitka és Ferike, Erdélyi Mária. Megegyszer nagyon szépen köszönöm, hogy kiltetek elébem a becsi állomásra. Mondhatom nagyon kedves meglepetés volt, nem is tudom miből sejtettétek, hogy a délutáni vonatnál ékezem és hogy ismertetek meg, hiszen azelőtt sosen láttatok? A kántor bácsi is nagyon meg volt lepve, mondogatta is odahaza: — Nem tudtam, hova tegyem, azt a sok gyereket.

Gyönyörű virágokat! Beeskerken át elhoztam haza, jól kintatza magát. Novibeceen autóbusszon utaztunk az állomásra. Több lányka tilt a kocsiában, egyszer csak megszólal az egyik:

— Nézd milyen szép krizantém, mintha csak papirból volna.

— Abból is van —, mondom neki és odataratom elibe a virág szárát, melyet ti szép rózsaszín papírra göngyöltetek. Megtapogatta, nagyot nézett, gyamunak találta a »papír-virágot, amely erős illatot árasztott. Összesugfak s egyhők állandán felém húzódt, hogy megfogassa a virágot. Sejtettem, hogy mit akar és mikor már közel volt hozzá, távolabb húztam tőle a csokrot. Mikor azután az állomásra értünk, az orrához nyomtam. Nagy nevetés támadt, mert kiünt, hogy megtréfáltam őket.

Ien még aludt mikor hazértem, paplankjára tettem a gyönyörű krizantémeket. Nagy örömmel ébredt és faggatott, hogy ki küldte? Leveleteket is elővartam neki, s azóta nagyban készül Beesére. Azzal vigasztalom, hogy talán majd ti is eljöttök ide, addig elégedjen meg a fényképekkel, amelyet nagyon szépen készönlök.

MICRÍ MARADT KI A SORSOLÁS A MULHETI TÜNDÉRSZÁGÓBÓL ?

Csatorónak hej belelentem a rejtveny- bolnokságban előfordult esdeges hibákat

Bizonyára mindannyian észrevettétek, hogy a multvasárnapi Tündérszágóbi kimaradt e sorsolás. Emiat az elmulit héten senki sem nyert csokoládét, vagy fényképet szép festményéért, vagy jó megfestéséért.

Ne hiányoztak, hogy tévedés történt, vagy hogy a mult héten talán senki sem érdemelt volna jutalmat. Nem az volt a baj, hanem az, hogy több mint ötven gyerek csak pénteken délután hozta be megfestését, vagy küldte el a postán a Tündérszágónak. Minden héten felhívom a figyelmeteket arra, hogy

a rejtvenyeket és festményeket legkésőbb csütörtök délelőttig el kell juttatni a szerkesztőségbe.

Nagyon nagy munka ám a sokszáz gyerek rejtvenymegfestését ellenőrizni és a pontokat kiszámítani. Pentéig már teljesen megtehik a Tündérszág, azután már csak úgy lehet valamit elhelyezni benne, ha a már meglévő anyagból kihagyunk valamit. Így történt ez a mult-hétén is. A sorsolást kellett kihagyni, mert ha a beküldök nevéit és pontjait hagyom ki, úgy azt hittették volna, hogy leveleteket nem kap-tam meg, vagy pedig tévedésből nem került bele a nevelek a Tündérszágba.

Meg is mondtam kedden a noviszádi gyerekeknek, akik feljöttek hozzám, hogy legközelebb ha lusták lesznek hátrahotom a sarkukat. Azt mondták, hogy ok elöl nem fének, mert az ó sarkukat nem lehet hátra kölni. Jobban megvizsgáltam őket, akkor láttam, hogy tényleg igazuk van. A gyerekek tudnillik meztlibb voltak.

De azért a jövőben mindenki ügyeljen arra, hogy beküldött festménye, vagy rejtvenye legkésőbb csütörtök reggelig beérkezze hozzám.

Többen közöleték azt írják, hogy a rejtvenymegfestéseket kevesebb pontot kaptak, mint amennyit nekik járna. Eppen ezért legkésőbb csütörtökig mindenki, aki azt hiszi, hogy több pontjának kellene lenni írja meg, hogy

az ó számítása szerint összesen hány pontja van.

Majd utána nézek a hibának és ha a tévedés beigazolódik, mindenki megkapja, a néki járó pontokat. Csütörtök után beérkező bejelenéseket nem vehetek figyelembe, mert a sok-ezer megfajás már eddig is csaknem az egész szerkesztőséget megrölti, tovább tehát nem őrizhetem a beküldött írásokat.

Senki sem szabad megbántani

Egy dusszagdag gróf, meleg nyári napon mellényben és háziszipkában állt palotája folyosóján. Kinézett a nyitott ablakon, le az udvarra.

Egyik inas arra ment és, hogy hogy nem összetévesztette za egyszerű ruhájú grófot az egyik kuktával.

Gondolta magában, most meg fogja tréfálni a kuktát s lábujjhegyen hátamögé lopódzkodva jó nagyot huzott a gróf hátra.

A gróf hátrafordult s az inas vémentlen vette észre, hogy gazdáját tréfálta meg ilyen durván.

— Máltóságos uram, bocsánat, — hebegte remülten és térdre rogyott a gróf előtt. — Ke-e-gyelem... de én azt hittem, gyoh a kukka áll előttem és...

— Neki is éppen úgy fájt volna az ütés, mint nekem — mondta a gróf szelid, csendes hangon.

Az inas vérvörös arccal, megszegeyenliten távozott és magában elhatározta, hogy ezentul mindenkiel udvariasan, tisztelettel fog bántani.

TÖF-TÖFI

Indul már a kis autó,
Benne ül a kis Gyuró.
Töf-töfi!

Benzin se kell, mert az drága,
Pedálon van már a lába
Töf-töfi!

Meg is indult lassan, szépen,
Tul jutott a hintaszékem,
Töf-töfi!

Hintaszékben a nagyamama,
Órúlna, hogyha alhatna,
Töf-töfi!

De Gyuró a pedált nyomja,
S a kurtje is sűrűn mondjja:
Töf-töfi!

Nekiment az ajtófélnék,
Kereke eltört szegénynek,
Töf-töfi!

Vége lett a bosszu utnak,
Nagyanyó most már aludhat,
Töf-töfi!

Gurka a sarokban

Bauer Gyurka még csak apró legény, de azért nagy humort öklime. Így azután bizony sokszor sarokba állítja az anyukáját.

Tegnap is így történt. Gurka kománk áll a sarokban és lassan siridogál, mert így illik ez a megrő bűnőshöz. Telnek-mulnak a percek, Gyurka unja a dolgot, jobb volna az udvarban kuglizni, mint itt a sarokban állni. Gondol me-részet és odaszól anyukájának:

— Anyukám, most már nem tudok tovább sirni...

Törpéháboru

Törpék népe arra ébred,
Ott kün nagy a látna,
Vad ellenség rontott talán
A szép törpe várba?

Valamennyi bátor törpe
Fegyverkezik egyorsán,
Nem félnek az ellenségtől,
Ki is tűzik nyomban!

Ahogy az udvarra érnék,
Haragjuk elroppen,
Nem ellenség, ijedt nyuszi
Kuksol ott a fűben.

Törpék népe a kis nyuszt
Nagyon megsajnája,
Jó ropogós káposztával
Bizony megkínálja.

Rejtvenyek, játékok, mókák és egyéb huncutságok

Megjétesek a Tündérszág okt. 29-i számából
Betűrejtvenyek: 1. Ötlet. 2. Barány. 3. Idá-nak elveszett a pénze. 4. Alantás. 5. Szakértő. 6. Rokon.

Fogyó rejtveny: 1. Kanna; 2. Arab. 3. Nap. 4. N. B. 5. A
Számtan rejtveny: Hármínchat bárány volt a nyájban

Rejtett finnevek: 1. Gabi. 2. Zoli. 3. Laci. 4. Józsi. 5. Ede. 6. Anti. 7. Marci. 8. Puli. 9. Lajos. 10. Jancsi. (A 10. kérdés hibás volt).

Keresztrejtveny. Vizsintes: 1. Rab. 4. Töl. 7. Beton. 10. Ar. 12. Mér. 13. Ha. 14. Bár. 16. Lak. 17. Bot. 18. Mór. 19. Kin. 21. Mak. 23. Ér. 24. Lel. 26. Pó. 27. Keim. 29. Van. 30. Mar.

Függőleges. 2. Ba. 3. Bern. 4. Tor. 5. On. 6. Ráb. 8. Ter. 9. Bak. 11. Rábir. 13. Harap. 15. Rón. 16. Lom. 19. Kér. 20. Kel. 22. Kos. 24. Len. 25.

Lám. 27. Ka. 28. Ma. (A vizsintes 4. kérdése helyesen: Hátulról tők, a 13. vizsintes kérdése pedig nem helyes. A két szám megfestésénél elkövetelt esetleges hibát nem számítjuk hibának).

A hibakereső pályázat megfajése

A Tündérszág mesében több szót készakarra fordítva nyomunk, s a gyerekek feladata, hogy kikeressek a fordítva nyomtatott szavakat. A megtalált szavakat azután beírják a »Megfajés« szelvénybe, a szelvényt pedig aláírva beküldik Dezső bácsinak postán, vagy be-dobják a szerkesztőség postafiókjába. Lehetőség szerda estig, de legkésőbb csütörtök reg-nyelgig. A hibakereső pályázat megfajói a rejtvenybejnketségban 1 pontot kapnak.

Az október 29-i Tündérszágban ezek a fordítva nyomtatott szavak fordultak elő: gém, ed, nav, si, gyu, mes, sé, tim, sé, si, se. Gyoh ra, sé, si, gyoh, im.

A multvasárnapi hibakereső pályázat nyertes Pataki Zsuzsika. Könyvjutalmát postán küldjük el Debeljacsára.

A rejtvenyeket egészben vagy részben megfajelték, szép festményt küldtek be:

A rejtvenybejnketség állása:

Klier Ilonka, Ács Ilonka, Szabó Aranka, Thurzó Klári és Laci, Lepár Sándor, Schön Ró-zsika, Amburs Bözsike, Pataki Zsuzsika Nemath József, Tóth Teri, Homola Juliska, Bálint Annuska, Erdős Eszti és Margitka, Nyikos Er-zsi.

136 pont: Grösser Géza, Kosztolányi Man-ci és Sanyika, Kapocs Anti, Radó Irénke.

135 pont: Apró Laci, Frey Károly, Kurin Lajos, Zachner Irénke, Wéber Márta, Brezovác Márta és Iván.

134 pont: Csernák András és Julius, Sorz E-telka, Spiller Károly.

133 pont: Feher Ferike, Papp Sany, Németh József.

132 pont: Kanyó Matyi, Nagy Sanyika, To-bolka István és Manei.

131 pont: Klausz Józsa, Pölhe László.

130 pont: Nagy Vilma.

130 ponton alulak: Brucker Béla és Ládiko, Bozsó Dezső és Géza 106, Balogh Kálmán 114, Baksa Sarika 90, Bün Kamilla 69, Barany A-tilla 50, Csiznár Józika és Manicka 107, Csiz-már Juliska és Erzsike 79, Dicsi Ilonka 79, Dur-ganic János 67, Dujmo János 28, Erdélyi Márta 128, Ferró Ottika 116, Pflöp János 97, Fodor István 74, Forgó László 53, Galgó Annus és La-ci 123, Istók Barai 85, Jung Zoli 121, Katona Mani 78, Kiss Juliska 117, Kovács Géza 121, Kovács Sarika 81, Katona Aranka 39, Kovács

»Amikor Lisa-t festem, palettámnak egyik oldalán a kivégzett szép bünös nőről készített rajzaim fekszenek, a másik oldalon pedig Dante »Divina Comediája«. Ha az esetet leteszem a kezemből ebből olvasok fel Lisa-nak, hogy arcára égi mosolyt varázsoljak«.

Mit vesztett volna tehát a világ, ha az akkori pápa, aki véletlenül nem volt más, mint minden művészet és tudomány hatalmas istápolója és a Szent Péter bazilika építője: II. Gyula, hallgatott volna az árulkodó Giovanni delli Spechire és bonctani tanulmányai miatt Leonardot máglyahalálra ítélte volna? De II. Gyula nem a gonosznyelvű udvaroncok besugására, hanem — a szívére hallgatott! És alighogy megkapta Leonardo levelét, a következőképen felelt rá:

»Kedves fiam, én is csak törékeny földi halandó vagyok és ezért megbocsátok hazudozásodért! Mert én mindent tudok!

Szomorú emlékek Indiában

A „Nagy lázadás“ áldozatai

Az indiai brit uralom, amely ma ismét szemben áll India nemzeti megmozdulásával, sulyos válságon ment át ez előtt hetven esztendővel. De míg ma fegyvertelen, önfeláldozó tömegek sorakoznak a nemzeti mozgalom vezérei mögött, addig 1857-ben harcokra, nagy csatákra került a sor a felkelők és a brit haderő között. Akkoriban már csaknem egész India vagy közvetlenül, vagy közvetve, brit fennhatóság alá került. Igaz, hogy nem az angol Korona, hanem egy kereskedelmi részvény társaság gyakorolta az uralmat Indiában, mint ahogy az óriási földterületeket is ez a társaság — az »East India Company« — szerezte meg az angol világbirodalomnak. A kereskedőtársaság hadsereget tartott fenn, kormányzókat és tábornokokat nevezett ki. A hadsereg tisztikara angolokból állott, volt néhány brit legénységű ezred is, de a haderő túlnyomó részét az Indiában toborzott zsoldosok alkották. 1857-ben már brit birtok volt India jó része, a még névleg független mogul-birodalom pedig teljesen brit ellenőrzés alatt állt. Az egykori hatalmas nagymogulok tehetetlen utódja, Bahádúr Sáh, ugyan még Delhi-ben trónolt, de valójában minden úgy történt, ahogyan a melléje beosztott brit meghatalmazott akarta. A mogul-birodalom körül pedig keleten, északon és északnyugaton, a teljesen brit kormányzat alatt álló terjedelmes provinciák és a brit haderő osztagai bénították meg a mogul-birodalomban netalán még berzenkedni akaró függetlenségi vágyakat.

A már csak névleg »nagy« nagymogul perze titkon gyűlölte az idegen hódítókat s vele együtt sokan várták a pillanatot, amikor lerázhathatják az igát. A régi ellenfelek, hinduk és mohamedánok most egyetértettek abban, hogy a brit uralmat gyűlöletesnek találják. A hinduk fejedelmei azonban nem mind csatlakoztak az elégtelenséghez, sőt, a legerősebb hindu államok, pl. a rádzsput országok maharadzái, azal örítették meg függetlenségüket és trónjukat, hogy szerződést kötöttek az angolokkal, és tartózkodtak minden ellenséges lépéstől. A hindu elégedetlenség élére titkon egy délindiai származású bráhma állt, Dandú Pánth, utolsó sarja annak a kormányzó dinasztianak, amelyet az angolok fosztottak meg hatalmuktól, amikor legyőzték és meghódították az egykori maráthahindu konföderációt. Dandú Pánth-ot a hindu nép a maráthabirodalom jogos örökösének tekintette s ő maga is hozzájárult a lázongó hangulat szításához, különösen akkor, amidőn a brit kormányzat megvonta tőle az addig élvezett kegydíjat. A nép általában Náná Szahib-nak nevezte Dandú Pánthot s Dandú Pánth ezen a néven vált híressé India ujkori történetében. A Náná Szahib név kb. »Urambátyám«-nak felel meg magyar fordításban, de tiszteletteljesebb ennél a kedélyes kifejezésnél.

Náná Szahibnak könnyen ment, hogy megnyerje azokat a főurakat, akik a brit hódítás

De térdenállva akarok a legfőbb Bíró ítélőszékéhez könyörögni lelki üdvösséged ért. hogy bocsásson meg neked és jelöljön ki a számodra a Paradicsomban egy helyet, ahova bizonyára be fog téged engedni, aki megajándékozta a világot az »Utolsó Úrvacsorával«.

A pápa tehát megbocsátott Leonardonak az »Utolsó Úrvacsora« miatt, hiszen nagyon jól tudta, hogy amikor Leonardo ezt a világraszóló remekművet megalkotta, olyan tökéletes bonctani tudása volt, hogy a festővászonra legelőször kompozíciójának, alakjainak csontvázát rajzolta, majd ezekre rárajzolta az izmokat, idegeket, véredényeket és csak amikor ezzel teljesen elkészült, fedte be festménye halhatatlan alakjait a mindent elsimító bőrréteggel. Hát volt-e vagy lesz-e valaha a világon művész, aki művészi és boncolástani tökélynek erre az elérhetetlen fokára emelkedett volna?!

folytán elvesztették birtokaikat, a delhi nagymogul is készen állt, hogy a felkelőkhöz csatlakozzék, mihelyt remény mutatkoznék a sikerre. Most hát csak az volt hátra, hogy megnyerjék az elégtellen fejedelmeket is és megingassák a brit hadsereg benszülött katonáinak hűségét. Az indus hűséges, becsületes katona s ha egyszer felesküdt a zászlóra, nem egykönnyen tántorodik el tőle. Nem is sikerült volna fellázítani a »szipaj«-okat (angolosan írva: sepy) vagyis benszülött zsoldosokat, ha a brit hadvezetés nem követett volna el igen súlyos hibákat, sőt bűnöket. De igen sok benszülött tiszt elégtellen volt, mer a magasabb rangokat mindig csak britekkel töltötték be, az indus tiszt, ha mégoly kiváló katona és mégoly vitéz volt is, sohasem vihette följebb mondjuk századosi rangnál. A fizetés és ellátás tekintetében is sértő különbségeket tettek brit és benszülött katona közt. A zsoldosok közt Náná Szahib ügynökei elhíresztelték, hogy az angol hadvezetés disznószir és marhafaggyu keverékkel keneti be a töltényeket. Akkoriban még elöltöltő fegyverek voltak használatosak és a katonának el kellett tépnie a fogával a töltény papiros hüvelyének végét. Szóval az indus szipajoknak is a fogukkal kellett érinteniük a disznószirral és marhafaggyuval bekent töltényt. A disznószir a moha medánok, a marhafaggyu pedig a hinduk szemében volt különösen gyűlöletes rituális szempontból. A lázító ügynökök annál könnyebben célt értek, mert a hadvezetés tényleg elkövette azt a hibát, hogy figyelmen kívül hagyta a katonák fanatikus vallásosságát s a töltények készítésénél csakugyan az említett anyagokat alkalmazták. Mindez összejárt abban, hogy 1857 tavaszán kitörjön a lázadás. — Miratban (Meerut) lázadt fel először a katonaság az angol tisztek ellen, de itt még megelégedtek azzal, hogy a briteket lefegyverezve, elvonuljanak. Fu tóttüként terjedt a lázadás; az egyik garnizon a másik után követte a példát, de nem mindenütt ment a dolog simán. Ahol számottevő angol csapatok is voltak, ott összeütközésre került a sor. Az angolok némely garnizonban, a lázadások hírére, le akarták fegyverezni a benszülött csapatteket is, amelyek egyébként nem akartak elpártolni zászlajuktól. Így aztán maroknyi angol helyőrségek maradtak a legtöbb garnizonban s ezek bezárkóztak az erődökbe vagy a városokba. Az angol tisztek és katonák, valamint a brit polgári személyek is elsősorban családjaik miatt aggódtak az ostromolt helyeken. Szerencse volt még, hogy a fellázadt indus csapatok egyértelműleg Delhibe indultak, hogy ott verődjenek össze és csak egyes városok körül gyűlt össze erősebb felkelő hadsereg. Így többek közt hosszú és kemény ostromot kellett kiállniuk Lakhnau (Lucknow) és Kanhpur (Cawnpore) városoknak is. Lakhnauban ma is látható az egykori Residency romhalma: itt védte magát a maroknyi brit erő, katonák és polgári sze-

mélyek egyaránt résztvettek a heorikus küzdelemben. A legtragikusabb epizód azonban Kanhpur ostromához fűződik. Itt a kis helyőrség vétezől védekezett a tulerővel szemben, de végre is kénytelen volt alkudozásokba bocsájtkozni. Tántia Topi, az ostromló sereg parancsnoka, Náná Szahib nevében szabad elvonulást biztosított az angoloknak. De mikor a kimerült helyőrség asszonyaival, gyermekeivel és sebesültjeivel ki vonult és a rendelkezésükre bocsátott bárkára szállt, az álnok Tántia Topi gyilkos sortűzet zúdított a menekülőkre. Iszonyu mézárulás következett, csupán négy angol katona menekült meg hirmondóul, rettentő viszontagságok árán. Az asszonyokat és gyermekeket — összesen 125-en voltak — Náná Szahib egy házba záratta a maga hadiszállásának közelében. Nemsokára felszabadító brit sereg közeledett Allahabád felől s a feltartóztathatatlanul előrenyomuló brit erő közeledtére Náná Szahib szörnyű rémtettre ragadtatta magát: elrendelte, hogy a foglyul ejtett asszonyokat és gyermekeket agyon kell löni. A szipajok azonban nem voltak hajlandók erre a gyalázatosságra, — angol történészek is megállapították, hogy a kivégzésre rendelt katonák a menzert felé lőttek a szűk házban szorongó asszonynép és gyermekek helyett. Végül is válogatott gazfickókat kellett felbérelni, hogy a tömeggyilkosságot végrehajtsák. A felszabadító brit sereg már csak a boldogtalan áldozatokat temethette el. Emberileg érthető, hogy az angol katonák szörnyű bosszút álltak, bár igaz, hogy a bosszu nem a vétkeket érte. Hosszu sorokban ágyuk elé kötötték és ronggyá lőtték az elfogott indusokat, vagy összekötözve teleraktak velük az utat és nagy uthengerelő gépekkel tiporták véres péppé őket. Közben az angolok összeszedték minden erejüket és a hiven kitartó szikh benszülött csapatok segítségével leverték a lázadást és elfoglalták Delhit is. Náná Szahib nyomtalanul eltűnt, sohasem látta többé senki. Lehet, hogy önkézzel vetett véget életének, de az sem lehetetlen, hogy — mint az a végtelen közt mozgó hindu jellemben könnyen megeshetik — megundorodva tetteitől, vezeklővé vált és végleg elbujdosott valahová a nepáli határvidek őserdeiben.

A kanhpuri áldozatokat egy nagy kutba temették el s a beföldelt kut helyére később emlékművet emeltek. Elkerített kert közepén, magasra rakott halmon áll az emlékmű, a gótikus kőkerítéssel körülvett hatalmas kőkereszt és a Béke angyalának szobra. Az emlékmű öre, egy öreg szikh veterán, vezetett be az emlékmű belsőjébe. A szikhek annakidején az angolok oldalán harcoltak, ezért választják manapság is a szomorú emlékmű helyőreit a hűséges szikh katonák közül. Muzulmán, sőt hindu sem engednek be a siremlék kertjébe európai kiserő nélkül, de szikhek akadálytalanul beléphetnek.

Az ünnepélyes emlékmű fölött méla szomorúság ül. De a béke angyala pálmaágat emel a sir fölé s ami elmúlt, az elmúlt. Nem India népe fejezte ki mivoltát a rémtettben, néhány ember sötét, sátni elvakultságának művét hirdeti csupán a kanhpuri gyászemlék.

A helyzet lényegesen megjavult, amidőn 1858-ban a brit Korona átvette India kormányzását. Maguk az angol történetírók is beismerték, hogy a brit kormányzat azelőtt végzetes hibákat és bűnöket követett el India népe ellen. De ha enyhülés következett is, azért a brit uralom mégis mai napig idegen maradt és India érdekeit alárendelte a maga érdekeinek. Talán az angolok tanulni tudnak a régi események intelméből és nem fogják figyelmen kívül hagyni Mahátma Gándhinak nem erőszakkal, hanem hittal, önfeláldozással, fegyvertelenül vívott szabadságharcának tanulságait.

Akik a könyvvezetést

valamint az összes irodai munkálatokat meg akarják tanulni akár személyes oktatás révén, akár magánúton könyvből, azok írjanak prospektusért: **Dorbély Lajos** könyvszakértőnek, Novisad, Postaiútk 75.

